ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
14. 5. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20. ДИН
БРОЈ 1585

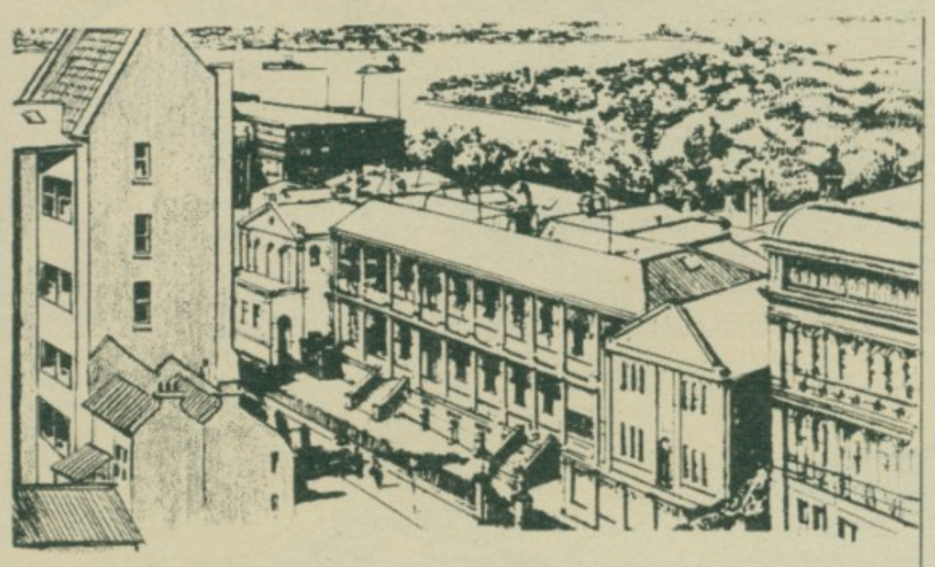

ДУХОВИ НЕ ПОСТОЈЕ!

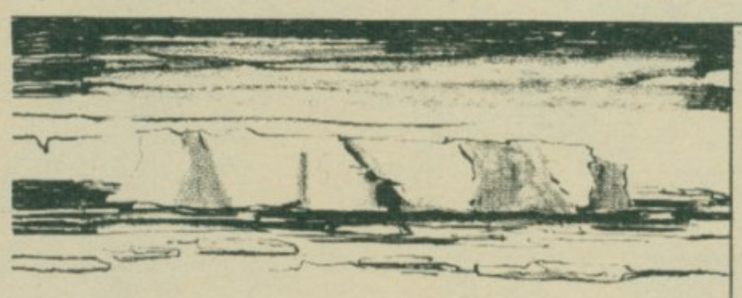
Ripley

Веровали или не!

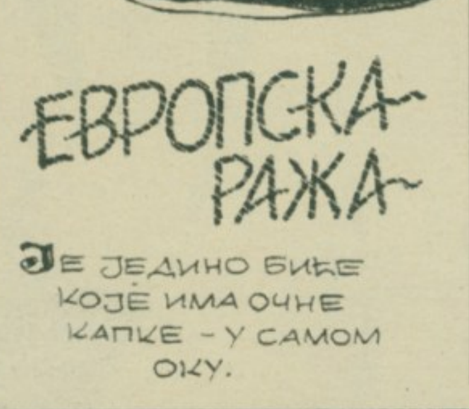
ПАРЛАМЕНТ

У СИДНЕЈУ (АУСТРАЛИЈА) САГРАДИЛА СУ ТРИ ПРЕДУЗИМАЧА КОЈИ СУ УМЕСТО ПЛАТЕ ДОБИЛИ ЕКСКЛУЗИВНО ПРАВО ДА ПРОДАЈУ РУМ ПО АУСТРАЛИЈИ.

ПЛОЧАСТИ ЛЕДЕНИ БРЕГОВИ

НА АНТАРКТИКУ ВРЕМЕНОМ ПОСТАЈУ ПЛАВИЧАСТИ И МОГУ ДА БУДУ ДУГАЧКИ И ДО 160 КИЛОМЕТАРА.

ЕВРОПСКА РАЖА

ЈЕ ЈЕДИНО БИЋЕ КОЈЕ ИМА ОЧНЕ КАПКЕ – У САМОМ ОКУ.

БИТКА ДОБИЈЕНА ЈЕР СУ СЕ ПОБЕДНИЦИ УПЛАШИЛИ

КИЈЕВСКИ ВОЈВОДА ЈАРОСЛАВ УТАБОРИО СЕ СА СВОЈИМ ТРУПАМА КРАЈ РЕКЕ ДЊЕПАР, ДОК СЕ НА ДРУГОЈ ОБАЛИ, КАО НЕПРИЈАТЕЉ, НАЛАЗИО ЊЕГОВ РОЂЕНИ БРАТ. ПОШТО СУ ЊЕГОВИ ВОЈНИЦИ ОДБИЛИ ДА КРЕНУ У НАПАД, ЈАРОСЛАВ ЈЕ ЗАПАЛИО СВОЈ ЛОГОР И ВОЈСКА ЈЕ У СТРАХУ ЈУРНУЛА ПРЕКО РЕКЕ, НАПАЛА НЕПРИЈАТЕЉА И ИЗВОЈЕВАЛА ПОБЕДУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● израчунато је да се Средоземно море годишње загади са 400 хиљада тона сирове нафте, око 4 хиљаде тона олова, 2 хиљаде тона цинка и 100 хиљада тона живе. Стручњаци такође процењују да ће у овој деценији у „водени" део Земље доспети око 25 до 30 милиона тона нафте.

●●● у Камеруну мушкарци и просеку живе свега 35 година, а жене 37.

●●● у Нирасаки, 200 километара од Токија, налази се једна од најексклузивнијих и најскупљих школа у Јапану у којој влада крута дисциплина. У спаваоницама нема грејања, буђење је у пет часова, а ученик који не научи лекцију бива ишибан. И поред тога, сваке године број пријављених ђака за упис премашује број слободних места.

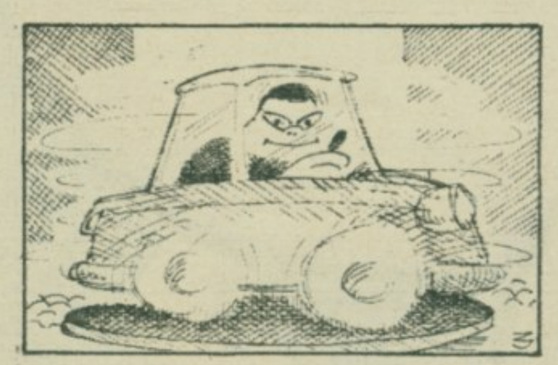

●●● у једној већој кошници налази се око 20 до 25 хиљада пчела које заједно годишње дају 2 до 22 килограма меда. Израчунато је да за производњу само 100 грама меда пчела мора да сакупи полен са 40 хиљада цветова.

●●● у Канади је недавно одржано међународно такмичење трговачких путника. Победио је двадесет деветогодишњи Патрик де Роил, запослен у једној великој трговини за домаће потрепштине. Он је у року од само једног минута успео да изговори 1115 речи похвале производа који нуди купцу.

●●● године 1900. само је десетак градова на свету имало милион становника. У 2000. години чак и нека мања места, као на пример Огбомошо и Илорин у Нигерији или Кананга у Заиру имаће преко милион жителя, а према подацима Уједињених нација само у Кини биће 66 милионских градова. Мексико Сити биће најмногољуднији на свету са 31 милион становника, а од укпно 6,2 милијарди становника на Земљи више од половине живеће у градовима. Почетком овог века када је на нашој планети било свега 1,6 милијарди људи, само је сваки стоти живео у урбаној средини.

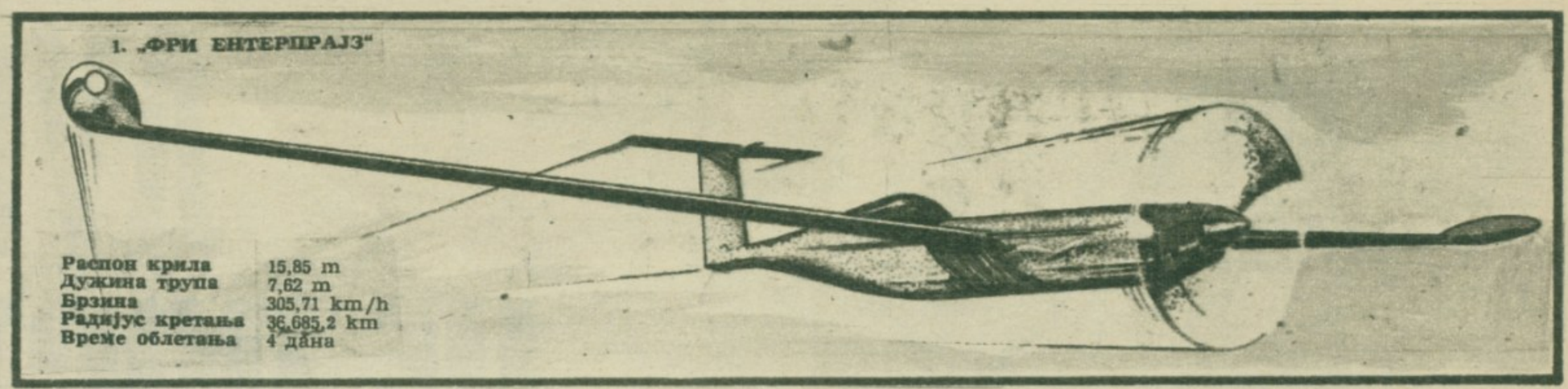

●●● власти у Велингтону, Нови Зеланд, дошле су на идеју како да реше проблем окретања возила у уским слепим улицама. Ускоро ће се поставити округле металне плоче које ће моћи да се окрећу. Све што возач треба да уради јесте да паркира ауто на такву плочу, отвори прозор, притисне дугме и возило ће се окренути у супротном правцу.

●●● доказано је да обичне домаће животиње, као пас, коњ или свиња, могу исто тако добро предвидети земљотрес као и научници. Тако су 1974. године, неколико месеци пре земљотреса у Кини, свиње почеле да се вере уза зид, кокошке су престале да носе, дресирани пси нису слушали заповести господара, а гусне нису хтеле да једу. Кинези су уочили све ове и још неке друге знаке и евакуисали су становништво пре него што је дошло до померања тла...

У ТРЦИ ЗА СЛАВОМ

ТОМ ЦУЕТ ПРОТИВ ДИКА ПАТЕНА

Два човека спремају се да облете Земљину куглу у непрекидном лету. Обојица су Американци, обојица верују у себе и своје авионе, а слажу се само у једном: да је то последњи преостали подвиг соло лета у историји.

Нико досад није авионом направио пут око света без заустављања и узимања новог горива. Осмог марта ове године летелица необичног изгледа, конструисана баш за такав подухват, извела је прву пробу на аеродрому у пустињи Моухави, савезна држава Калифорнија.

Тридесетогодишњем Тому Цуету, аеронаутичком инжењеру који ће се наћи за командама „Фри Ентерпрајза“ („Слободног подухвата“), како се авион зове, не желе сви успех и срећу. У једном од хангара на истом пустињском аеродрому његов ривал Дик Ратен даноноћно ради на летелици која има исти циљ.

Том Цует и Дик Ратен су заиста љути противници и поодавно не говоре. Свесни су да само један од њих двојице има шансу да уђе у историју, али тај детаљчић трке за славом сигурно није једини разлог њихове узајамне нетрпељивости. Спортски се, свакако, не понашају али изјаве за штампу о томе не дају.

Цует ће покушати први и, ако летелица задовољи све услове и тестове кроз које треба да прође, полетеће на пут око света почетком овог маја. Кренуће из града Хјустона у Тексасу. Уколико успе, биће поново у Хјустону четири дана касније. Летеће од запада према истоку да би у потпуности искористио преимућство повољних преовлађујућих ваздушних струја.

Том Цует неће морати да бди током читавог лета што би га преко мере исцрпло — „Фри Ентерпрајз“ је снабдевен аутоматским пилотом с алармним системом који ће пилота од крви и меса будити сваки пут кад авион скрене с планираног курса. За време пута пилот (онај живи) јешће храну из туба, сличних пасти за зубе, какве носе космонаути.

Цует је председник компаније која прави авионске делове и чији су, разуме се, производ и многи делови његове летелице. Он сам потрошио је сто седамдесет хиљада долара (осам и по милиона динара) и провео пуне две године на градњи свог једноседа од алуминијума и фибергласа пројектованог да лети брзином од 305,71 километара на час с потрошњом горива од једног галона (4,546 dm³) на 96,54 километара. „Фри Ентерпрајз“ носи са собом мање од триста седамдесет галона горива а пилот и конструктор рачуна да ће му ветрови у леђа, односно у реп, помоћи да постигне неопходну километражу.

Четвороцилиндрични мотор „Фри Ентерпрајза“ од 101,25 киловата (135 коњских снага) направљен је у Пољској (!), а кинеска влада послала је у Калифорнију два инжењера шангајске фабрике авиона, која је Тома Цуета снабдела неким деловима за његов својеручно склопљен апарат, да му се нађу на услузи. То покушају „Фри Ентерпрајза“ даје неку врсту међународног карактера.

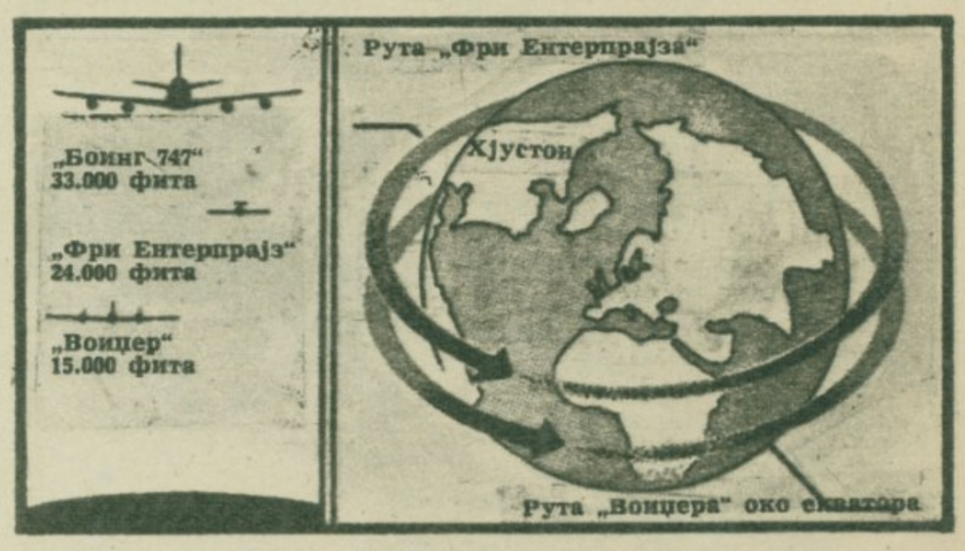
Случај другог хероја приче, Цуетовог конкурента и непријатеља Дика Ратена, сасвим је другачији. Он за собом нема никога и на авион који гради утрошио је сву уштеђевину. За Ратена се јавност тренутно мање интересује јер ће његов авион бити спреман за лет тек идуће године.

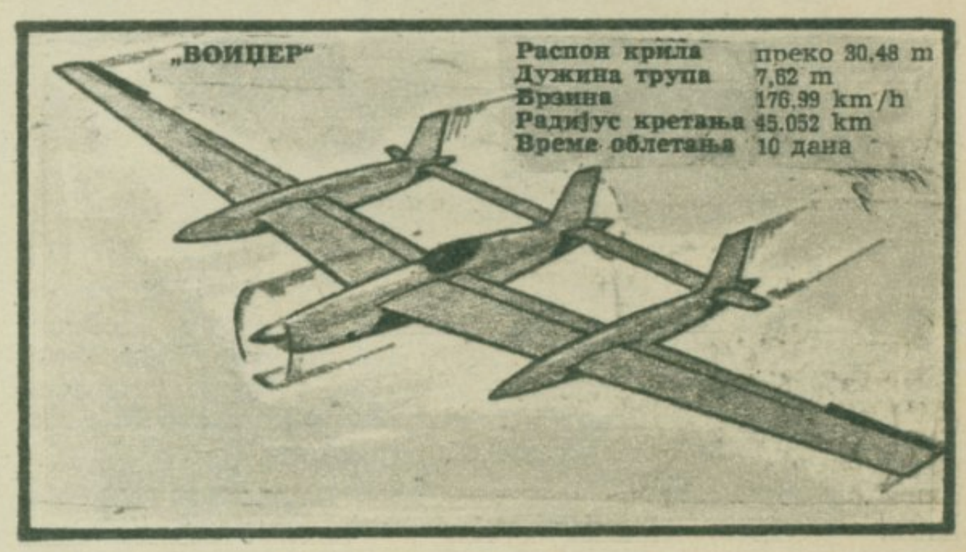
Ни о његовом апарату, који носи име „Воицер“ („Путник“), не зна се много и нико га, осим вероватно Ратенових најближих пријатеља, није ни видео. Цртеж који се појавио у штампи, и који и ми преносимо, направљен је „на невиђено“, искључиво на основу штурих описа и података датих штампи. Питање је чак да ли су ти подаци сасвим тачни — Ратен се својски труди да његова рукотворина докраја остане потпуна тајна.

Према постојећим подацима, какви су да су, „Воицер“ је џиновски летећи тримаран с великим упадљивим резервоаром за гориво помоћу кога ће моћи да прелети око четрдесет пет хиљада километара без узимања новог горива. „Воицер“ ће летети на знатно мањој висини од „Фри Ентерпрајза“ и то око екватора. Предвиђено је да тај пут траје десет дана.

Дик Ратен је убеђен да ће он победити у овој трци што практично значи да сматра како његов супарник неће успети у својој намери. На крају остаје питање: хоће ли Ратен уопште летећи у случају да Цует, који стартује много пре њега, оствари свој сан?

Б. Д.

ДЕВЕТ НАЈДУЖИХ НОН-СТОП АВИОНСКИХ ЛИНИЈА

ЛЕТ	КИЛОМЕТАРА	ВРЕМЕ (ПС или ПЗ)	ВРЕМЕ (ПЈ или ПИ)
1. Сан Франциско — Хонгконг	11.103,709	12 h 55 min.	13 h 10 min.
2. Њујорк — Токио	10.627,445	15 h 30 min.	19 h 15 min.
3. Њујорк — Бахреин	10.862,359	15 h 35 min.	15 h 15 min.
4. Лос Анђелес — Окленд	10.485,853	15 h 25 min.	17 h 30 min.
5. Буенос Ајрес — Мадрид	10.070,731	14 h 15 min.	11 h 30 min.
6. Њујорк — Техеран	9.846,689	14 h 55 min.	18 h 40 min.
7. Лос Анђелес — Франкфурт	9.322,546	12 h 10 min.	15 h 45 min.
8. Њујорк — Аман	9.201,871	9 h 30 min.	14 h 00 min.
9. Рио де Жанеиро — Рим	9.182,563	11 h 55 min.	11 h 30 min.

ПС значи Према Северу
ПЗ значи Према Западу
ПЈ значи Према Југу
ПИ значи Према Истоку

НЕОБИЧНА ПРОФЕСИЈА
МАЂИОНИЧАР

ДУХОВИ НЕ ПОСТОЈЕ!

Имао сам дванаест година када је у моје родно село Рибаре поред Светозарева дошао неки стари Чех. Канапом је оградио простор на сеоском фудбалском игралишту и свако ко би платио двадесет динара имао је право да присуствује његовим мађионичарским представама. Програм се састојао од пет трикова, али их је Чех радио толико слабо да сам их ја као лаик одмах „провалио". Вадио је јаја из торбе са дуплим дном, гутао жилете, скидао сат са руке: како нико од присутних није имао часовник, он би свој скинуо са руке, дао нашем наставнику и онда би га „враћао". Првим сусретом са мађионичарем нисам био опчињен, као други, већ заинтригиран. Отишао сам кући и исто вече укућанима показивао „своје" трикове.

Самостално сам почео да вежбам. Најзгодније је било после школе. Отац би ме послао са овцама. Ја бих седео поред Мораве, чувао стадо и вежбао, вежбао...

Међу друговима из комшилука и школе убрзо је почела да кружи прича: „Наш Лаки може све као чаробњак!" Да би те приче потврдио скривао сам цигарете или понављао трикове којима их је Чех „залудео". Некако у то време један рођак који је био на раду у Немачкој шаље ми каталог са 40 лаких трикова. Мом весељу није било краја.

Први наступ у животу имао сам пред својим вршњацима за дан школе. Био је 26. март, моја школа „Љубиша Урошевић" је славила и у оквиру прославе извео сам краћи програм на одушевљење „публике". Пошто сам био мали, попели су ме на столицу како би сви могли да виде „Лакијева чудеса".

Отац је био против

У почетку је најважније било извести трик. Само збунити гледаоце, изазвати дивљење. Временом сам схватио да је важнији начин како се трик приказује. Неопходна је елеганција, стил.

Свет као свет, верује у магију, увек у нешто надљудско. Сви исто реагују: „Ју, шта направи"! Погледи зажарени, очи препуне дивљења. Мене збуњивање више не занима. На пример, неко може извадити слона из рукава а ја само миша. Међутим, мени ће више аплаудирати пошто ћу ја то извести лепше и елегантније.

За професионалну каријеру сам се одлучио касније. „Вечерње новости" и „Београдска естрада" правили су приредбу у селу Ланиште код Светозарева. Пола предвиђених уметника није дошло и неко се сетио мене. Нашли су ме на путу према Морави. Кад сам видео Славка Перовића и схватио да је то озбиљно, бацио сам штапове за пецање и пошао на приредбу.

У сали за 400 људи, 1100 душа. Перовић пева, пуче му жица на гитари и онда најави мене као његовог пријатеља. У пролазу ми добаци: „Ти ради док се ја не издувам".

Касније сам схватио: он се бојао да ме публика не извижди, па је рачунао да у критичном тренутку улети на позорницу и мени каже, а да ме при том не повреди, како се издувао и може да настави.

Мој програм је наишао на одушевљење. Радио сам пуних пола сата на радост публике и славних уметника из Београда.

Фама је почела да кружи мојим крајем: „Лаки је страшан, наступао је поред Славка Перовића!"

Нешто касније сам срео крагујевачког мађионичара Ацу Вукомановића који ме посаветује да пођем на аудицију у Београд и постанем прави професионалац. Тада сам радио у „Јухору" као технолог меса. Тек сам се запослио, али ми се ово учинило много занимљивије. Отац је био против. Јасно је рекао: „Даш ли отказ, сели се из куће!"

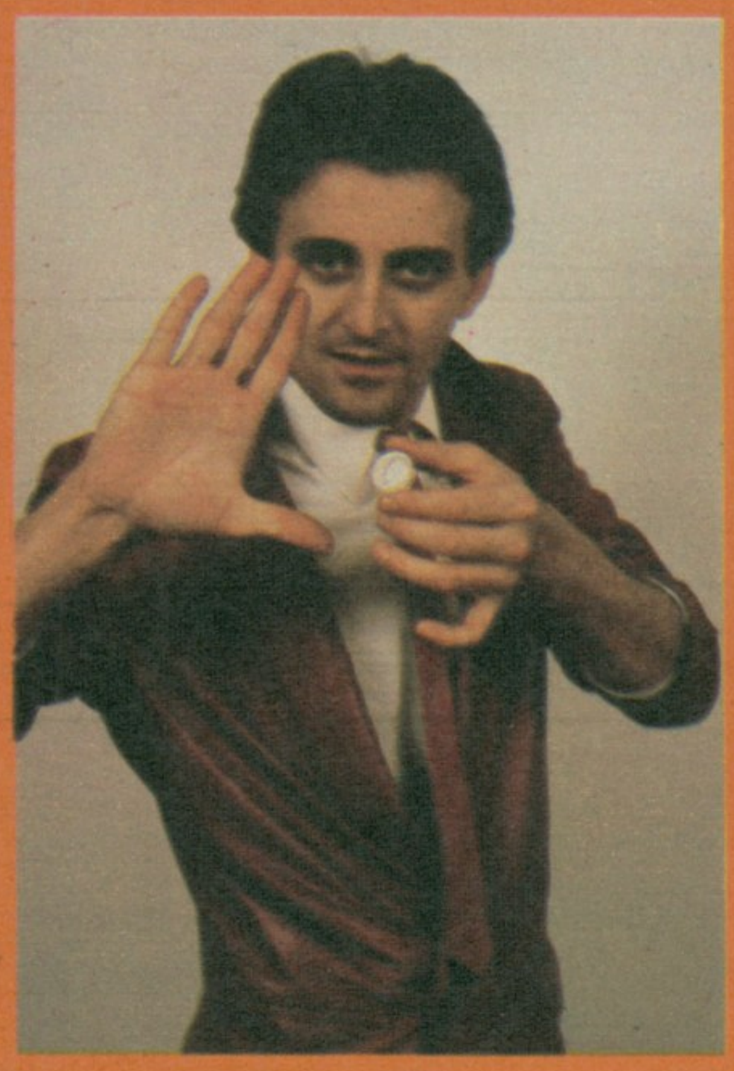
Ја сам пошао. Имао сам деветнаест година.

Први стални ангажман за новац добио сам крајем 1969. у београдском бару „Лотос". „Плата" ми је била 50 динара по наступу али ми је шеф, звао се Милутин, додавао још 10 динара јер сам му се допао као артиста.

Одатле сам отишао у Карловац. У иностранство ме је повео тршћански адвокат Фелиће. Касније ме је препоручио свом школском другу Марију Тревизију, једном од највећих менаџера Европе. Он има агенцију у Милану и преко њега радим у Италији, Швајцарској, Француској, Аустрији, Грчкој...

Сада у Југославији могу да зарадим месечно до пет милиона плус смештај. У Италији добијам по наступу 250.000 (око милион старих динара).

Професија мађионичар се највише поштује у земљама које имају традицију овог посла. Код нас ти прво тапшу а онда вичу: „Тај

Смањивање или увећавање новца, манипулација која се постиже изузетном спретношћу прстију.

ЗАХВАЉУЈУЋИ НАСТУПИМА У ГЛЕДАНОЈ ТВ ЕМИСИЈИ „ПРЕТЕЖНО ВЕДРО“ МАЂИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ БИГ ЛАЛЕТА ПОСТАЛЕ СУ ПОЗНАТЕ ШИРОМ ЈУГОСЛАВИЈЕ. ПРАВО ИМЕ „НОВООТКРИВЕНЕ ЗВЕЗДЕ“ ЈЕ ЛАЗАР АНТИЋ. РОЂЕН ЈЕ ПРЕ ТРИДЕСЕТ И ЈЕДНУ ГОДИНУ У ОКОЛИНИ СВЕТОЗАРЕВА А МАЂИОНИЧАРСТВОМ СЕ БАВИ ВЕЋ ДВАНАЕСТ ГОДИНА. ЗА ТО ВРЕМЕ СТЕКАО ЈЕ ПРИЛИЧАН УГЛЕД У ЕВРОПИ. НА ЈЕДНОМ КОНГРЕСУ У САН ВЕНСЕНУ ДОБИО ЈЕ 1978. НАЈЛАСКАВИЈЕ ПРИЗНАЊЕ, НАГРАДУ КОЈА СЕ ОБИЧНО НЕ ДАЈЕ — ТРОФЕЈ ЗА ЕЛЕГАНЦИЈУ! ЛАЛЕ СЕ УПРАВО ПРИПРЕМА ЗА СВОЈ ПРВИ НАСТУП НА СВЕТСКОМ КОНГРЕСУ МАЂИОНИЧАРА.

Популарни Милован Илић не само да је довео Биг Лалета у најгледанију ТВ емисију већ спремно пристаје да у свакој ситуацији буде „медиј“.

фолира!“. А ја се, пре свега, целог живота трудим да личним примером докажем како нема духова, магије и над-бића. Желим свима да покажем како је мађионичарство, оно најбоље и најсавршеније, последица великог рада, труда и сталних вежбања.

Добар хармоникаш не гледа у прсте

Мађионичарство је доступно свакоме ко осети љубав за ту професију. Љубав се, по мени, огледа кроз осећај у прстима. Као што се не може постати велики хармоникаш онај који свирајући гледа у свој инструмент, тако ни велики мађионичар није онај који гледа у своје прсте. Мајстори су они који имају супериорну синхронизацију: гледају вас у очи а истовремено рукама изводе најкомпликованије трикове. Прави мађионичар мора своје мајсторство да презентира „полако“, али да је то полако увек мало брже од вашег ока.

Вештина је у психологији. Треба знати изаћи и бити краљ сцене. Ја то не умем најбоље да објасним али ћу увек знати да покажем. Изаћи ћу, дићи руку и све ће у трену бити како желим. То је то . . . Ја сам у стању да зауставим публику. Не морам да кажем водитељу: „Смири публику, почињем“. Преда мном се публика сама умири.

Не верујем у натприродњаке. Тога нема. Рецимо, својевремено, Ули Гелер је погледом кривио виљушке, кључеве. Залуђивао је свет док га мађионичари нису раскринкали као преваранта. Али, тада је већ био силно богат.

Највећи мађионичар кога знам умро је прошле године. Звао се Фред Капс и седам пута заредом био светски шампион. Све је у животу подредио мађионичарству, био непобеђен али му је то и дошло главе. Умро је од рака на мозгу. Где се Капс појављивао, други мађионичари су били брукани. Био је и остао супериоран.

Себе сматрам једним од најбољих теоретичара. Тајну сваког трика знам, а сваки нови штос ћу из два гледања схватити. Рецимо, умем чак да објасним све трикове Фреда Капса, али све нисам у стању да изведем. У принципу, да би мађионичар научио трик мора сам да открива свој начин извођења.

У тајности пред огледалом

Мађионичарство има седам подврста:

МИКРОМАГИЈА се састоји од трикова који се изводе за столом

МАНИПУЛАЦИЈА је све оно што се изводи вештином руку

ГЕНЕРАЛНА МАГИЈА се ради помоћу направљених елемената

КАРТОМАГИЈА је вештина уз помоћ карата за играње

ИЛУЗИЈЕ су вам разне оптичке недоумице

КОМИЧНА МАГИЈА има ефекат што кроз грешке долазиш до жељеног краја

ИНОВАЦИЈЕ као дисциплина где се откривају нове могућности

Ја све ове подврсте упражњавам с тим што мислим да је „ментализам“ моја најјача иновација. Тај програм спремам за светски конгрес мађионичара који се одржава 10. јула у Лозану.

У Европи има више сјајних мајстора. Посебно издвајам Силвана из Италије, Кристијана из Аустрије, Алана Ноелиса из Француске и Жана Гарагана из Швајцарске. Код нас ниво професије није висок. У свету су мађионичари пријатељи, код нас се углавном не подносе. Од Југословена далеко најбољи је Бора I односно БОРРА. Он је светска звезда. Издвојио бих још Дуо Оскар који су сјајан пар у области телепатије а ту је и млади Мирани, Словенац.

Да би мађионичар напредовао, мора дневно да вежба најмање два сата. Нови трик увежбавам у тајности пред огледалом. Ако сам задовољан, пољубим се у огледалу и кажем: Лале, свака част!

Код правог професионалца се грешка не примети!

И највећи кикс мора да изгледа као планирани гест. Мајстор одмах наставља са другим триком а публика се смеје верујући да је оно претходно мађионичар намерно извео.

Испричаћу вам своја два кикса која нико није приметио.

У Венецији радим и желим да припалим шибицу. Повучем је снажно по ђону кад оно цео ђон одлети у публику. Ја непланирано бос а публика урла од смеха. У руци ми оста неупаљена шибица. Епилог: сутрадан сам ишао у продавницу ципела да „удавим“ продавца који ми је увалио „квалитетну“ и скупу обућу.

Или . . . поново случај са шибицом. Палим је у „Ас-

Како настају чворови? По Лалету, то и није тако тежак посао. Уосталом, покушајте и сами.

торији“ у Милану. Врх палидрвца се одвали, одлети петнаест метара даље и падне усред пепељаре, уз пут оставивши димни траг кроз салу. Опште одушевљење! Брависимо, маестро! Следеће вечери власник ми каже: Лале, поновите оно са шибицом. Само му узвратих: „И ја бих волео“..

Међу правим мађионичарима нема тајни. Оне се не продају. Оне се на конгресима показују на специјалним затвореним скуповима. То се зове мајсторска конференца и организатор плаћа мајстору демонстратору обештећење.

За крај бих вам рекао неколико својих правила.

НИКАД ДВАПУТ НЕ ПОНАВЉАЈ ЈЕДАН ТРИК ПРЕД ИСТОМ ПУБЛИКОМ!

Не изводи један трик док ниси убеђен да си га увежбао до реномеа свог имена!

Запамтите! Познавати један трик је ништа, знати га извести је већ нешто а знати га „продати“ је све!

П. П.

ОД ИДУЋЕГ БРОЈА У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ“: БИГ ЛАЛЕ ВАС УЧИ ТРИКОВИМА!

МИОДРАГ ЗДРАВКОВИЋ: УЗ 40 ГОДИНА НАШЕГ РАТНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

МЕДАЉА НА ЦЕМПЕРУ

— КАД САМ ИСПОД СЕБЕ УГЛЕДАО КОЛОНУ НЕМАЧКИХ ТЕНКОВА И КАМИОНА, СРЦЕ МИ ЈЕ ПОСКОЧИЛО ОД РАДОСТИ — СЕЋА СЕ ПОЗНАТИ СПИКЕР МИОДРАГ ЗДРАВКОВИЋ — НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА КАСНИЈЕ ПРИТИСНУО САМ ОКИДАЧ МИТРАЉЕЗА...

Годинама је гимназијалац и скојевац Миле Здравковић сањарио о авионима и летењу. Далеко од аеродрома и пилота, у родном селу Ротина код Зајечара, дечак је као ученик трећег разреда гимназије радио у зајечарском моделарском клубу и — маштао о висинама. Ту се упознао са члановима СКОЈ-а, ту су га и примили.

Време тешко, нарочито за младост: наилази рат. Родна Ротина претвара се у устаничко гнездо. Голобради Миле ускоро је у познатој 9. српској бригади: партизан је, званично, од петнаестог рођендана! Али, по партијском задатку напушта јединицу и враћа се у Зајечар да ради у месном комитету СКОЈ-а.

Међутим, жеља да буде на ратишту и онај давнашњи, немирни сан о ваздухопловству не држе га у месту. Авиони и летење су за храбре, нарочито ако је рат, кад је сваки лет питање живота или смрти. За Миодрага исувише велики изазов.

Не говорећи ништа о својој намери друговима из месне организације, ћутећи чак и пред оцем Драгомиром и мајком Јеленом, којој се увек поверавао, Миле бежи из Зајечара у 421. партизански ваздухопловни пук! Зима, крај 1944. године. Београд одавно слободан. Жестоке битке на сремском фронту. Партизанска авијација прави чуда. Скојевцу Здравковићу седамнаест година...

Седамнаестогодишњи Миодраг Здравковић, пре 38 година.

Стрелац Здравковић, сајлом привезан за под да не би излетео из авиона, на бомбардеру ИЛ-2. Зима 1944. године.

Почетак и — недаћа

Међутим, кад се најзад обрео међу авионима и пилотима, кад је био уверен да оно маштање постаје стварност, чекало га је горко разочарање.

У сремском селу Лаћарак, где је тада био смештен 421. пук, младић је уместо на борбени задатак стрелца — митраљесца у авиону са црвеном петокраком распоређен да буде — четни писар! Заплакао је пред старешинама и целим пуком: толико њих лети, баца бомбе и митралира непријатељске колоне и упоришта, а он седи и пише!

Команданти су коначно попустили и одлучили да Здравковић може да буде стрелац у авиону. Али, обука за стрелце већ је завршена, па се Миле припрема сам, из туђих бележака и слушајући искуства старијих другова. Летети, само летети, стално му је у глави, док је учио гађање, претицање, тактику, борбени маневар...

Никада до тада Миле Здравковић није видео земљу „одозго". А тај први лет, то прво одлепљивање од тла, никада неће заборавити. Већ на почетку — недаћа!

Летело се и борило у авионима ИЛ-2, популарно званим „штурмовци". Тај бомбардер совјетске производње, који је одиграо и те како значајну улогу у другом светском рату извршио се носећи с најбољим немачким авионима, имао је оплату од обичне „шперплоче". Накрцан бомбама и муницијом, наоко незграпан и тежак, с муком се одвајао с партизанских аеродрома — неравних ливада — да би у ваздуху постајао страх и трепет за све што је испод и око њега. У том „мртвачком сандуку", како су га многи пилоти и стрелци у шали звали, летела су само два члана посаде. Један је истовремено пилотирао, гађао митраљезима из крила и бацао бомбе, док је други, окренут лицем ка репу, стојећи сипао ватру из тешког митраљеза на ваздушне и земаљске циљеве. Тај стрелац није имао никакву кабину над главом: привезан челичном сајлом за под авиона да не би испао имао је задатак да будно осматра све испод и иза авиона, не знајући често где се и како лети! Сачувати реп сопственог авиона од напада немачких ловаца за то је било потребно истовремено и много умешности и храбрости. А седамнаестогодишњи Миле Здравковић имао је и једно и друго.

Међутим, прво што је осетио кад су, после дугог рулања узлетели, био је — страх.

Бежимо!

За командама апарата био је Милорад Удовички. И сви борбени летови Милета Здравковића одиграће се у дуету са Удовичким. Сећа га се са љубављу, а, ето, не зна чак ни да ли је жив... Увек се летело у борбеној четворци, у паровима где су другарство и жртвовање били светиња.

— Испратила ме група другова, панчевачких скојеваца — прича Миле Здравковић. — Били су ту Панџа, Трца, Стева, Паја, Жарко. Жао ми је што не могу да се сетим имена свих тих храбрих младића, такође стрелаца. А кад смо узлетели, Удовички и ја, одмах сам увидео да је оно дечачко маштање о летењу нестварно и заиста као сан. Скакала ми је утроба горе-доле док је бомбардер оптерећен бомбама и муницијом пропадао. Удовички, сталожен човек и изузетан пилот, на све се само смешкао.

Одједном примети да се три авиона из њихове четворке удаљавају и да њихов апарат заостаје. Низ под потече уље. Мотор у квару. Авион пун бомби.

Направили су заокрет ка бази, а над неком мочваром изручили бомбе. Удовички је успео да приземљи апарат и одмах викне „Бежимо"! Пун муниције, „ильушин" ипак остаде читав,

Данас, један од најпознатијих наших телевизијских спикера

без експлозије, само с неколико рупа на себи од противавионске артиљерије. То ће постати правило: никад се Миле Здравковић са задатка није вратио без тих рупа, никада неоштећеног авиона.

Међутим, после ватреног крштења и великог узбуђења, седамнаестогодишњи Миле Здравковић је још више заволео ваздухопловство. А затим је дошао прави, велики задатак и окршај.

Аеродроми су се мењали, по потреби. А само је у Сомбору било право, асфалтно узлетиште. Иза њега су полетела четири „ила" да туку непријатељска упоришта, вероватно у Товарнику. Пролеће 1945. завршна офанзива Народноослободилачке војске. Сунчано преподне.

Рупе на бомбардеру

Миле је опет са Удовичким. Иза себе има преко десет борбених летова и сада је већ искусан стрелац. Навикао је да се њихов бомбардер увек враћа избушеног трупа, срећом без већих оштећења и рањавања. Јер, како би то поднела мајка Јелена...

Пре сваког узлетања одреди се борбени задатак и без дозволе командног штаба маршрута није смела да се мења. Само је у специјалним случајевима вођа четворке радио-везом тражио одобрење за измену плана. А тог дана десило се управо то.

Дубоко испод себе Удовички и Здравковић приметили су облак прашине на сувом путу кроз равницу о чему је вођа четворке већ обавестио старешине. Уследио је борбени заокрет и спуштање још ниже. И кад су били на око стотину метара висине — готово нису могли да верују: као на длану указао им се призор од којег би срце радосно поскочило сваком стрелцу и пилоту.

Испод Удовичког и Здравковића милела је огромна колона тенкова са камионима пуним горива и муниције. Непријатељ се данима панично повлачио. Видели су јасно и немачке војнике. Јединица се повлачила без противавионског обезбеђења и нигде се нису виделе цеви „флакоза", противавионских топова.

Четворка „илушина" обрушила се на непријатељску колону. Удовички је притиснуо дугмад за избацивање бомби, а Миле је, чим му се указала прилика, са радошћу осуо рафал. У реденику су били помешани обични, распрскавајући и светлећи меци. Пратећи њихову сјајну путању, већ искусни голобради стрелац непогрешиво је гађао тенкове и камионе. Видео је блештаву светлост, а затим пламен и дим: експлодирали су камиони са муницијом и горивом. Тенкови су разнесени бомбама. Немачки војници су панично бежали и не покушавајући да пруже отпор. Цела колона је претворена у непокретну гомилу поцрнелог гвожђа око које су лежали лешеви окупатора.

За храброст

Радост стрелца Здравковића била је велика. Можда ће сада, после овог подвига, прочитати пред пуком и његово име и на груди му ставити... Али, не. Има толико храбријих стрелаца и пилота од мене, мислио је, па како ја да добијем Медаљу за храброст. А маштао сам толико о њој! Јер, ко то одликовање стави на партизанску блузу, значи да је прекаљен и неустрашив борац. А мени је, напоминје Миле Здравковић, била тек осамнаеста година.

Четири пилота и четири стрелца свечано су се постројили пред 421. ваздухопловни пук. И када му је, после похвале, на груди стављена Медаља за храброст, Миле је био, мало је рећи, радостан. И опет се сетио мајке Јелене: испод летачке бунде грејао га је шарени, вунени џемпер који је она исплела за свог Милета. Није ни слутила да јој син у том џемперу лети и пуца по непријатељским колонама и гнездима.

Ослобођење је Миле дочекао у Сомбору, у свом пуку. Одушевљење је било огромно: стрелци и пилоти сложно су заиграли козарачко коло око велике петокраке.

Касније је цела Југославија слушала пријатни и чист глас Миодрага Здравковића, прво преко таласа Радио-Београда, а затим са телевизијских екрана. Постао је један од наших најбољих спикера. Са грчем у грлу, али мирно и поносно он је био тај који је саопштио Југославији да је умро друг Тито, врховни командант Југословенске народне армије и његов командант. Тако је ушао у историју.

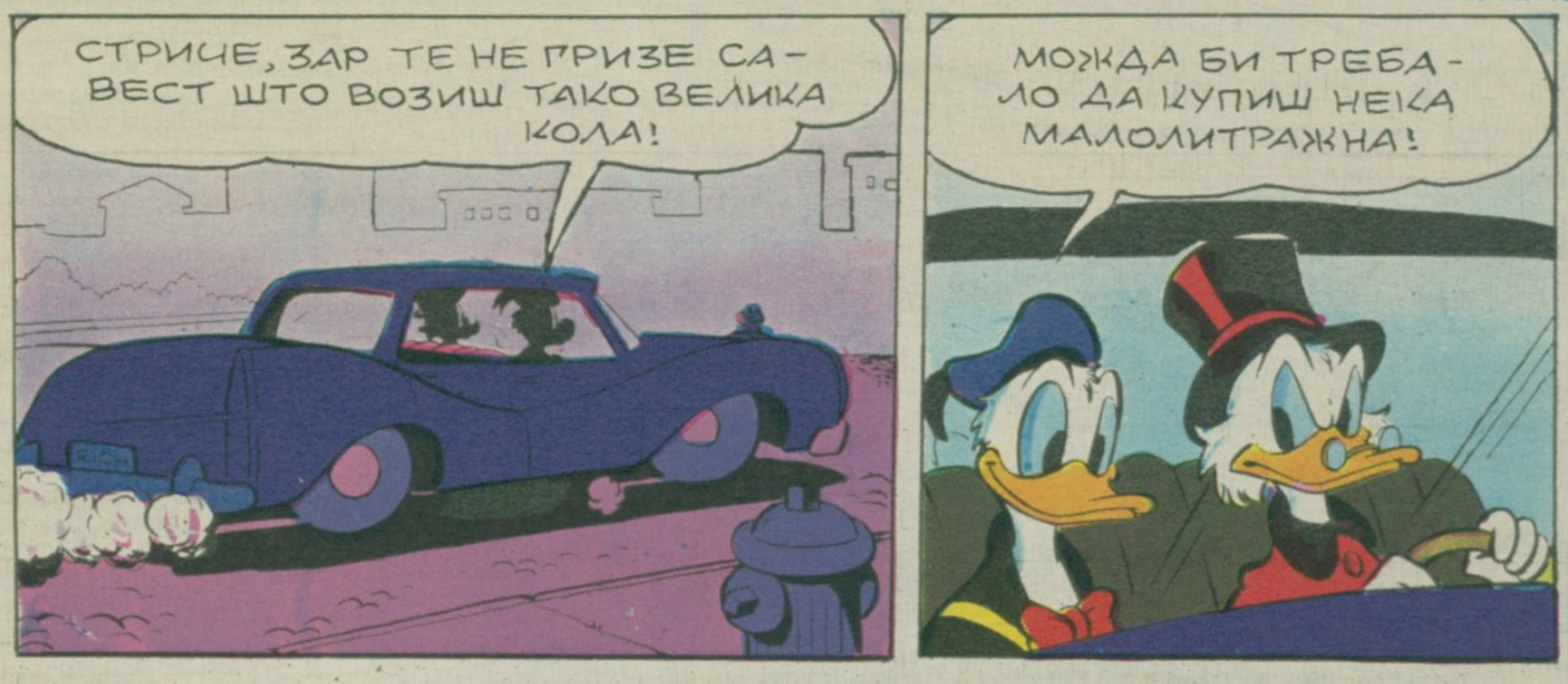
Од разних, високих одликовања најдража му је и данас она Медаља за храброст. И кутија пожутелих ратних фотографија.

А осамдесет седмогодишња мајка Јелена још плете џемпере свом Милету. Поред прозора, без наочара.

Иван Лончар

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

Distributed by King Features Syndicate
Copyright © 1981 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

БУЛДОЖЕР БЕЗ ВОЗАЧА

ГВОЗДЕНА НЕМАН ЈУРИЛА ЈЕ ПРЕМА БАРАЦИ У КОЈОЈ СЕ ТОГ ТРЕНУТКА НАЛАЗИЛО ДЕСЕТАК РАДНИКА. НИКО ОД ЊИХ НИЈЕ ЗНАО ШТА СЕ ЗБИВА НАПОЉУ...

Титоград, 23. јун 1981. године. Време уобичајено за главни град Црне Горе у ово доба. Жаропек, како то кажу мештани. У хладу је преко 30 степени на сунцу ко зна колико. Ко може и не излази из хладовине. Некима, међутим, посао не дозвољава такве „повластице“, везани су за рад напољу.

У кругу Алуминијског комбината, једног од гиганата наше индустрије, радови су били у пуном јеку, требало је припремити терен за подизање нове хале. Булдожери и камиони ни за тренутак нису стајали мада је њиховим возачима у кабинама било паклено, чинило се да се од врућине и лим топи.

Вукан Чабаркапа, возач огромног булдожера марке „коматс“, више није имао сувог дела кошуље којим би обрисао зној, што се у потоцима сливао. Али, времена за предах није било, камиони су стизали један за другим а све их је требало брзо натоварити земљом. И тако све до далеких 15 часова, до краја радног времена, а тек је било прошло десет. Са завишћу се сетио пријатеља који му је јуче рекао да ће данашњи, свој слободан дан, искористити да оде до Сутомора и спас од ове паклене врућине потражи у мору.

Гурнуо је напред ручицу на командној табли и велика зубата кашика заорала је земљу. Таман кад је хтео да врати ручицу јер је кашика захватила довољно земље. погодило га је нешто попут грома...

Пре него што је уопште могао да схвати шта га је то тако изненада снашло да му је потресло цело тело, Вукан Чабаркапа је буквално излетео из кабине булдожера. Наравно, не намерно. Нешто га је избацило, схватио је то кад се нашао на земљи пет-шест метара од гвозденог чудовишта које је и даље бректало. Чабаркапа је, долазећи лагано себи, осетио јак бол у нози. Дрхтавом руком подигао је ногавицу панталона и имао шта да види — скочни зглоб је био тако отекао да се није усудио ни да га додирне.

„Мора да сам приликом пада сломио ногу“, помислио је стежући зубе да не зикне од бола. Шта се то збило, шта ми је то направила она проклетиња од булдожера? Није стигао да заврши мисао јер га је пресекла друга. Булдожер је наставио да се креће уназад, сам, без контроле.

Погледом је покушао да одреди путању која је била пред машином и следио се: на путу булдожера налазила се барака која је служила као складиште. Немоћни возач је знао да се унутра налази десетак радника који иза затворених врата нису ни слутили шта се напољу дешава. А булдожер се тешко брекћући неумољиво приближавао бараци. Још стотинак метара и... Грдосија од неколико десетина тона гвожђа ускоро ће се претворити у неман која сеје смрт!

Не, не смем то да дозволим, Чабаркапа је зарио шаке у земљу тако да га је заболело до мозга. То је мој булдожер и моји другови... Морам нешто да урадим, морам! Уз велике напоре успео је да устане и за тренутак остане на једној нози. Другу је, мада га је бол раздирао, полако спустио на земљу и покушао да се ослони на њу. Погледао је гвоздено чудовиште које је сад од бараке са радницима делило седамдесетак метара. „Морам стићи ту проклетињу“, процедио је кроз зубе и потрчао, боље рећи покушао, јер после два-три корака је пао. Бол у нози помрачио му је свест...

Машиниста Ђиро Илић управо се спремао да потражи неке аутомобилске делове кад му се поглед задржао на великом булдожеру који се кретао према бараци. Чудно, помислио је, зашто тамо, па он копа земљу на другој страни?! Ej, па он је без возача, то није могуће! Направиће несрећу. Од бараке га је сад делило четрдесетак метара. Илић није имао времена за оклевање, потрчао је као без душе. Међутим, било је то далеко, предалеко. Преостало му је једино да позове у помоћ, можда ће неко ближи чути и нешто учинити...

За то време, док се на том парчету простора у Алуминијумском комбинату одвијала драма која је претила да се претвори у трагедију, у кабини свог камиона седео је Благота Булатовић. У себи је пребирао колико „тура“ данас мора да обави. Последњих дана је радио више него обично па ће на крају месеца, веровао је, и награда бити одговарајућа. Само да није ове паклене врућине, све би било лакше, премишљао је.

Одједном, учинило му се да чује неке повике као позив у помоћ. Провирио је кроз отворен прозор и у даљини угледао човека у трку — препознао је машинисту Илића — који је викао и руком показивао према оближњој бараци, ваљда складишту. Погледао је тамо и неких тридесетак метара од себе угледао велики булдожер који је ишао право на то складиште, од возача ни трага.

Пресекао се. Захукталу машину је од бараке делило нешто више од двадесетак метара. За минут, минут и по, стићи ће до ње, а онда... А шта ако унутра има радника који и не слуте зло? Шта ако... Времена за нагађање и премишљање више није било. Одлучивали су секунди.

Благота Булатовић, снажан млад човек, излетео је из камиона као да су га неке опруге избациле и потрчао према булдожеру који се злослутно приближавао складишту. Никад у животу није брже трчао, ноге као да нису додиривале земљу. Али, булдожер више ни пуних десет метара није делило од бараке. Човек је, ипак, био бржи од машине, већ је био поред ње, поред гусеница које су се, уз стравичан звекет, неумољиво окретале повремено избацујући земљу и бацајући је у лице човеку.

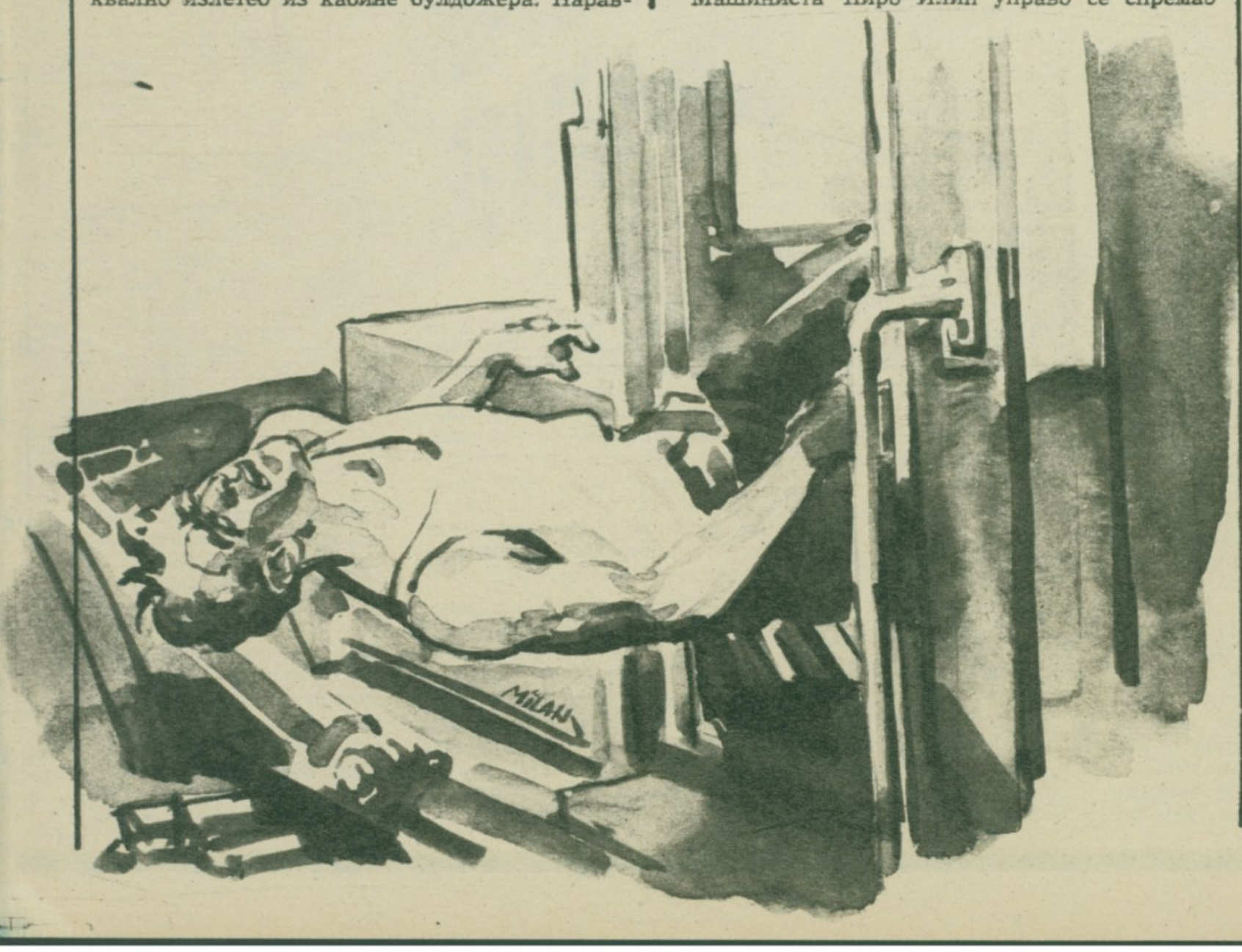
Више ни пет метара није остало до складишта а булдожер је и даље грабио. Благота Булатовић је, трчећи упоредо са машином, вребао погодан тренутак да преко гусеница, које су у тренутку непажње могле да значе и смрт, ускочи у кабину и заустави захукталу машину. Успео је, чврсто је зграбио ручку на кабини и прескочивши гусенице нашао се на булдожеру. Снажно је повукао кочницу баш у тренутку кад је чуо ломљаву, булдожер је провалио врата складишта.

Гвоздени џин као да је за тренутак поскочио и онда се умирио. Отирући зној који му је пекао очи, Благота је угасио машину. Из складишта се чуло запомагање а онда је десет неповређених али на смрт преплашених радника наврат-нанос истрчало из складишта...

● ● ●

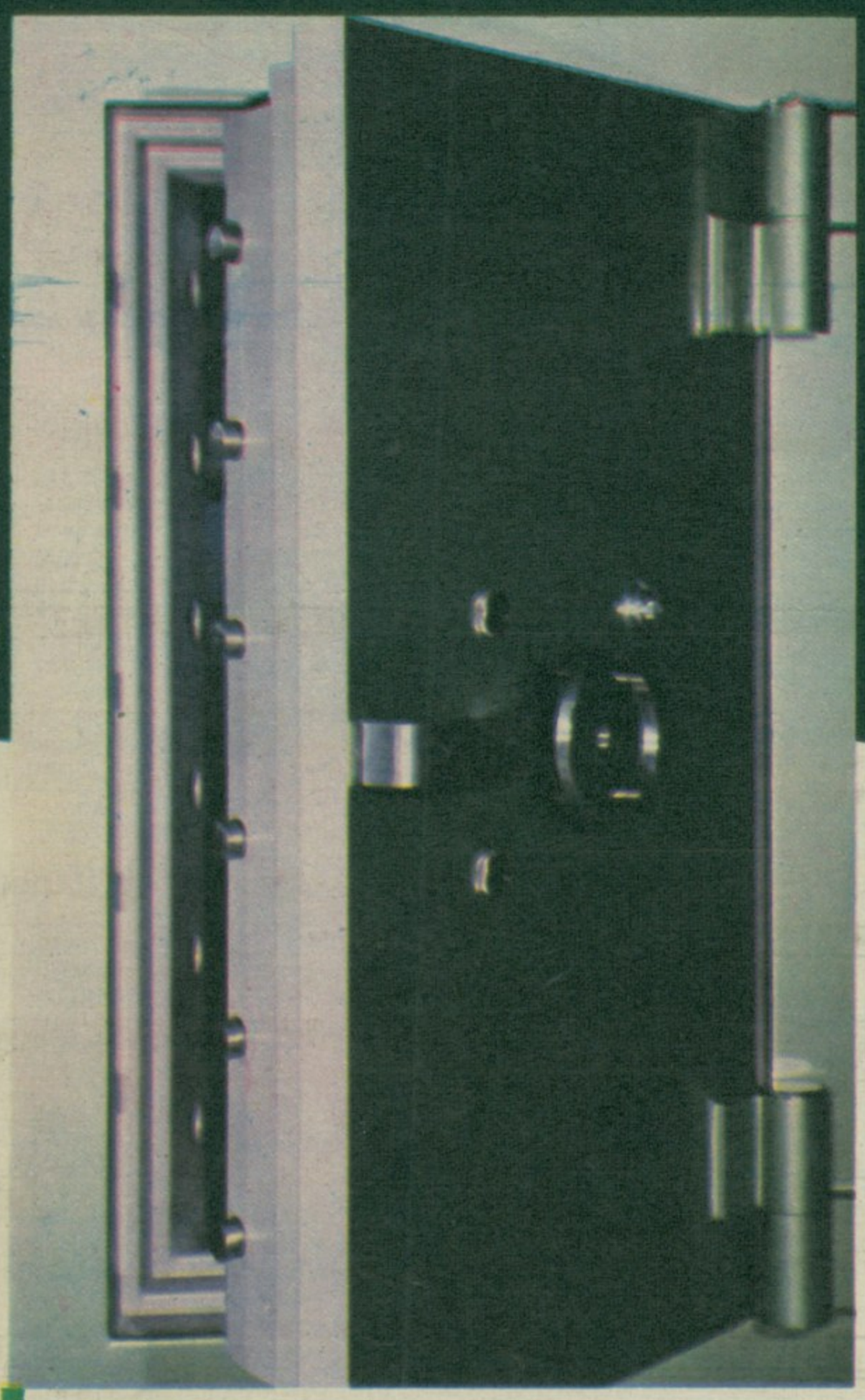
Читав догађај збио се због нечијег нехата. Наиме, на месту где је булдожер радио налазио се укопан електрични вод о коме нико није обавестио раднике градилишта. Булдожер је пресекао жицу и струјни удар је возача Чабаркапу избацио из кабине и замало да није један немар претворен у праву трагедију.

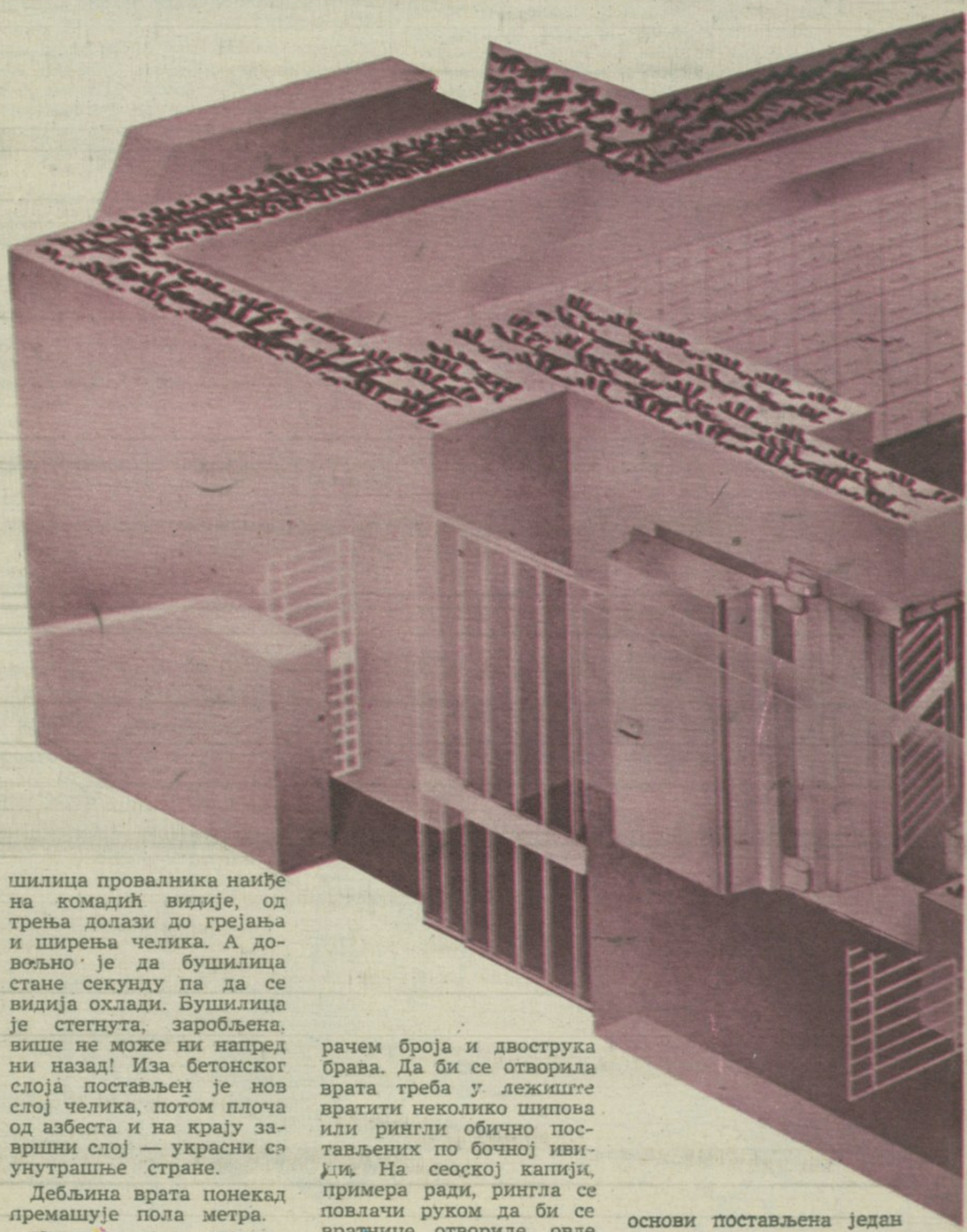
П. Милатовић

ТВРЂАВА БЕЗ БРАНИЛАЦА

ДА БИ СЕ УТВРДИО БРОЈ ШИФРЕ И ОТВОРИЛА ТЕШКА ВРАТА ТРЕЗОРА ИЛИ САВРЕМЕНЕ КАСЕ ПОТРЕБНО ЈЕ СЕДАМ ГОДИНА РАДА ПО ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ ЧАСА ДНЕВНО! ЧАК И УЗ ПОМОЋ КОМПЈУТЕРА И МОТОРА КОЈИ БИ УМЕСТО ЧОВЕКА ОКРЕТАО БИРАЧ

Сцене отварања каса сефова помоћу ослушкивања — слуша се у ствари бирач броја шифре на вратима — које се често могу видети на филму, не припадају данашњем времену. За криминалце, стручњаке у том фаху, такве касе и сефови су играчка. Они непрестано усавршавају „занат" и отишли су у том правцу далеко. Па ипак...

Из замке у замку

Садашње касе и трезори праве су тврђаве. Продрети у њихову унутрашњост насилним путем — немогуће је. Обијање је друга прича, могућност, макар танка, увек постоји. Ипак, ако неком успе да је искористи о њему пишу све светске новине. Ако је систем обезбеђења комплетан, ни та могућност не постоји.

Пре него што и прије вратима касе или трезора провалника ће дочекати камере које снимају из свих углова. Прескочи ли којим чудом ту препреку, наћи ће се пред вратима која не може пробити чак ни електрична бушилица, о динамиту и да се не говори. Тешки ласер би нешто учинио, топ највећег калибра можда, али ко то да довуче а да остане непримећен. Под претпоставком да и у томе успе, провалник ће се наћи у замци алармног уређаја који ће подићи на ноге читав крај. Постоји још једна ступица: самоблокада. Врата савремених трезора и каса конструисана су тако да се блокирају чим им се додирну витална места која су фабричка тајна. У појединим вратима се механизам за блокорање активира на први ударац чекића по њима!

Врата су различите висине и тежине: од две до осамнаест тона. Израђују се од више слојева. Врста материјала од којих су слојеви начињени пословна је тајна. Конструктори не морају да знају, најчешће и не знају да отворе врата кад се шифра заборави.

Стандард који се примењује у серијској производњи познат је. Први слој врата је од метала. Има украсну вредност. За провалнике је густо већ код другог слоја дебљине једног центиметра. Чини га кварцни песак. Трећи слој је од висококвалитетног челика. Затим следи срце врата — бетонска арматура дебљине од 15 центиметара. Бетон је специјалне врсте а арматура је од челичних шипки постављених по висини. Цела та маса пуна је комада видије — челика од којег се израђују ножеви за сечење метала. Чим бушилица провалника наиђе на комадић видије, од трења долази до грејања и ширења челика. А довољно је да бушилица стане секунду па да се видија охлади. Бушилица је стегнута, заробљена, више не може ни напред ни назад! Иза бетонског слоја постављен је нов слој челика, потом плоча од азбеста и на крају завршни слој — украсни са унутрашње стране.

Дебљина врата понекад премашује пола метра.

Цена: од 40 до 150 милиона старих динара.

Ослушкивање не помаже

Најсложенију препреку за пљачкаше, међутим, представља механизам за забрављивање. Чини га механичка шифра са бирачем броја и двострука брава. Да би се отворила врата треба у лежиште вратити неколико шипова или рингли обично постављених по бочној ивици. На сеоској капији, примера ради, рингла се повлачи руком да би се вратнице отвориле, овде је решење много компликованије.

Шифра је механички компјутер. Препознаје се по бројчанику или бирачу постављеном на вратима. Он се окреће и лево и десно. Механизам шифре налази се у унутрашњости врата и није већи од шаке. Смештен је у кутији. У њој су на заједничкој основи постављена један изнад другог четири диска. Сваки је подељен на 360 степени са засеком од пола центиметра. Окретањем бирача шифре окрећу се дискови. Шифра је погођена кад се засечени делови сваког диска поклопе, односно дођу у заједничку осу. Али!... Пошто диск има 360 степени, а сваки је степен број, треба погодити четири

броја — по један међу 360 на сваком диску. Не замарајте се рачунањем, стручњаци су већ израчунали: ту има више од сто милиона комбинација!

Мука је што се бирач не може вртети лево-десно насумце. Да може, можда би се број шифре уз луду срећу нашао. Пре тражења бројева први диск мора да се окрене четири круга налево па онда да се трага за првим бројем, затим следе три круга другим диском надесно и тражење броја, онда два круга трећим диском налево и број и на крају један круг четвртим диском надесно и број. Бројеви кругова стоје испред броја шифре. Цела шифра пише се, на пример, овако: 416 — 327 — 238 — 189.

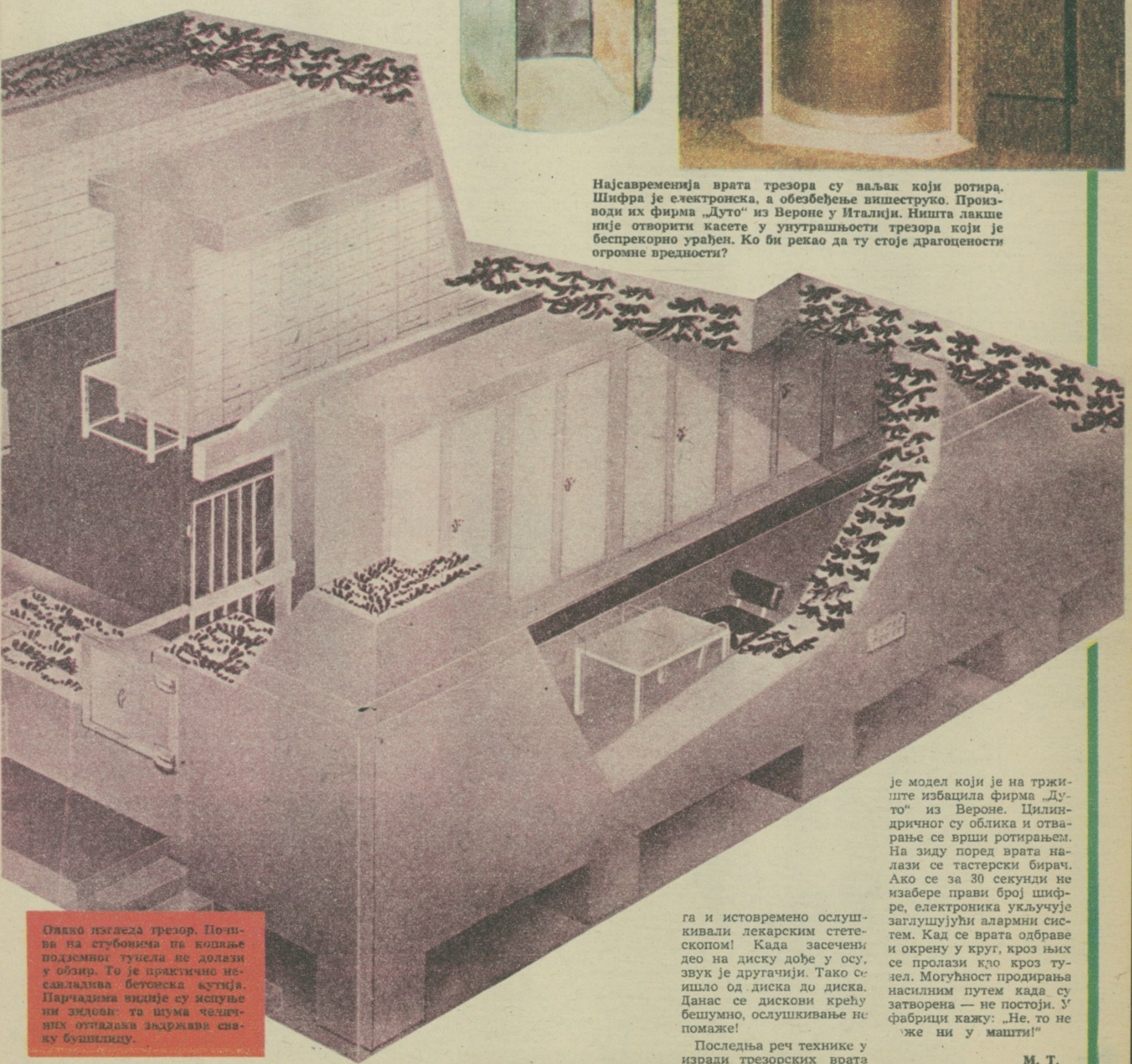
Чак и ако се „погоди" број шифре остаје још да се отворе две различите браве. Кључеви стоје код различитих лица: један без другог кључа не вреди. Резервни кључеви и број шифре депонују се у банци јер се може догодити да се шифра заборави или њен аутор изне нада умре...

Пре педесетак година бирач шифре испуштао је одређен звук. Провалници каса и сефова окретали су

Најсавременија врата трезора су ваљак који ротира. Шифра је електронска, а обезбеђење вишеструко. Производи их фирма „Дуто" из Вероне у Италији. Ништа лакше није отворити касете у унутрашњости трезора који је беспрекорно урађен. Ко би рекао да ту стоје драгоцености огромне вредности?

Овако изгледа трезор. Почива на стубовима па копање подземног тунела не долази у обзир. То је практично несавладива бетонска кутија. Парчадима видиље су испуњени зидови: та шума челичних отпадака задржава сваку бушилицу.

га и истовремено ослушкивали лекарским стетескопом! Када засечени део на диску дође у осу, звук је другачији. Тако се ишло од диска до диска. Данас се дискови крећу бешумно, ослушкивање не помаже!

Последња реч технике у изради трезорских врата је модел који је на тржиште избацила фирма „Дуто" из Вероне. Цилиндричног су облика и отварање се врши ротирањем. На зиду поред врата налази се тастерски бирач. Ако се за 30 секунди не изабере прави број шифре, електроника укључује заглушујући алармни систем. Кад се врата одбраве и окрену у круг, кроз њих се пролази као кроз тунел. Могућност продирања насилним путем када су затворена — не постоји. У фабрици кажу: „Не, то не може ни у машти!"

М. Т.

МОЛИМ ЗА ТИШИНУ!

МЕХАНИЗАМ БРАВЕ, ШИФАРСКИ СИСТЕМ И АЛАРМНИ УРЕЂАЈИ ТРЕЗОРА И КАСА — ПОСТАЛИ СУ ПРАВА НАУКА. ЈЕДАН БЕОГРАЂАНИН ПРОНИКАО ЈЕ У ЊЕНЕ ТАЈНЕ.

Тамни облаци ваљали су се над Београдом. Радославу Гарчевићу није се излазило у град. Захваљујући томе два човека из унутрашњости Србије затекла су га у подне у стану на Коњарнику.

— Ви сте Баја — упитали су га кад је отворио врата.

— Тако ме зову од детињства! — одговорио је.

Позвао је незнанце да уђу и понудио кафом. Одмах су прешли на ствар. Дошли су колима по њега, позива га директор Службе друштвеног књиговодства из њиховог града, моли да Баја одмах крене, имају велику муку.

100 милиона комбинација

Гарчевић се насмејао. Иако му није речено о чему се ради — знао је која је то мука. Узео је стари женин несесер са мало специјалног алата који је сам израдио и ускоро се обрео пред директором. Човек га је дочекао као озебао сунце.

— Врата трезора су се заглавила! Молим вас.. данас је петак, до понедељка ујутру отворите трезор! Пуцајте из топа, витраљеза, сеците, ломите, радите шта знате али до понедељка врата морају бити отворена. Разумете... морају!

Зашто баш до тог рока, питао се Гарчевић, али прећутао је... Одбио је да било шта обећа. Покушаће, и то је све. Замолио је да остане сам и да му се обезбеди тишина.

Трезорска врата су била тешка 3,5 тоне. После неколико минута утврдио је да је механизам за забрављивање који почива на шифри оштећен грубим руковањем. У његовој терминологији израз „оштећен" значи да је дошло до такозване самопромене броја шифре. Механизам ће се одбравити ако се погоди нови број. Како то учинити? Пред њим је било готово 100 милиона комбинација! Данас, неколико *година од тог догађаја*, Гарчевић се сећа:

— Мислио сам да ћу радити три дана и ноћи, а отворио сам врата за пола часа! Имао сам много среће. То више не бих могао да поновим!

Кад говори о свом послу у његовом казивању нема лажне скромности. Баја једноставно мисли на та конкретна врата и те конкретне околности. Јер, много их је отворио и пре и после тога — више од стотину. Иако сва савремена врата трезора или каса почивају на истом принципу, а нема ни превелике техничке разлике у систему забрављивања — свака су прича за себе, то је свет полуга, читава наука. И увек је сусрет са тим светом нов доживљај који се не може двапут поновити макар се отварала истоветна врата! Нов сусрет је ново искушење и нова борба. Не треба заборавити правило: таква врата су и конструисана да се бране од отварања!

Осим изванредних стручњака савезног, републичког и градског СУП-а, на прсте обе руке могу се избројати стручњаци у нашој земљи који су проникли у те тајне. Радослав Гарчевић — Баја је у самом врху. Томе га нико није учио, никакву специјалну школу није похађао, догурао је до апсолвента електромашинског факултета, оженио се, запослио и знатижеља да сазна шта „има" у брави одвукла га је на другу страну. Дан по дан, месец по месец, прошло је седамнаест година чепркања по науци званој касе, браве, сефови, алармни уређаји. Савладао ју је. И не само то: обогатио ју је и усавршио толико да одавно пројектује, конструише и израђује то „чудо од технике" чији се планови у познатим светским фабрикама чувају као супертајна. Трезори и касе многих установа где стоји новац имају врата или алармне уређаје са ознаком ручног рада Радослава Гарчевића из Београда.

Најугледнија фирма за производњу сигурносних врата „Дуто" из Вероне има преко хиљаду радника, а само две или три личности знају целокупну технологију израде. Радници једног погона не смеју да залазе у други да не би повезали конце процеса производње. Посвећенима у комплетну документацију пројекта тешко се дозвољава да напусте фирму, најчешће ту дочекају пензију и обавезни су на ћутање. Гостима који посете погоне не показују све а оно што се покаже уписује се у посебне папире и они остају у фирми.

Види само руке

Четрдесетогодишњи Црногорац из Ивангграда мање познат као Радослав Гарчевић, више као — Баја није ни супермен ни геније за отварање трезорских врата. Таквог нема под капом небеском. Он је конструктор, професионалац, има много знања и искуства. И не може свака врата да отвори. Није проблем у техничкој заврзлами, већ у њему.

— Кад станем испред врата, потребан ми је савршен мир и концентрација. Ако се потпуно искључим, има изгледа да успем. Испред себе као у магли видим само руке и бирач шифре. Тишина је бескрајна. Наиђе ли тренутак да потпуно заборавим да постојим и поистоветим се са механизмом — онда сам га савладао! Тешко то могу да објасним. Тек кад завршим посао схватим да сам у голој води од зноја.

Пре неколико година су „чувени" Брадач и компанија опљачкали једну пошту у провинцији. Однели су око 100 милиона старих динара. За собом су оставили касу преко које као да је тенк прешао. На захтев поште Гарчевић ју је не само довео у ред него и преуредио додавши своје алармне уређаје. Кад су лопуже ухваћене и доведене у пошту да би се извршила реконструкција, показана им је каса коју су „измрцварили", а Гарчевић јој вратио живот.

— Јесте ли ту касу обили?

— Ни случајно! — одговорили су. — Величином одговара, али није та!

Инспектори су се насмејали. Насмејао се и Баја. Није могао да добије бољи доказ да је одлично обавио посао.

Гарчевић има осмех дечака. Изгледа младолико. Прсти су му дугачки, нежни.

— Гарчевићу, треба нам ваша слика! У новинарству је правило да уз текст дамо...

— Немојте, немојте! ... — прекинуо нас је. — Нацртајте ме, живот ми је лепши без слике. И мирнији. Разумете ме, зар не!

Миленко Тодоровић

ШАРЕНИ ГЛОБУС

РЕПА ЗА АУТОМОБИЛЕ

Бела репа нацртана на задњем стаклу аутомобила који се креће брзином од 130 километара на час! Возачев хир? Не, бела репа на колима значи да мотор тог аутомобила ради не на бензин већ на алкохол добијен из ове биљке. Некада би

помисао да се погонско гориво добија од биљака — беле репе, сунцокрета, шећерне репе — већини научника изгледала детињаста. Међутим, све већа оскудица бензина и његова све виша цена навела је многе стручњаке да преиспитају редом све некадашње „луде“ идеје. У Бразилу је, на пример, још 1975. године био разрађен план „Проалкол“ према коме је од отпадака шећерне репе требало добити етанол. Незнатна измена у карбуратору и — мотор изванредно ради на смешу која се састоји од 20 одсто етанола и 80 процената бензина. На улицама Сао Паола и Рио де Женеира већ су се појавили аутомобили на алкохол. Истраживања се настављају. Французи експериментишу с ферментацијом сламе и њеном прерадом у етанол. У Сједињеним Америчким Државама већ неколико година врше опите са уљаним шкрилцима које су Индијанци некад називали „огњени камен“, да би из њих добили синтетичко гориво. У Западној Немачкој, Јапану и Енглеској чине све да им успе подземна гасификација угља...

ХОЋЕ ЛИ ОПЕТ ПОБЕЋИ

Британски биолози са задовољством су утврдили да се количина лишајева на дрвећу у лондонским парковима повећала. Треба знати да су лишајеви веома осетљиви на загађен ваздух, нарочито на гасове сумпора у њему. Концентрација тих гасова у ваздуху над Лондоном стално се повећавала од почетка прошлог века. Као једна од последица тога, од 1880. па до 1970. године из центра енглеског главног града ишчезло је 129 врста лишајева!

Мере за очување атмосфере, заведене пре 20 година, донеле су извесно побољшање. Концентрација сумпорних гасова смањила се од 200 до 250 милиграма на кубни метар на 130 милиграма. И као резултат — за последњих седам година неке врсте лишајева вратиле су се у Лондон. Међутим, да би се флора лишајева сасвим обновила, било би потребно да се количина гасова у ваздуху смањи за још два до три пута. На жалост, будућност у том погледу не изгледа ружичаста. Због кризе

нафте, у Лондону поново почиње да се користи угаљ који при сагоревању ствара штетне гасове. Биолози стрепе да ће лишајеви поново „побећи“ из Лондона.

ФРИЖИДЕР ЗА ТОПЛУ ВОДУ

Кад фрижидер ради, задња страна му се загрева топлотом која се ствара од мотора и у комори за хлађење. Стручњаци фирме „АЕГ-Телефункен“ дошли су на идеју да ту топлоту искористе! На нов тип фрижидера марке „арктис“ поставили су мењач топлоте и резервоар с водом. За 24 часа рада фрижидера агрегат загреје 75 литара воде до температуре од 15 до 55 Целзијусових степени, што зависи којом јачином фрижидер ради. Та вода довољна је да четворочланој породици обезбеди 50-60 одсто потребне количине топле воде.

НАЈНЕСРЕЋНИЈИ БРОД

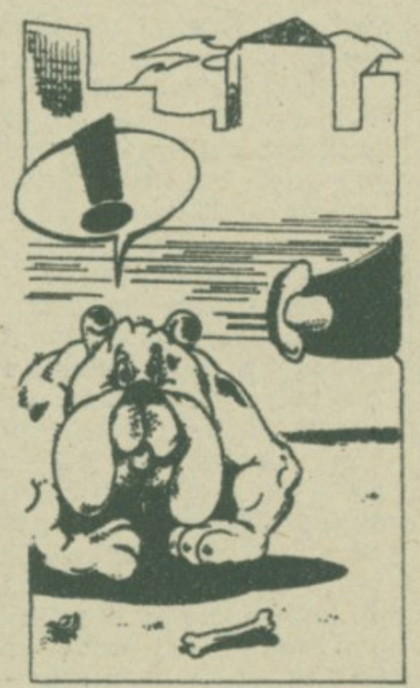
Енглески танкер „Варена“ од 18.700 тона био је изграђен у Белфасту 1950. године. Већ на својој првој пловидби преко Атлантика запао је у страховиту буру која му је нанела толико штете да је морао бити упућен у суви док на оправку. Док су га извлачили, танкер се превртнуо на бок. Том приликом претрпео је нова оштећења и толико оштетио сам док да га је за дуже време онеспособио за рад. После генералне оправке „Варена“ се 1955. године насукала у плићаку у Суецком каналу поново задобивши тешка оштећења. После извесног времена у енглеској луци Истхем, приликом везивања за обалу где је требало да утовари нафту, „Варена“ је пробила бок.

Несреће се нису тим завршиле. Године 1956. „Варена“ се у Ламаншу, по магли, сударила са једним француским теретним паробродом и тешко га оштетила. Пола године касније, за време пловидбе по Средоземном мору танкер се још једном сударио, овог пута с неким италијанским паробродом. На „Варени“ је приликом судара поломљена прамчана статива, а италијански брод такође је озбиљно оштећен. Није прошла ни година дана од ремонта, а „Варена“ се, поново у Ламаншу“, сударила с једним бродом и отпремила га на дно.

У марту 1962. године пловећи под теретом, у једном од танкова на „Варени“ дошло је до експлозије нафтне паре и брод је поново тешко оштећен. Сопственици су потпуно изгубили живце и под хитно продали злосрећни танкер — отпаду.

СУПЕРБРЗИ „БУЛДОГ“

У све жешћој конкурентској борби, енглеске аутомобилске фирме труде се да избаце на тржиште нове, супермодерне моделе. Фирма „Астон-Мартин“, која се специјализовала за израду ексклузивних спортских кола, наговештава нов модел „булдог“ рачунајући, наравно, на оне с најдубљим џеповима. Нови „булдог“ ће коштати сто хиљада долара. Два мотора са укупном снагом од 441294 W могу да терају аутомобил до брзине од 320 километара на час! На самом старту „булдог“ за десет секунди може да развије брзину од 160 километара на час!

СУНЧАНИ ГРАД

Италијански инжењер Адријано Тримболи израдио је пројекат „идеалног града будућности“. Насеље је предвиђено за свега хиљаду становника и његова изградња би могла да почне већ 2000. године. Користећи Сунчеву енергију град будућности, који би се простирао на свега 40 хектара, обезбедио би себи потпуну независност од спољашње „енергетске“ средине. Сунце ће грејати воду, давати електрицитет и омогућити гајење воћа и поврћа у стакленим баштама. А у Лозани на Женевском језеру извршене су недавно пробе чамаца са „сунчаним мотором“. Творац новог модела чамца је Швајцарац Макс Шик. Сунчеви зраци претварају се у електричну енергију помоћу силицијумских фото-елемената. Мотор ради бешумно и потпуно је безопасан за околину.

УМЕСТО БЕТОНА ЛЕД

Да би смањили трошкове при градњи платформи за извлачење нафте из мора, швајцарски стручњаци су покушали да нађу неку замену за све скупљи бетон. Према њиховој замисли арматура платформе остала би челична, али би улогу бетона на себе преузео — лед. Такве платформе могу се веома успешно користити у северним морима, кажу њени творци који намеравају да ускоро приступе остварењу своје идеје. За ледену платформу било би потребно око три милиона тона леда. Џиновска челична конструкција биће постављена на ушћу какве реке јер је за „залеђивање“ потребна слатка вода. Кад челични костур буде залеђен, платформа ће тегљачима одвући на место где се буде тражила нафта.

МОРЕПЛОВАЦ МИКИ

Обичан мали пас, а није баш обичан.

Насупрот многим животињама његова соја које никад нису виделе море, још мање се возили бродом, „Мики" је био велики и прави морепловац. За четири године свог кратког века обишао је многе луке и пристаништа почев од Венеције до Бејрута, од Александрије до Јалте, и колико мора прокрстарио је на броду „Југославија"! Био је познаник многих страних и домаћих туриста, пријатељ поморaца и општи љубимац морнара на свом „матичном" броду, који је био његов дом, његова кућа. Командант брода био је Ива Шишевић, стари „морски вук".

... На немирно море и љуљање брода навикао је као сваки поморац. Једном га само спопала мука, тамо на Отрантским вратима, где стално дувају јаки ветрови, али после неколико пилула „нависана", као да је постао имун на све недаће мора.

Бродску кабину делио је са барбом, како већ сви на броду зову команданта. Лежећи на платненој столици, Мики на једно око жмури, а другим посматра барбу како спава. А кад му се учини да је командант одужио, њему је то већ сумњиво и шапом полако гура свог господара да се пробуди.

Једном му је командант купио на Малти изванредну имитацију кости. И Мики је глодао кост да прекрати време. Међутим, собар је забуном бацио кост у море, а разљућен Мики је оглодао нову новцијату барбину ципелу.

Бродском берберину је остао у незаборавној успомени.

Дошао овај тако да обрије команданта, а наш морепловац почео да му се врзма око његових ногу.

— Што се, госпе ти, стално мичеш? Плашиш се једног малог пса, а? Пази да ме не посечеш! — рекао је барба берберину.

— Наређење — извршење! Берберин се више није ни помакао, али је зато Мики искористио ово бријање да својим зубићима, оштрим као у миша, наситно изгризе ногавице дисциплинованог морнара.

И тако је Мики пловио морима. Добро је познавао

ТИЛИНА ТАЈНА

Прича о Тили почела је једне летње вечери на паркиралишту пута Београд — Обреновац. Путовао сам с оцем према Београду. Стали смо да се мало одморимо, јер је била гужва на путу. Сви су се враћали с викенда. Отворили смо врата према шуми, која се налазила поред пута, одатле је допирала пријатна свежина. Легао сам на седиште, а руке избацио напоље, и тако лежао. Када је већ почео да ме хвата сан, нешто влажно и топло ме је додирнуло по руци. У полусну, скочио сам од страха са седишта, нагло повукао руку, и ударио главом о кров кола. Још се тресући од страха окренуо сам се и погледао напоље. На моје запрепашћење напољу је, уместо какве страшне звери, стајало мало бело кученце које је стајало спуштене главе са тужним погледом. Уплашила га је бука и вика коју сам направио. Када је видело да се смешим на њега, махнуло је репом.

Изашао сам и узео га у наручје. Било је мокро од росе и гладно. Ухватило ме је за прст и почело да га сиса. Унео сам га унутра и утоплио га. Разгрејано, заспало је. Док је оно спавало размишљао сам како ће се звати: куче је било женско, па сам одлучио да се зове Тили. Донели смо је кући и сместили у корпу. Седела је и гледала около,, све јој је било непознато. Поред Тили имао сам још два пса. Керуша се раније штенила, па пошто смо кучиће дали, остала је без млека. Када је Тили угледала њу, скочила је и почела да сиса, али млека није било. Њој то као да није сметало и тако ... пошто се керуша није бунила Тили је добила другу мајку.

Сви у околини заволели су Тили. Била је умиљата, имала је белу дугачку длаку, само по ушима, изнад једног ока длака јој је била црна. Играли смо се често са Тили, возили је бициклом. Једном када смо је возили бициклом испала нам је из руку и точак јој је прешао преко ноге. Три-четири дана после тога храмала је на ту но-

све луке, где је, узгред речено, имао неколико својих „симпатија“, па кад се сит прошета као сваки морнар „исправи“ ноге, тачно на време долазио је на брод.

Ипак се једном није вратио. На Родосу. Први пут му се десило да залута између оних зидина што су попут обруча опасале град. „Југославија“ је морала да исплови без свог чудног „морепловца“. У зло доба стигао је у луку, али његовог брода није било.

Цвилео је тужан и усамљен.

Осам дана стајао је на обали, зурио у море и очекивао свој брод. А једног јутра угледао је познату лађу и радосно залајао.

Неко је са палубе узвикнуо:

— Гле, барба-Ивиног Микија! Мики, доћи!

Мршав и јадан, пун фарбе и некаквих чичкова, Мики се попео преко спуштених лествица и погнутог репа, прошао кроз добро му познате просторије према командантовој кабини.

Из кабине није изишао његов господар.

Човек у истој униформи.

Али не његов барба-Иве.

Мики је тужно зацвилео.

Јер био је то брод „Јадран“ у длаку сличан „Југославији“. Обузет радошћу Мики је заменио брод.

Радиограмом је јављено да је Мики пронађен, где су га кад је стигао два морнара читав сат прала терпентином.

... А онда се Мики вратио са свог последњег крстарења морем.

Још једном је на „Југославији“ посетио луке у Венецији, Криту, Александрији, Бејруту, Хаифи, Родосу, Пиреју и Крфу, допловио у Ријеку и са својим барба-Ивом сишао на обалу да „исправи“ ноге.

Угледао је један камион и, по свом старом обичају, потрчао и за њим залајао. Тог поподнева се Мики последњи пут огласио. Заплео се између точкова.

Тако је на обали мора настрадао стари морепловац.

Сахрањен је на ријечком гробљу паса.

Била је то необична сахрана: иза малог сандука ишла је колона морнара, готово читава посада брода „Југославија“ отпратила је свог љубимца. Није био мој пас, али је био и мој љубимац.

Раде Димитријевић
Жртава фашизма 41
Ријека

(Хонорар 1.500,00 динара

НЕПОГРЕШИВ МЕТЕОРОЛОГ

Прича почиње у августу 1977. године. Тада смо живели у Новом Саду, а у Каменици смо правили кућу. Једном кад смо дошли тамо, нашао сам мало штене, завучено у ћошак подрума. Тада сам га нахранио и затим отишао кући, мислећи да ће, кад се наједе, отићи. Али, кад сам следећи пут дошао оно је било тамо — назвао сам га Лола. Из дана у дан Лола није одлазила, па сам решио да је задржим. Купио сам јој каиш и завезао. Она се није одупирала, чак је била радосна.

Дошао је септембар. Лола је већ имала око три месеца. Тада смо се већ били доселили у Каменицу. Једном је тата добио петла. Примећивао сам да се Лола и он стално туку чим мазим петла, а док их не мазим они заједно спавају у бурету. Сем што је била љубоморна на петла, Лола није могла да поднесе да другог мазим а њу не.

Иначе, она страшно воли да улази у кућу и да се ваља по кревету. Једном док сам лежао у кревету и спавао, кришом се увукла у кућу а затим је ускочила у кревет и почела да ме гура и лаје на уво да би ме пробудила, јер је требало да идем у школу.

Лола поред меса највише воли кромпир, чоколаду и орахе. Она тако добро зна да разбије орах да јој ни веверица није равна.

Али не јављам се због свега тога, хтео сам да вам пишем о једној њеној особини коју сам случајно открио. Закључио сам то према једној старој виндјакни коју је имала у бурету да јој не буде хладно. Када би ујутро Лола извукла своју виндјакну, тада би обавезно било лепо време, без падавина. Ако би је оставила у бурету тог дана би обавезно падала киша. У почетку јој нисам веровао, јер је јутро било тмурно и мрачно, а она би ипак извукла своју јакну, и обрнуто. Али, до сада никад није погрешила. Зато сам почео да се равнам по њеној прогнози.

Лола и сада живи у Каменици и прогнозира време. Она страшно воли да се игра, поготово воли лопту. Страшно воли да се мази али понекад зна и да нападне...

Јован Кирда
Иве Лоле Рибара 3
Ср. Каменица

(хонорар 1.500,00 динара)

гу и она се после тога бојала нас. Лежала би у неком ћошку дворишта и тужно нас посматрала црни очима као да нас прекорева. Али, убрзо је и то заборављено.

Када бисмо се шетали по башти, скакала је на мене и лизала ми руке, то је био знак да хоће да се играмо. Често смо трчали заједно по башти, али ме је она увек остављала иза себе.

Имала је и неке чудне особине. Када би неко дошао код нас, морали смо добро да пазимо на обућу. Тили није волела странце. Није их уједала, сем једног, кога баш никако није волела, али им је зато односила обућу. Нашу није, али би ципеле гостију шчепала у зубе и односила у своје тајно место. Кад би гости хтели да иду кући, нису могли јер није било ципела. Тада смо сви излазили напоље и тражили по дворишту ципеле. Ако бисмо је изгрдили, само би легла и тужно гледала, а када би ућутали, скакала би и махала репом. Једном нам је донела — сукњу. Ишли смо около тражећи власника док га нисмо нашли: била је то једна девојка која је становала неколико кућа даље. Сукња се сушила у дворишту на конопцу, а Тили се дошуњала, шчепала је и донела кући. Није волела никог страног на својој територији. Често би давила кокошке које би се задесиле на њеној територији. И поред свих тих мана и врлина, ми смо је сви волели.

Дошла је и та зима, кобна. Ловци су често, већином суботом и недељом, ишли у лов. Тили је већ одавно била одрасла. Ловци су имали одобрење да пуцају у сваког пса који није био вакцинисан а имала је око врата ланчић. Једног дана ловци су, враћајући се из лова, пролазили близу баште из које је Тили изашла напоље. Ловци су је угледали и пошто нису видели ланчић, од густе длаке, пуцали су. Тили су смртно ранили и она је покушала да устане, али иза ње је остао само широк траг крви. Нашли смо је мртву и укочену у снегу.

Дошла су сва деца из околине на њену сахрану. У плитку ископану раку сместили смо је и затрпали. Сви су плакали за Тили. Од ње ми је остала само ова фотографија коју сам снимио док је Тили била између кучета и керуше која је пред вама

Стева Мијатовић
Прховачка 7
Ср. Михаљевци

(Хонорар 1.500,00 динара)

UZ 13. MAJ
DAN
BEZBJEDNOSTI

ЧОВЕК ИЗ

Педесет дана трајала је потрага за убицом. За то време тридесет људи Београдског секретаријата за унутрашње послове непрестано је било на ногама.

Четрдесет трогодишњи Драгољуб Петковић је живео у селу, а радио у граду. У ствари, на селу се родио и селу припадао, али је попут многих из околине Београда потражио посао у граду. Рачунао је: што убере од земљорадње — убрао је, плата није наодмет.

Тако је Драга, како су га познаници звали, живео са женом Јагодином и сином Богосавом у својој новој и лепој кући у селу Гунцатима, општина Барајево, а свако јутро, хитао у београдско предузеће „Папир" у чијем је магацину помагао шефу.

Драга и Јагодина су имали иза себе дуге године брака. Слагали су се. Уопште, Драга је био миран човек, премда са комшијом и рођаком Милорадом није живео у добрим односима. Ништа озбиљно, сеоска посла.

Чуо је шум

Првог октобра 1978. Драгин син Богосав отишао је зором на вишедневну војну вежбу. Била је недеља. Читаво преподне роминьала је ситна, досадна киша.

КАЧКЕТОМ

Било је пола три после поноћи.

— Шта тражиш овде? — оштро је упитао домаћин и крену прему непознатом.

Живо клупко

Човек је устукнуо и почео да се повлачи унатрашке. Драгина сумња да се ради о лопову још више се појачала. Спетљаће га и предати милицији. Непознати је ћутке узмицао а Драга се примицао.

А онда... Све се догодило у трену. Човек је нагло застао, завукао руку испод мантила и извукао нож. Драга то није очекивао. Није стигао да се прибере а сечиво је севнуло и сјурило се у његове груди!

Непознати се дао у бекство. Иако тешко рањен, Драга као да је добио надљудску снагу. Појурио је за њим, сустигао га после неколико метара и бацио му се на леђа. Обојица су пали на земљу. Драга је стезао нападача као клештима. Викао је:

— Људи, упомоћ... лопов! Јагодина!

Драга се рвао са непознатим, али истицање крви из ране чинило је своје. Губио је снагу. Управо кад је изгледало да ће нападач успети да се искобеља, пристигла је Јагодина. Чула је вику, упалила спољње светло и видела живо клупко у дворишту. Бацила се као лавица на нападача ударајући га рукама по леђима и чупајући му косу. Непознати се нашао између Драге и Јагодине која је запомагала на сав глас:

— Милораде, помози, лопов!

Комшију Милорада пробудила је жена. Његово и Драгино двориште дели ограда. Појурио је и у неколико скокова нашао се на месту где се Драга борио за живот. Нападач није испуштао нож из руке. Дахтао је и претио:

— Убићу вас, убићу.

Милорад му је одузео нож и прискочио у помоћ Драги и Јагодини. Чинило се да ће нападач бити савладан. Међутим, он се последњом снагом придигао са Јагодином и Милорадом на леђима и повукавши обоје за собом, бацио се према воћњаку. Сви су пролетели кроз плот. Непознати није оклевао: хитро је устао и изгубио се у тами.

Драгољуб Петковић је суседовим фићом пренет у барајевски дом здравља, а одатле у Београд. На путу за болницу — умро је.

Питања без одговора

Тако је отворен досије једног од оних криминалних случајева кад се полиција нађе пред непремостивим зидом јер од полазних трагова има мало или нимало.

Милорад и Јагодина нису могли да пруже детаљан опис нападача. Била је тама, измаглица, борили су се за Драгин живот, непознати им је остао у сећању као црна, нејасна маса.

Ко је убица, одакле је, шта је тражио у дворишту Драгољуба Петковића, зашто је убио недужног човека? Много питања, а одговора ни на једно није било. Све околности биле су крајње нејасне.

Злочин би морао да има мотив. Који је мотив овог убиства? Да ли је убица био лопов затечен у крађи? Ако јесте — зашто ништа није узео. Можда је са територије Барајева. Знао је да је Драгин син на војној вежби и покушао кључевима да отвори улазна врата. Није искључена ни претпоставка да је убица скитница или душевно болесно лице које је хтело да се склони у Драгино двориште. Драга је помислио да је у питању лопов и ето... Најзад, не треба одбацити ни могућност замене: неко је неког хтео да убије из освете па је жртву заменио за несрећног Драгу. Било је још претпоставки.

Од трагова су нађени: нападачев нож, два кључа, кишобран и качкет — све ствари стандардне производње. Таквих ствари има на стотине и хиљаде!

У блату су остали трагови стопала нападача. Они су били једина нада. Закратко. Пас трагач је обавио задатак, али се траг губио на оближњој Ибарској магистрали — путем су тутњала возила и точковима уништила и ту наду.

На унутрашњем ободу убичиног качкета нађено је неколико власи смеђе боје и перут; то је послато на експертизу.

Одакле почети

Још док је Драга био на путу за болницу, обавештена је специјализована служба Београдског секретаријата за унутрашње послове. Ствар су узели у руке људи из Одељења за сузбијање крвних и сексуалних деликата. Њих тридесет, предвођени начелником, формирали су штаб. сачинили план трагања и одредили задатке. Били су одлучни да пронађу убицу макар преврнули небо и земљу.

Штаб је смештен у просторије станице милиције у Барајеву. Веза с матицом одржавана је телефоном и радио-везом. С екипом су сарађивале милицијске патроле на широком подручју.

На папир су стављене све могуће верзије мотива убиства и упоређене с логичним чињеницама. Системом елиминације дошло се до неколико верзија мотива.

По нађеним траговима је утврђено: нож је серијске израде са мањом ручном дорадом, кишобран је фабрички производ, док је капу начинио један капација са Зеленог венца који се не сећа купца. Кључеви, пак, нису отварали ниједну браву на вратима Драгине куће.

Обуци се и пођи

Екипа је подељена у мање групе. Свака је добила одређен задатак. Једна је обављала разговор са становницима с обе стране пута од Ибарске магистрале до Барајева и начинила попис свих људи који ту живе, друга проверавала податке о радницима на оближњим плантажама и сеоским радницима у широј околини, трећа вршила провере по кафанама у целом крају посебно разговарајући са свима који су некад носили или носе качкет, четврта прикупљала податке од грађана...

У потрагу, једну од најопсежнијих последњих година у Београду и ширем подручју, укључили су се и делови других организационих јединица градског СУП-а и још неки органи унутрашњих послова у Србији.

Разговори, провере, разговори... Разговори са око хиљаду власника викендица у барајевској општини били су само делић тог посла.

Посебна група чешљала је евиденцију СУП-а. Прегледане су све кривичне и прекршајне пријаве станице милиције у Барајеву за последње две године, а затим спискови свих лица са територије те општине који су учинили било какво кривично дело или прекршај за последњих девет година! Само овај и још неке „додатне" послове обављало је осморо људи а седам се повремено укључило на испомоћ!

Када би навели шта је све штаб са сарадницима учинио у потрази за убицом из Барајева требало би нам још оволико простора. Радили су дан и ноћ, нису знали ни за одмор, ни за кућу.

Од 1.300 регистрованих криминалаца који су „стављени" на списак као могући починиоци убиства, у „ужи избор" ушло је 800. Проверено је кретање сваког од њих у последње време. Провере су вршене и по месту становања, и у радним организацијама.

Очи стручњака задржале су се на једном криминалцу са списка који је управо лежао у затвору. Добро је познавао провалничко подземље, нарочито провалнике који су оперисали у барајевском крају. Инспектори су га посетили у затвору. Навео им је неколико имена.

У свитање 22. новембра, педесет дана после убиства Драгољуба Петковића, патрола станице милиције из Барајева закуцала је на врата зграде у Улици ибарски пут 201 у оближњем селу Мељаку. На прагу се појавио тридесет једногодишњи Светомир Радивојевић, без занимања и запослења. Средњег раста, сувоњав, проређене и смеђе косе.

— Обуци се и пођи с нама!

— Зашто? — сањиво је упитао.

Истог дана је признао да је починио злочин. Чуо је да Драга држи у кући новац од продаје краве и телета. Хтео је да га покраде. Пре поласка лутао је од кафане до кафане на Ибарској магистрали. У крађу је кренуо више пијан него трезан. Због тога је заменио кључеве и уместо подешене, из џепа извадио стандардне који нису могли да отворе браву улазних врата. Несретни Драга је чуо чангрљање, устао...

Даље се зна.

Светомир Радивојевић је осуђен на смрт. Казна је одмах замењена са 20 година робије.

x x x

Радници градског СУП-а који су учествовали у расветљавању злочина у Барајеву не желе да им се помињу имена. Заслуга припада целом тиму, а не појединцу.

Миленко Тодоровић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОПЕРАЦИЈА ЦЕРИКО

НЕДАВНО ЈЕ У ЛОНДОНУ ОБЈАВЉЕНА КЊИГА РАТНОГ ДОПИСНИКА И ОЧЕВИЦА ЦЕКА ФИШЕРМАНА КОЈА ОТКРИВА ТАЈНУ ЈЕДНОГ ТРАГИЧНОГ И НА ИЗГЛЕД БЕСМИСЛЕНОГ ВАЗДУШНОГ НАПАДА О КОМЕ СЕ УПОРНО ЋУТАЛО.

Ујутро 18. фебруара 1944. године три ескадриле бомбардера „москито" Британског ратног ваздухопловства (РАФ-а) прелетеле су канал Ламанш и борећи се са снежном олујом стигле до града Амијена на северу Француске. Предводио их је прослављени Рафов ас ратни пилот и пуковник авијације Перси Чарлс Пикард. Циљ: препад на амијенски затвор у коме су се, поред осталих заточеника, налазили бројни припадници француског покрета отпора.

Спектакуларни напад у бришућем ниском лету — авиони су тако рећи додиривали крошње дрвећа — успео је, бар по мишљењу Британаца, преко сваког очекивања. Бомбардовање је почело тачно у подне и трајало само десетак минута. Зидови прилично раштрканих затворских зграда срушили су се као од карата омогућивши масовно бежање затвореника. Али, било је и жртава. Осамдесет пет заточених Француза платило је животом слободу осталих.

Ваздушни препад, чији је строго поверљив назив био Операција Церико, држан је у тајности пуних осам месеци пошто је изведен. Прво званично, сасвим штуро саопштење издато октобра 1944. гласило је да је затвор нападнут „у покушају да се омогући бекство сто двадесеторици затвореника осуђених на смрт због сарадње са савезницима... Овај задатак извршен је упркос ризику да неко од оних које смо желели да ослободимо погине..."

И зидови су пали

Французи се никад нису помирили ни с таквим објашњењем ни са чињеницом да су њихови земљаци ни криви ни дужни изгинули. Они до данас нису престали да тврде како губитке у људству никако не оправдава релативно скроман успех препада на амијенски затвор. Британски историчар стручњак за тај период М.Р.Д. Фут недавно је, у једној полемици, поменуо „још увек мистериозну Операцију Церико".

Али марта ове године у Лондону објављена је књига „И зидови су пали" Цека Фишермана, ратног дописника из 1944. године, првог новинара који је сазнао за бомбардовање у Амијену. Текст о догађају који је Фишерман написао још фебруара те године никад није изишао из канцеларије врховног цензора Британске службе безбедности. Из његове књиге види се да се иза Операције Церико крије много више него што је икада објављено.

Ево, укратко, Фишерманове верзије догађаја којој је требало тридесет осам година да угледа светлост дана.

Четири главна човека „иза"

Ваздушни напад извело је Британско ратно ваздухопловство, али су план за њега направиле америчка и британска обавештајна служба. Четири главна човека иза Операције Церико били су: Ален Далис и генерал Виљем Ц. Донован који се налазио на челу Америчке обавештајне агенције ОСС (претеча данашње ЦИЕ), сер Стјуарт Мензес, директор одељења М 16 Британског интелиценс сервиса и његов помоћник сер Клод Данси.

Пуковник Перси Чарлс Пикард пред узлетање на дан напада.

Њима је било познато да Немци у својим канцама у добро чуваном амијенском затвору држе неколико кључних припадника француског покрета отпора од чије је сарадње у великој мери зависио успех савезничке инвазије Европе (такозвани Ди Деј) планиране за почетак лета 1944.

Многи од вођа француског покрета отпора били су побијени и генерал Ајзенхауер, главнокомандујући савезничких инвазионих снага, морао је да се домогне неколицине преживелих из затвора у Амијену пошто су обавештења драгоцена за искрцавање на обале Нормандије претила да дефинитивно пресуше. Осим тога, у Амијену је чамило и подоста француских, енглеских и америчких обавештајаца и било је од пресудне важности да Немци из њих не ишчупају ниједан податак који би операцију савезника довео у питање.

Неизвесна судбина славног аса

Први циљ бомбардера „москито" била је касарна у којој су се налазили немачки војници. Према каснијим извештајима Интелиценс сервиса директни погоци усмртили су најмање педесет Немаца док их је око седамдесет рањено. Немци, међутим, никад нису признали ове губитке.

Главна мета „москита" били су спољни зидови затвора, и они су погођени директним хицима, али две ствари нису ишле како треба. Прво, у зидовима није било бетона па су се срушили, готово смрвили, брже и лакше него што се очекивало. Друго, услед снега и леда избачене бомбе склизнуле су као низ тобоган, продрле у унутрашњост затворских просторија дубље него што је планирано и тамо експлодирале. Том приликом погинуло је осамдесет пет затвореника, а рањено је седамдесет осам. Погинула су и два француска официра припадника Гестапоа.

Али, зато се на стотине затвореника нашло изненада на слободи. Према Фишермановој процени више од седам стотина француских родољуба и савезничких обавештајаца пробило се кроз рушевине на улице где су Немци сместа организовали оштру хајку. Успело је да побегне најмање четири стотине људи уз помоћ припадника покрета отпора којима је дотурена вест да треба да се нађу у околини затвора.

Један од разлога због кога ни једно једино слово о Операцији Церико није објављено пре октобра 1944. била је и неизвесност о судбини пуковника авијације Персија Чарлса Пикарда чији је апарат оборен у борби изнад самог затвора. Британске власти дуго нису знале да ли је славни пилот погинуо или се крије негде у Француској.

Пикард је, на жалост, убијен у борби прса у прса, а његова породица је тек сада, тридесет осам година после Операције Церико, сазнала и зашто.

Б. Д.

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

УФ! ОПЕТ ОНА ДО-САДНА ОЛИВА!

ШТА БИХ ДАЛА ДА ЗАБОРАВИ ГДЕ СТАНУЈЕМО!!!

ЈЕЛ' ПОПАЈ КОД КУКЕ?

ЗАШТО ВЕЋ ЈЕДНОМ НЕ ОСТАВИШ МОГ УНУКА НА МИРУ!

ЗА-ШТО?

ВИ, БАКО, МЕНЕ **БАШ** НЕ ВОЛИТЕ МНОГО!

?

ПУН ПОГОДАК! МОЈ ПОПАЈ ЗАСЛУЖУЈЕ БОЉУ ДЕВОЈКУ!

СПАНАЋ

КАКО БОЉУ? ЈА ГА ВОЛИМ, СТРПЉИВО ГА ЧЕКАМ ДОК ПЛОВИ, И... ЗНАМ ДА КУВАМ СПАНАЋ НА СТО НАЧИНА!

ЊЕМУ ЈЕ ДОБАР И ОВАЈ МОЈ, НА ЈЕДАН НАЧИН!

НЕ БРИНИТЕ ЗА ПОПАЈА, БИЋУ МУ ДОБРА ЖЕНА!

А КО ТЕ ПИТА ЗА **ЊЕГА**? БРИНЕМ ЗА ПОТОМКЕ!

© 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

КАКО? НЕ РАЗУМЕМ?

?

?

?

КАКО ЋЕ ИЗГЛЕДАТИ МОЈИ ЧУКУН-УНУЧИЋИ АКО БУДУ ЛИЧИЛИ НА **ТЕБЕ**?

?

?

?

2-7

BUD SAGENDORF

Жак Флаш: ЗЛАТНИ ЛАНАЦ

ВЕЋ ПЕТНАЕСТАК ДАНА, ЖАК ФЛАШ СЕ НАЛАЗИО У БОЛИВИЈИ. КАО ЊЕГОВ ВОДИЧ ОДРЕЂЕН ЈЕ ПАКО САЛИНАС, БОЛИВИЈСКИ НОВИНАР...

ХОТЕЛ ПАЛАС

ЕЈ?

ИМАО САМ УТИСАК ДА СУ НАС ПРАТИЛА ОНА КОЛА? ПОКУШАЈТЕ ДА ВИДИТЕ КО ЈЕ У ЊИМА?

КАКВА ИДЕЈА? ШТА НИЈЕ У РЕДУ, ПАКО?

НЕ БРИНИТЕ? ЗВАЋУ ВАС УЈУТРУ?

БЕЗ ДАЉИХ ОБЈАШЊЕЊА, ПАКО ЈЕ КРЕНУО...

ЧУДНО...

1585/A

ЗАИНТЕРЕСОВАН, ФЛАШ ЈЕ КРАЈИЧКОМ ОКА ПОГЛЕДАО НИЗ УЛИЦУ...

ЈЕДАН АУТОМОБИЛ ПРИВУКАО ЈЕ ПАЖЊУ РЕПОРТЕРА...

?!

СВЕ СЕ ОДИГРАЛО ТУЊЕВИТОМ БРЗИНОМ...

ПАФ!

...И ФЛАШОВ НАПАДАЧ ЈЕ НЕСТАО У НОЋИ...

АХ!

НЕ БРИНИТЕ! НИЈЕ МИ НИШТА!

АЛИ, ПУЦАЛИ СУ НА ВАС ИЗ НЕПОСРЕДНЕ БЛИЗИНЕ!

СРЕЋА ШТО САМ ИМАО ТАШНУ!

2

У ТОМ ТРЕНУТКУ ЗАЧУЛА СЕ ПОЛИЦИЈСКА СИРЕНА...

ПОЛИЦИЈА! ВЕЋ!

У ЛА ПАЗУ ЈЕ ПОЛИЦИЈА ВРЛО ЕФИКАСНА!

ХОТЕЛ ПАЛАС

МАЛО КАСНИЈЕ, У ХОТЕЛСКОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...

ЧУДНА ПРИЧА! НИСУ ВАМ ПРЕТИЛИ, ЧАК НИСУ ПОКУШАЛИ НИ ДА ВАС ПОКРАДУ?

НИШТА НЕ РАЗУМЕМ!

ОТКУД ТО ДА СТЕ ИМАЛИ ОВАЈ НИКЉОВАНИ ТАЊИР У ТАШНИ? ДА СЕ НИСТЕ ПЛАШИЛИ АТЕНТАТА?

КУПИО САМ ГА ЗА МОЈУ КОЛЕКЦИЈУ!

ЗАР НИСТЕ У БОЛИВИЈУ ДОШЛИ ЗБОГ РЕПОРТАЖЕ?

ЈЕСАМ! ОВДЕ САМ ВЕЋ ОСАМ ДАНА!

ЗНАТО ТО! И ВРЛО ЧЕСТО СЕ ВИЂАТЕ СА ИЗВЕСНИМ ПАКОТ САЛИНАСОМ!

ТО ЈЕ ДОПИСНИК МОЈИХ НОВИНА ИЗ ЛА ПАЗА!

ЗНАТО ТИ ДОБРО САЛИНАСА!

ИЗГЛЕДА ДА ПАКО НЕ СТОЈИ БАШ НАЈБОЉЕ СА ВЛАСТИМА! НЕКУ ПОМИЊАТИ ОНАЈ АУТОМОБИЛ...

ТРАЖИЋЕТО НАПАДАЧА И ОСИГУРАЋЕТО ВАШУ ЗАШТИТУ!

МОЈУ ЗАШТИТУ?

САД ВАС ЈЕ ПРОТАШИО, АЛИ МОЖЕ ПОНОВО ДА ПОКУША! ПОСТАВИЋУ СТРАЖУ ИСПРЕД ВРАТА ВАШЕ СОБЕ!

БЕСАН, ФЛАШ ЈЕ ОТИШАО У СВОЈУ СОБУ...

ПОРУЧНИК ЈЕ ИЗГЛЕДАО СРЕЋАН ШТО ЋЕ ТЕ ИТАТИ НА ОКУ!

ТРЕБА ДА СЕ ЈАВИМ ПАКУ, АЛИ НЕ ОДАВДЕ! СИГУРНО ПРИСЛУШКУЈУ!

ПО КО ЗНА КОЈИ ПУТ, ЖАК ЈЕ ПОПИО ТАБЛЕТЕ КОЈЕ ГА ЧИНЕ НЕВИДЉИВИМ...

БАШ ТЕ ДОБРО ЧУВАЈУ...

ФЛАШ СЕ УПУТИО ПАКОВОЈ КУЋИ...

НЕЋЕ МУ ПОРУЧНИК, ВАЉДА, ПРАВИТИ ПРОБЛЕМЕ?

НЕДАЛЕКО ОД ПАКОВОГ СТАНА, БИЛА СУ ПАРКИРАНА ЈЕДНА КОЛА...

ПОРУЧНИК? ЗНАЧИ ЛИ ТО ДА ПАКО НИЈЕ КОД КУЋЕ?

ПОРУЧ-НИК СИГУР-НО ЧЕКА ЈУТРО! НЕ МОГУ НА ВРА-ТА, АЛИ ПРОЗОР ЈЕ ОДШКРИ-НУТ!

САМО ДА ЈЕ КОД КУЋЕ...

ПАКО!

ЈОШ НИЈЕ ДОШАО!

ПАКО!

ЗАЧУО ЈЕ ШУМ ИЗ СУСЕДНЕ ПРОС-ТОРИЈЕ...

РАЊЕН ЈЕ! ПАКО, ЧУЈЕ-ТЕ ЛИ МЕ?

КА... ДЕ... НА...

ОНЕСВЕСТИО СЕ...

ФЛАШ ЈЕ УПАЛИО СВЕТЛО...

ТОРАТ ДА ТЕЛЕФОНИРАМ...

УБИЦА ЈЕ СВЕ ПРЕТУРИО? КАДЕНА? ШТА ЛИ ЈЕ ТО?

ИЗНЕНАДА, РЕПОРТЕР СЕ СЕТИО...

ЗЛАТНИ ЛАНАЦ? ПАКО МИ ЈЕ ГОВОРИО О ТОМЕ? ХТЕО ЈЕ ДА МИ ПОКАЖЕ ЊЕГОВ ДОСИЈЕ? ПОГЛЕДАЋУ ОВДЕ...

ПРЕ НЕКОЛИКО ВЕЧЕРИ, ФЛАШ И ПАКО СУ БИЛИ НА ИЗЛЕТУ У ПУЕРТО АКОСТУ...

ГРУПА АРХЕОЛОГА НЕДАВНО ЈЕ ТУ ОТКРИЛА ПОТОНУЛИ ГРАД...

ДОКТОР ТАДЕРА, ШЕФ ЕКСПЕДИЦИЈЕ, ЛИЧНО ИХ ЈЕ ОДВЕО НА ТО МЕСТО...

ПОСЛЕ СУ СВИ ЗАЈЕДНО ВЕЧЕРАЛИ. КО ЛИ ЈЕ ПОТЕНУО ЗЛАТНИ ЛАНАЦ? ЖАК СЕ НИЈЕ МОГАО СЕТИТИ. ТАДЕРА ЈЕ ОБЈАСНИО ДА ЈЕ ТО САМО ЛЕГЕНДА...

КАД СУ ПИЗАРО И ДРУГИ ОСВАЈАЧИ СТИГЛИ У ПЕРУ, ТРАЖИЛИ СУ ОД ИНКА ДА ИМ ПРЕДАЈУ ОГРОМНЕ КОЛИЧИНЕ ЗЛАТА. ГУВЕРНЕР НИЈЕ ХТЕО ДА СЕ ПОКОРИ И НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ ЗЛАТО ИСТОПИ И ОД ЊЕГА ИЗЛИЈЕ ЛАНАЦ КОЈИ СУ КАСНИЈЕ ПОТОПИЛИ У ЈЕЗЕРО...

НА СТЕПЕНИШТУ СУ СЕ ЧУЛИ КОРАЦИ, А ЗАТИМ И КУЦАЊЕ НА ВРАТИМА...

ПОЛИЦИЈА! ОТВОРИТЕ!

ДРАГИ БЕЛГРАНО ЈЕ СТИГАО...

ПОШТО НИКО НИЈЕ ОТВОРИО, ПОЛИЦАЈЦИ СУ РАЗВАЛИЛИ ВРАТА...

САЛИНАСЕ, ГДЕ СТЕ?

ЈОШ ДИШЕ? РАЊЕН ЈЕ!

ЗОВИ ХИТНУ ПОМОЋ!

ТРЕБА УХАПСИТИ ФРАНЦУСКОГ РЕПОРТЕРА! ОН СИГУРНО НЕШТО ЗНА!

НЕ МОГУ ОВАКО У ХОТЕЛ! БЕЛГРАНО НЕ БИ СХВАТИО!

ТРЕБА ДА РАЗЈАСНИМ ОВО! МАДЕРА ЈЕ ПАКОВ ПРИЈАТЕЉ, ПОМОЋИ ЋЕ МИ!

ПОЗАЈМИЋУ ПОРУЧНИКОВ АУТО...

ЛАШ СЕ УПУТИО У ПУЕРТО АКОСТУ...

САМО ДА МАЈЕРА БУДЕ КОД КУЋЕ?

ЗРАДА ИСТРАЖИВАЧКОГ ЦЕНТРА ЈЕ БИЛА ВАН ГРАДА...

НЕЋУ СЕ НАЈАВЉИВАТИ? МИСЛИЋЕ ДА САМ НЕКИ ДУХ?

ЕВО ЊЕГОВЕ СОБЕ? ПРОБУДИЋУ ГА?

ЛАШ ЈЕ ПРВО ТИХО ПОКУЦАО, А ЗАТИМ ЈАЧЕ...

КУЋ! КУЋ!

ДОКТОРЕ?

Доктор се није пробудио...

ТРАС!

Мадера се није ни трднуо...

ДОКТОРЕ!

ПРОБУДИТЕ СЕ!

НЕКЕ СЕ ВАЉДА УПЛАШИТИ!

Изненађен, Жак је упалио светло...

НЕКО ЈЕ НА ТЕРАСИ!

КАО ДА ЈЕ НЕКО УШАО УНУТРА!

НЕМОГУЋЕ! ПРИМЕТИЛИ БИСТЕ!

ДРОГИРАН ЈЕ!

ПЕРЕЗ И РАМОН! ДОКТОРОВИ АСИСТЕНТИ!

ПРОЗОР ЈЕ РАЗБИЈЕН!

ЧВРСТО СПАВА! ТО ЈЕ НЕВЕРОВАТНО!

ДРОГА ГА ЈЕ ОШАМУТИЛА! ТИРНИ СТО ДВАНАЕСТ САТИ!

НЕКО ЈЕ ИПАК БИО ТУ! И СВЕТЛО ЈЕ УПАЉЕНО!

А ШТА АКО...

КОСТА ЗНА СВОЈ ПОСАО! НОВИНАРИ СУ СРЕБЕНИ!

КОСТА ЈЕ ДОНЕО ДОСИЈЕ О ЗЛАТНОМ ЛАНЦУ? ЗНАЧИ, НИКО НЕ МОЖЕ ПОВЕЗАТИ ТО СА СМРЋУ НОВИНАРА!

ПРЕТРАЖИТЕ КУЋУ! ЈА МИСЛИМ ДА ЈЕ ДОКТОР ПОСЛЕДЊИМ СНАГАМА УСПЕО ДА УСТАНЕ И ОВО УРАДИ!

НИСАМ СЕ СЕТИО ПОДМОРНИЦЕ!

НА ОНОМ ИЗЛЕТУ, ТАДЕРА ИМ ЈЕ ПОКАЗАО ПОДМОРНИЦУ ЗА АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА. МЕЂУТИМ, ДВА МЕСЕЦА ЈЕ СТАЈАЛА У МЕСТУ...

ПОДМОРНИЦА ЈЕ МОЖДА КЉУЧ СВЕГА! ПАКО ЈЕ ПОСЛЕ ПОСЕТЕ НАПУСТИО ГРУПУ!

МОЖДА СЕ ВРАТИО ДА ПРОВЕРИ ДА ЛИ ЈЕ СТВАРНО НЕУПОТРЕБЉИВА! МОЖДА ЈЕ НЕШТО ОТКРИО!

ИМА ЉУДИ У НАПАДУ...

РЕПОРТЕР ЈЕ УШАО УНУТРА...

СВЕ ЈЕ ЈАСНО! АГИРО ЈЕ ПОПРАВИО ПОДМОРНИЦУ КОЈУ РАМОН И ПЕРЕЗ КОРИСТЕ ЗА ТАЈНА ИСТРАЖИВАЊА!

КО ЈЕ ОТВОРИО ВРАТА?

ПОМОЗИ МИ, АГИРО!

ЗАТВОРИ ВРАТА, ТОРКОСЕ!

ТОРКОС? ОН ЈЕ БИО У АУТУ КОЈИ ЈЕ ПРАТИО ПАКА!

ЈАДНИ ПАКО! ОТКРИО ЈЕ ПОДВАЛУ ПА СУ ГА СРЕДИЛИ...

СИГУРНО МИСЛЕ ДА ТИ ЈЕ ПАКО О ТОМЕ ПРИЧАО...

ОВО ЈЕ УЛАЗ ЗА РОНИОНЕ...

КОМАНДНА КАБИНА...

ПОКУШАЋУ ДА ПОКВАРИМ МОТОР! НЕЋЕ БИТИ БАШ ЛАКО...

АГИРО ЈЕ УПРАВЉАО ПОДМОРНИЦОМ, ЧИТАЈУЋИ КАРТУ...

МАЛО НАДЕСНО! СТИЖЕМО!

УПАЛИТЕ РЕФЛЕКТОРЕ!

ОКЕЈ!

ПОЛАЗЕ! ДА НИСУ ОТКРИЛИ ЛАНАЦ?

СНАЖНИ РЕФЛЕКТОРИ СУ ОСВЕТЛИЛИ ДНО...

НАЛАЗИМО СЕ ТАЧНО ИЗНАД!

ИЗ ПРВЕ СТО ГА НАШЛИ!

ЗЛАТНИ ЛАНАЦ! БЛАГО ИНКА!

ПРЕСРЕЋАН, АГИРО ЈЕ ДОШАО ДА ТЕЛЕФОНИРА...

КАДЕНА! ЗОВЕ ОРО! ЧУЈЕТЕ ЛИ МЕ?

ОРО, ОДГОВОРИТЕ!

ОВДЕ ОРО! КАЖИТЕ ПОЗИЦИЈУ!

ШЕСНАЕСТ СТЕПЕНИ! ДУБИНА ПЕДЕСЕТ МЕТАРА!

ОВА ПОДМОРНИЦА ЈЕ СУПЕРМОДЕРНА! ИМА И ТЕЛЕФОН СА УЛТРАЗВУКОМ!

НАЗАД ВИ!

БИЛИ СТО У ВИЛИ! НЕШТО ЧУДНО СЕ ДОГОДИЛО!

ПЕРЕЗ И РАМОН СУ СТИГЛИ...

МАЈЕРА СПАВА? ТО ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ!

ПОЖУРИТО! ЗАТВОРИ ПОКЛОПАЦ, БЕПЕ!

ТОРКОСЕ, ЧУЈЕШ ЛИ ME?

У РЕДУ, ШЕФЕ! СРЕЋАН ПУТ!

ЛАГАНО, ПОДМОРНИЦА ЈЕ НАПУСТИЛА ХАНГАР...

УСКОРО ЈЕ НЕСТАЛА СА ВИДИКА...

ИМА ДОСТА МЕСТА ЗА СВЕ! НИШТА НЕ РИЗИКУЈЕМ...

ПОДМОРНИЦА ЈЕ ПЛОВИЛА ОКО ЈЕДАН САТ...

13

1585/13

ЈАВИТЕ СЕ ЧИМ БУДЕТЕ НА МЕСТУ!

ИЗГЛЕДА ДА ИХ НЕКИ БРОД ЧЕКА У БЛИЗИНИ...

ОБУЦИТО СЕ!

МОЖДА НЕБЕТО МОРАТИ ДА ИЗЛАЗИТО?

НИЈЕ ТИ ПРВИ ПУТ ДА РОНИШ!

МАЛО КАСНИЈЕ СПУШТЕНЕ СУ ВЕЛИКЕ УДИНЕ...

КАЖИ ИМ ДА ДИЖУ!

УДИЦЕ СУ СЕ ЗАТЕГЛЕ И ПОВУКЛЕ ЧИНОВСКИ ЛАНАЦ...

После много векова проведених на дну, ланац је израњао на површину...

Изненада, ланац се затегао...

Некоме успети? Стена је притиснула ланац!

Зато сто ти ту!

Излазимо! Управљај механичким рукама!

Да извебем одавде?

Излазе!

ЗАТВОРИ УЛАЗ!

ШТА ЗАТВАРАЈУ?

ОНЕ НАИВЧИНЕ НИСУ ОВО ОЧЕКИВАЛЕ?

УГАСИТЕ РЕФЛЕКТОРЕ! БИЋЕ ЗАБАВНО!

ХОЋЕ ДА ОСТАВЕ ПЕРЕЗА И РАТОНА...

ВОЛЕО БИХ ДА ИМ ВИДИМ ЛИНА! ВРАЋАМО СЕ!

КАД ИСПЛИВАЈУ, ДРУГОВИ ЋЕ ИХ СРЕДИТИ!

КАКВА ИДЕЈА...

ПРВО ЋУ ТЕБЕ...

СРЕЋА НАТ. СЕ СМЕШИ?

ДА СРЕДИМ И ТЕБЕ, АГИРО!

РЕПОРТЕР ЈЕ УЗЕО КОМАНДЕ У СВОЈЕ РУКЕ...

АКО ХОЋУ ПЛАНАЦ, ТРЕБА ДА СТИГНЕМ ДО БРОДА ПРЕ НЕГО ШТО СЕ УДАЉИ!

А САЋ БРЗО НА ПОВРШИНУ...

Од изтаглинце се ништа није видело...

Брод је слева! Чујем брујање мотора...

Удвостручио је снагу да би стигао до брода. У даљини се чуло дозивање...

Репортер се ослободио роњилачког одела и пливао према броду...

Ратонов глас!

Ускоро ће крај ланца!

Лифт од чистог злата!

ЧИМ ЗАВРШИМО С ОНОМ ДВОЈИЦОМ, ВРАЋАМО СЕ У ГАКИ!

НЕ МОГУ ДОПУСТИТИ ДА ИХ УБИЈУ...

ОВАМО, ПРИЈАТЕЉИ!

ОХ!

ФЛАШ НИЈЕ МОГАО СПРЕЧИТИ СТРЕЉЦА, А ДА НЕ СКРЕНЕ ПАЖЊУ ОСТАЛИХ...

ПОТЕРИЋУ МУ ПУШКУ...

ТАКО!

ИЗДАЈИЦЕ! ПУЦАЈУ НА НАС!

ЗАРОНИМО!

ПАМ!

ПАМ!

НИСУ ИСПЛИВАЛИ! ЗНАЧИ, УСПЕО САМ!

ТО БЕШ ТЕК ДА ВИДИШ...

УЧИНИЛО МИ СЕ ДА МИ СЕ ТРГНУЛА ПУШКА!

ЧУО САМ ДА СИ ПУНАО, ЏЕФЕ! ГОТОВО ЈЕ!

ДВА МЕТКА И ВЕЋ СУ НА ДНУ!

ОДЛАЗИТО! ЛАНАЦ ЈЕ НА БРОДУ!

ЗБОГОМ, ЈАКИ!

НАЗДРАВЉЕ, ЧЕФЕ!

НАЗДРАВЉЕ, КАПЕТАНЕ!

СВЕЖА СУ ЈУТРА НА ТИТИКАКИЈУ...

ОСТАВИЋУ ИХ ДА РЕШЕ ОВАЈ ПРОБЛЕМ!

ТИ СИ КИХНУО, ЧЕФЕ?

НЕ, НЕГО ВИ, КАПЕТАНЕ?

ЈАКИ ЈЕ УШАО У ЈЕДНУ ПРАЗНУ КАБИНУ...

СТИГАВШИ У ГАКИ, ЖАК ЈЕ ЧЕКАО ПОВОЉАН ТРЕНАТ ДА СЕ ИСКРЦА...

АЛО! ПОРУЧНИК БЕЛГРАНО? ОВДЕ ЖАК ФЛАШ!

ЗЛАТАН ЛАНАЦ ВАС ЧЕКА У ГАКИЈУ НА САНТА КРУЗУ! УХАПСИТЕ ИЗВЕСНОГ АГИРА У ПУЕРТУ АКОСТИ, УКОЛИКО НИЈЕ НА ДНУ МОРА!

ПРИМЕТИО САМ ДА СЕ ПОДМОРНИЦА КОРИСТИ, АЛИ НИСАМ ХТЕО НИШТА ДА ВАМ КАЖЕМ ЗБОГ ЕКСКЛУЗИВНОСТИ!

ИМАТЕ ЈЕ! ЧЛАНАК ЈЕ ОБЈАВЉЕН ПОД НАШИМ ИМЕНИМА!

КРАЈ

VELIKA NAGRADNA IGRA®

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА
„ВАШИ ЉУБИМЦИ ВАС НАГРАЂУЈУ
И ВОДЕ НА:

- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ФУДБАЛУ — ШПАНИЈА 82
- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ДИЗАЊУ ТЕГОВА — ЉУБЉАНА 82
- ЗИМСКЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — САРАЈЕВО 84
- ЛЕТЊЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — ЛОСАНЂЕЛЕС 84„

Организатори наградне игре (Организациони комитет СПЕДУ, НК ОЛИМПИЈА — Љубљана и ПРЕС КЛИПИНГ — Београд) пустили су у продају кутије са сувенирима свих југословенских прволигашких фудбалских клубова. Свака кутија садржи опширно упутство, као и сувенире клуба назначеног на кутији: значку, термо-пресликач, мини-налепнице, две жвакаће гуме.

Услови за учешће у игри

Кутије свих клубова штампане су у истом броју и истовремено су у продаји на киосцима новина, самопослугама и трговинама. Свако ко на адресу НК ОЛИМПИЈА (Љубљана, Цанкарјева 10) пошаље 18 мини-налепница свих клубова I лиге конкурише за награду у ВЕЛИКОЈ НАГРАДНОЈ ИГРИ у по једном од укупно 10 извлачења.

2.240 награда

Путовања у трајању од 7 дана (за две особе)

- за ШПАНИЈУ — МУНДИАЛ 82 ..... 30 путовања
- за ЉУБЉАНУ — СПЕДУ 82 ..... 60 путовања
- за САРАЈЕВО — ЗИМСКА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 60 путовања
- за ЛОС АНЂЕЛЕС — ЛЕТЊА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 10 путовања

Остале награде:

- 20 колор телевизора
- 100 мопеда
- 200 пони бицикла са брзинама
- 300 скија са везовима
- 100 фудбалских лопти
- 300 дечијих електричних возова
- 600 дечијих флипера
- 300 маскота СПЕДО

Датуми извлачења су следећи:

— 15. 2. 1982. — прво извлачење
— 30. 4. 1982. — друго извлачење
— 15. 8. 1982. — треће извлачење
— 30. 11. 1983. — четврто извлачење
— 15. 2. 1983. — пето извлачење
— 30. 4. 1983. — шесто извлачење
— 15. 8. 1983. — седмо извлачење
— 30. 11. 1983. — осмо извлачење
— 15. 2. 1984. — девето извлачење
— 30. 4. 1984. — десето извлачење

Наградни фонд дели се у 10 извлачења, осим путовања у Шпанију, Љубљану и Сарајево

Имена добитника редовно ће се објављивати у „Вечерњим новостима“ и „Делу“.

ЗЕМЉА НА КРАЈУ СВЕТА

КАД СУ РИМСКЕ ЛЕГИЈЕ ДОБИЛЕ НАРЕЂЕЊЕ ДА ПРЕЂУ ТЕМЗУ, ТАМО НИЈЕ БИЛО НИ МОСТОВА НИ ЛОНДОНА. ТЕК СУ ГА ОНИ ПОДИГЛИ И ПРОГЛАСИЛИ ГЛАВНИМ ГРАДОМ СВОГ ВЕЛИКОГ ЦАРСТВА.

Речна обала била је заштићена оштрим копљима пободеним у земљу. Таква иста копља била су забијена и у води, али нису се видела јер их је прекривала мутна Темза. Римски војници су се ипак некако пробијали између њих и грабили ка обали. Њихово напредовање гневно су посматрала британска племена, спремна да им се супротставе чим ступе на копно. Вођа ових племена Касивелаун био је поштован и цењен од својих саплеменика, али сада је требало да се суочи са једним од најпознатијих војсковођа на свету — самим Јулијем Цезаром.

Догодило се то 54. године пре наше ере када се Цезар по други пут искрцао у Британији. Касивелаунови коњаници и борци на бојним колима жестоко су се сукобили с римском војском, али Цезарове легије су биле надмоћније и натерале Брите да се повуку у околне шуме и на брежуљке. Чим је Касивелаун сазнао за пораз, послао је изасланике да обавесте Цезара о предаји. Побеђени је морао да пристане на плаћање данка Риму.

Цезар се победоносно вратио у Рим да би прославио своје, истина делимично, освајање Британије, али није предузео никакве мере којима би осигурао покорност побеђених. Само је војничке потхвате проширио мало даље од претходника како би задовољио своје освајачке амбиције. Он се више никада није вратио у Британију и за њега је ова земља остала „магловита, неистражена и пуна ратоборних племена, смештена негде на крај света".

Непрекидни ратови између британских племена услед којих је дошло до прекида трговине присилили су Цезарове наследнике да предузму даље кораке како би покорили Британију. Учвршћивање римске власти започело је 43. године наше ере, а завршило се 50. потчињавањем Ицена, најратоборнијег племена на острву.

Име су му дали Келти

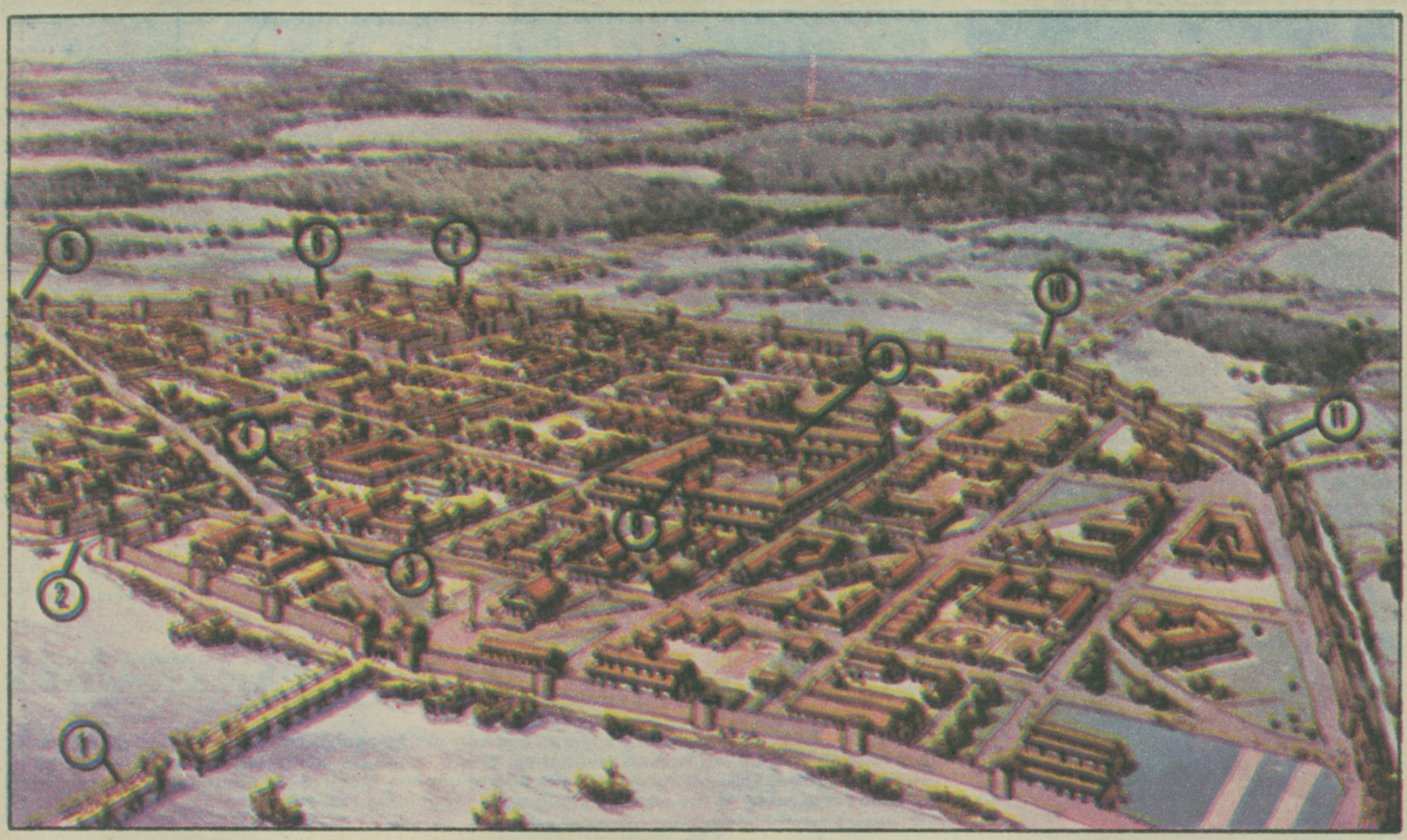
Крај око Темзе, на месту данашњег Лондона, чинио се римским заповедницима као најпогоднији за подизање њиховог насеља. Међутим, било би погрешно помислити да на том месту, где су још крочиле Цезарове легије, није било живота. Далеко од тога. Ова močварна долина била је оивичена густо пошумљеним брдима и њу су насељавала и напуштала многа племена. Иако је већина освајача овуда само прошла на путу за много плодније области у унутрашњости острва, нека племена су још у неолиту (2000 година пре наше ере) живела ту и бавила се риболовом и трговином. Земљорадничка племена оставила су на месту данашњег Лондона грубо обликовану грнчарију, а она више ратнички расположена мачеве и копља од бронзе. И његово латинизовано име Лондинијум, под којим се први пут помиње у 1. веку, вероватно је келтског порекла, а не римског.

Темпо живота појачао се у том делу Британије хиљаду година пре доласка Јулија Цезара. Било је то гвоздено доба и на месту данашњег Лондона налазило се село с прекрасним храмом од дрвета, сличан оним каменим какве су подизали стари Грци. Једно време ту су живели и Белги, народ германског порекла који је прогнан из Француске. Они су у шумама око данашњег Лондона подигли утврђења, а краљевство им је било исто тако високо организовано као и римска држава.

Кад су 43. године стигли Римљани под царем Клаудијем решени да ту заувек остану, затекли су келтска племена која су битисала на рубу цивилизованог света. Имали су краљеве и империје у распадању, мале градове, али и дивне уметничке творевине, необичан новац који је подсећао на грчке оригинале и трговали су с Римом. Ту су Римљани подигли свој Лондинијум 43. Он је убрзо

Римљани су извршили јуриш преко Темзе која је, у то време, на многим местима могла да се прегази.

РИМСКИ ЛОНДОН: 1. Покретни мост 2. Канал између зидина 3. Седиште власти 4. Митрин храм 5. Управитељева капија 6. Утврђење 7. Капија богаља 8. Главни трг 9. Базилика 10. Бискупова капија 11. Капија старешина.

постао важан саобраћајни центар, али не и главни град. Из њега су Римљани наставили даље освајање Британије.

Жена — заповедник

Овај тек основани Лочдон није био утврђен и није дуго постојао. Године 60. Боадисеа, краљица племена Ицена, дигла је буну против Римљана. Удружени с племеном Трибованти, иценски ратници су прво збрисали римски главни град у Британији Колчестер, а онда и Лондинијум. Оба племена су поражена чим су се Римљани мало опоравили од претрпљеног пораза.

Лондинијум је постао римски главни град за време владавине Јулија Класицијана, али потпуно се романизовао тек под заповедништвом Агриколе. Око 79. године у њему је подигнут диван трг, базилика (градска већница) и раскошна заповедникова палата. Саграђена су још јавна купатила, славолуци, храмови, колонаде, амфитеатри, водовод и канализација. Ипак, срце Британије остало је непокорено. Брити су задржали своје навике и обичаје и своје древне обреде, као и племенску слободу. Иза нових градова од камена налазила се права Британија, прљава брдска села с кућама од дрвета, блата и трске, али се ипак под утицајем Римљана све више кућа градило од камена и опеке.

Лондинијум је опасан зидинама тек око 196. године зато што је тадашњи римски заповедник Клаудије Албиније желео да завлада Царством. То му ипак није пошло за руком јер га је победио Септимије Север. Становници Лондинијума могли су да буду задовољни јер је њихов град најзад утврђен. У то време све су чешћи упади Пикта и Шкота и зидине су им уливале сигурност. У 4. веку учестале су и навале германских племена Саса, Јута и Англа из северне Немачке и Данске. Све је то ослабило римску власт и довело до анархије. Римске трупе су повучене из Британије јер су сада много више коштале него што су доносиле користи Царству. Британија је била последња земља коју је Римско царство освојило, а прва коју је изгубило. Тада је дошло и до наглог опадања трговине и одласка римских војника у друге крајеве Империје. Успон и величина Лондона почињу тек од 10. века, а нарочито од 17. са развојем трговине и јачањем Енглеске које ће је довести до места прве поморске и колонијалне силе у свету.

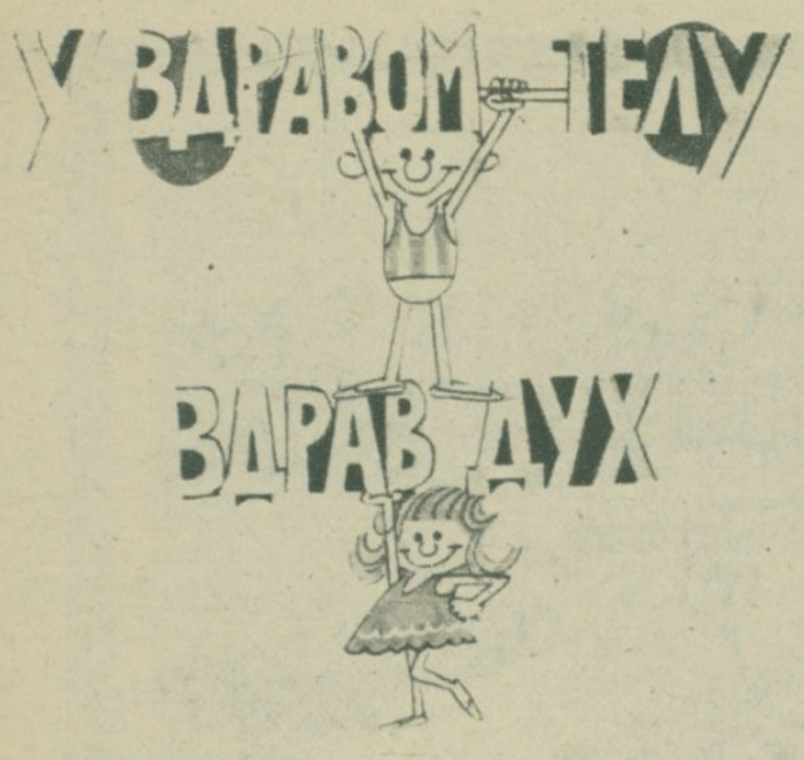
С. М.

Штит из раног гвозденог доба и шлем из истог периода нађени у Темзи код моста Ватерло.

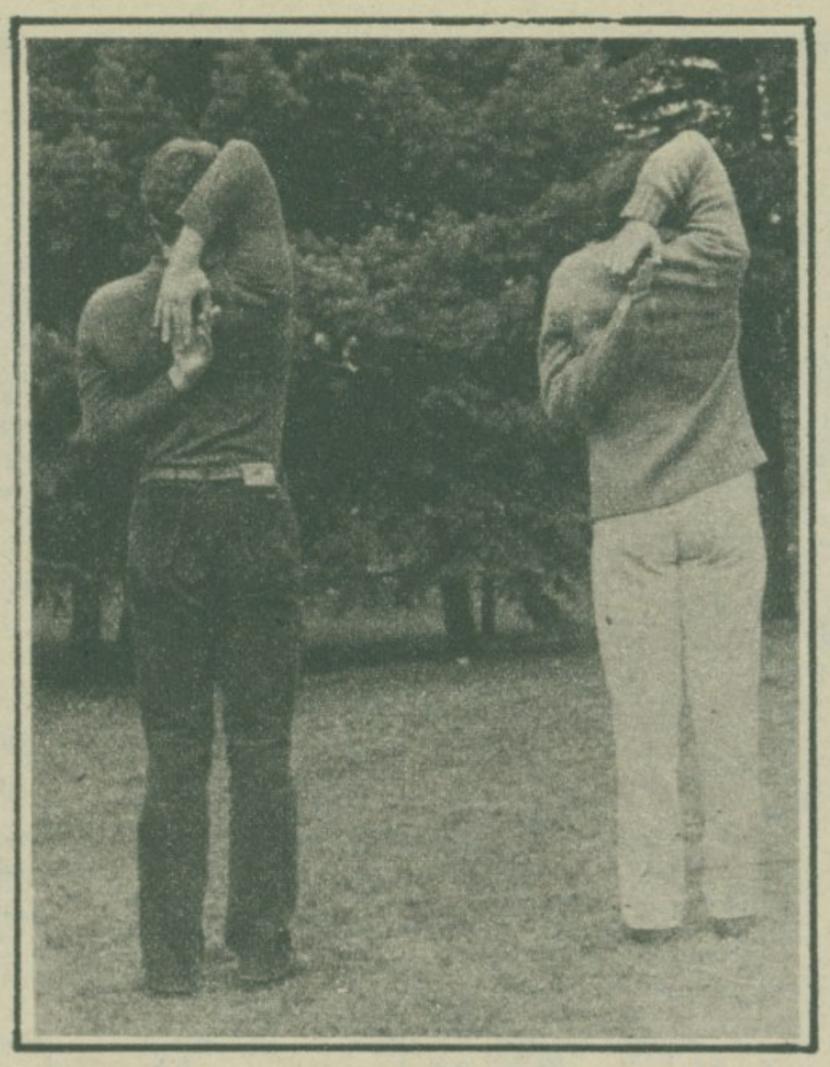
У Британском музеју налази се Класицијанов надгробни споменик (десно). Умро је на дужности, а споменик му је подигла супруга Јулија Паката. Доле је типична улица у Лондону из римског доба. Иза једне од капија види се пејзаж који је данас прекривен насељима.

КО МОЖЕ ОВО?

Мало је оних који не знају ко је Дражен Далипагић, Сафет Сушић, Мима Јаушовец, Миодраг Перуновић, Бојан Кржај. Пратимо такмичења на којима учествују, памтимо резултате које постижу, напамет знамо све државне и светске рекорде, одајемо почаст нашим љубимцима. И тако, док се дивимо спортским успесима и способностима других, истовремено, најчешће крај ТВ екрана, снижавамо сопствене могућности. А оне нису мале. Уверићете се у то кад „откријете“ своје тело јер, сигурни смо, ни сами не знате шта оно и колико може. А може доста. Усталом, проверите и сами!

Да бисмо вам помогли у томе, припремили смо, боље рећи то је учинио професор рекреације др Жика Живановић, неколико вежби. Неке од њих можда нећете успети да изведете одмах, узгред — то није пошло за руком ни аутору ових редака. Међутим, њега то није одвратило јер, у поверењу, ни студенти Факултета за физичку културу који су нам „позирали“ за ове фотографије нису успели да све вежбе изведу као од шале. Морали су најпре да мало загреју мишиће и направе неколико проба. Будите сигурни да ће то урадити и 19. маја пре него што уђу у кадар емисије „У здравом телу здрав дух“ и направе се мало важни: како они то могу а ви... Можете и ви, наравно.

Почните, рецимо, овом вежбом: поздравите се са самим собом, пребацујући једну руку преко рамена.

Држећи палицу испред себе покушајте да је прескочите.

Лежећи потрбушке стисните лопту стопалима а затим савијајте ноге све док лоптом не дотакнете потиљак.

За ову вежбу потребна вам је помоћ друга или другарице. Покушајте да скочите кроз котур који ће вам бацити.

ТАБЕЛА ЗА ОЦЕНУ РЕЗУЛТАТА СКОЧНОСТИ

5—7 год.		8—9 год.		10—11 год.		12—14 год.		15—17 год.		18—30 год.		31—40 год.		41—50 год.		51—60 год.		оце
м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	
88—	83	108—103		128—118		143—123		168—128		163—124		148—118		128—108		118—	98	...
96—	91	116—111		136—126		152—135		180—140		175—132		160—126		150—116		140—105		...
100—	95	120—115		140—130		158—143		188—148		183—138		168—130		163—120		153—110		...
110—105		130—125		148—140		170—155		200—160		195—150		180—140		175—128		165—118		...
120—115		140—135		155—150		180—165		210—170		205—160		190—150		185—135		175—125		...
123—118		143—138		158—153		183—168		213—173		208—163		193—153		188—138		183—128		...
140—135		160—155		175—170		200—185		233—190		228—180		214—170		211—155		198—145		...
148—143		168—163		183—178		208—193		244—198		238—188		226—178		220—163		208—156		...
158—154		180—174		197—188		222—201		258—210		255—200		242—190		236—176		222—166		...
168—163		193—183		213—198		238—213		278—228		273—213		263—203		253—190		238—180		...

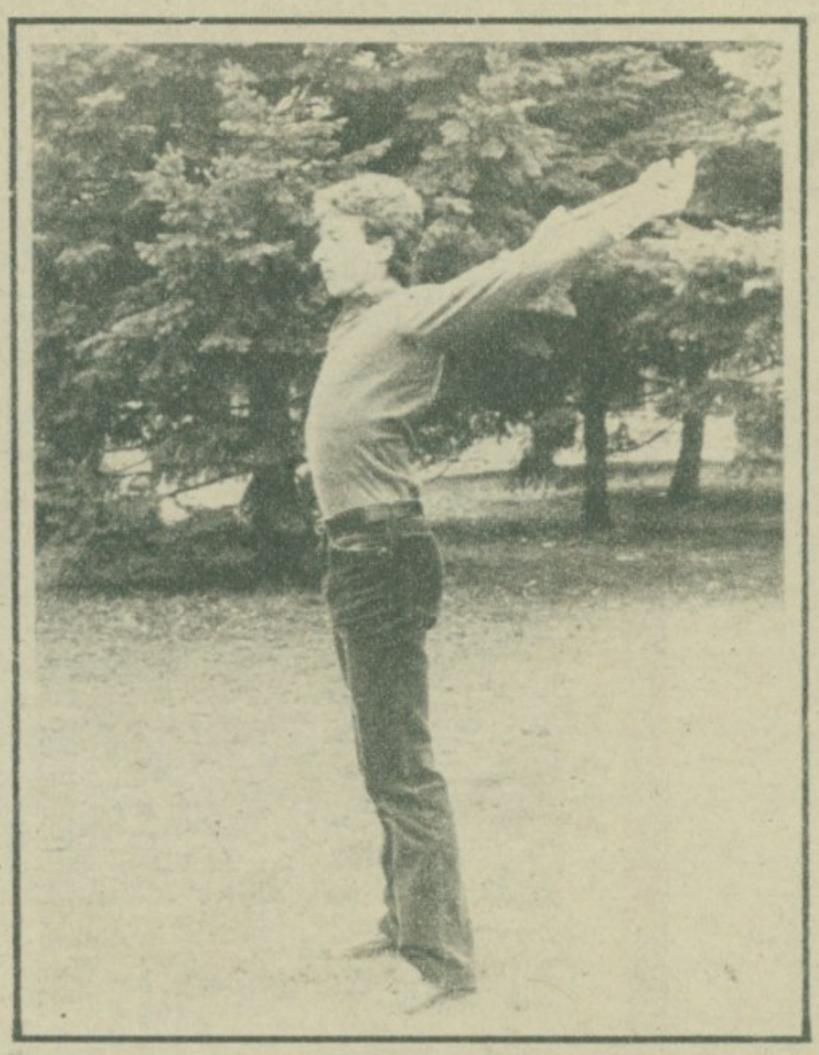
Када измерите колико сте скочили, упоредите ту вредност, са вредностима на нашој табели која је рађена у складу са годинама и полом. Оцене су, као код студената, од 1 до 10. Ако добијете петицу, морате мало више да учите тј. да скачете. Постигнуте резултате редовно бележите, рецимо овако: 1. 6. 82 ———— cm; 10. 6. 82. ———— cm; 20. 6. 82. ———— cm. итд.

Уколико нисте постигли резултате наведене у табели, узите онај који је најближи.

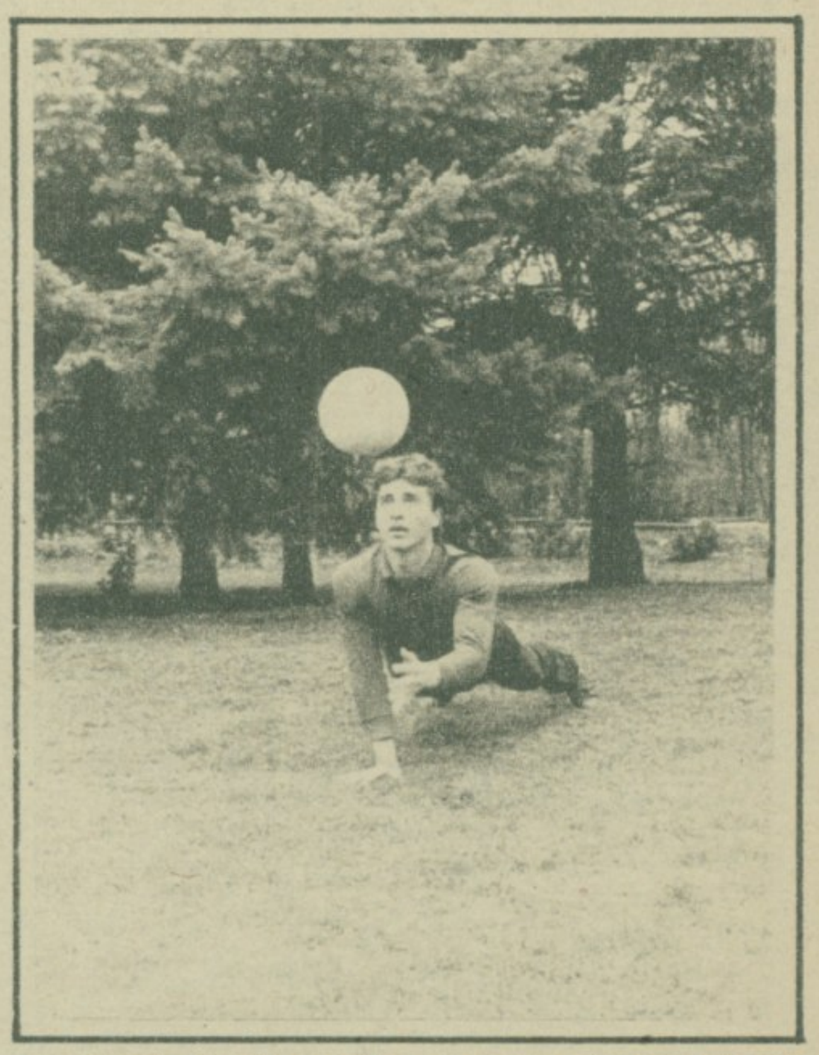
Ако у дворишту, парку или на излету организујете такмичење, на тлу испишите „мерач“ који ће вам омогућити брже читање резултата. На „мерачу“ су уписане само веће вредности а уз помоћ обичног центиметра или лењира од ових вредности мери се само разлика постигнутог растојања у току скока.

Ова вежба је мало тежа али кад је савладате, изазваћете завист оних који покушавају да је изведу први пут: упирући палицу о земљу, то може да буде и обичан штап па и оклагија, провуците се испод ње.

Држећи палицу за крајеве пребацујте је напред--назад

У положају склека бацајте лопту из једне у другу руку.

Мислите ли да је ово тешко? Да вас двојица или вас две, само са по два прста подигнете друга или другарицу? Да знате, није у питању никаква снага већ само вештине: све се заснива на чистој физици и примењеној биомеханици. Ако нам не верујете, пробајте. Само вас подсећамо да будете пажљиви, радите полако и сложно. Кад ваш друг стане на циглу, чучните, подметните по један прст под његове чипеле (нипошто не сме да буде у патикама) и почните да га дижете.

Један од начина да проверимо своје способности је и вежба, заправо тест, скока удаљ из места. Извођење је једноставно и могуће и на мањем простору. Обележите линију од које ћете извести скок а потом, састављених ногу, замахните рукама и скочите што даље. Означите место где сте петама или рукама (ако су вам остале позади) дотакли тле и измерите растојање у центиметрима. Ради поузданијег мерења можете да изведете два скока, саберете резултате, поделите их и тако добијете средњу вредност.
Овај скок се у народу зове „трупачки", а показује колика нам је такозвана скочност, какав нам је одраз односно снага и спретност мишића ногу.

ГРИЗ ЗА СЛОНЧИЋА

У зоолошком врту у Калињинграду збио се радостан догађај: тридесет осмогодишњи слон Цими и четрдесетогодишња слоница Шандра добили су кћерку Владу.

Због понашања старије кћери слоновског пара, десетогодишње Преголе, бриге су брзо помрачиле радост управе зоолошког врта. Као и свако јединче у породици, Прегола је израсла у себичњака и долазак сестре на свет примила је као угрожавање свог искључивог права на родитељску љубав и пажњу. Дотле мирна, почела је да бесни, да гура и сурлом да удара новорођенче. Док су чувари заводили ред и припремали ново, засебно станиште за љубоморно слонче, мајка слоница, очигледно од узбуђења и секирације, изгубила је млеко.

По савету ветеринара новорођенчету су почели да дају кравље млеко. Али, зар се то млеко може по хранљивости мерити с млеком слонице? Да слонче не би гладовало, њега су од шест часова изјутра па све до поноћи хранили на сваки сат постепено додајући у кравље млеко павлаку, куван гриз и воду од пиринча.

Данас су све бриге управе зоолошког врта због слончета прошле. Влада је порасла и ојачала: висока је 1,2 метар и тешка 120 килограма. Веома је весела, дружељубива и умиљата. Брзо се навикла на режим исхране и кад дође време храњења, тачно зна где ће добити оброк и унапред очекује своју чуварицу весело трупкајући ножицама. Старија сестра *и даље фркће.*

У ЛОНЦУ И КАРИКАТУРИ

ИРСКИ ВЕЛИКИ ЛОНАЦ

Живот под енглеском управом у Ирској није био баш ружичаст. Охоло и надмено понашање енглеских чиновника изазивало је гнев Ираца, а разлика у вери још је више продубљивала јаз између ова два народа (за разлику од Енглеске која је у 16. веку постала протестантска земља Ирска је остала католичка). По природи веома ратоборни, поносни Ирци нису се мирили са постојећом ситуацијом већ су се често супротстављали Енглезима и бојкотом и оружјем у руци. Побуне Ираца биле су веома честе. Године 1649. избила је побуна која је у врло кратком року захватила читаву Ирску. Енглески војсковођа и државник Оливер Кромвел био је приморан да са јаком

војском крене на Ирску не би ли угушио побуну. Обрачун Енглеза са побуњеницима био је више него суров. Готово сваки Ирац који је био у стању да носи оружје убијен је или рањен. Кромвел који је због своје суровости у ирском народу назван „Крвави" поделио је ирску земљу енглеским племићима и на тај начин омогућио масовно досељавање Енглеза у Ирску.

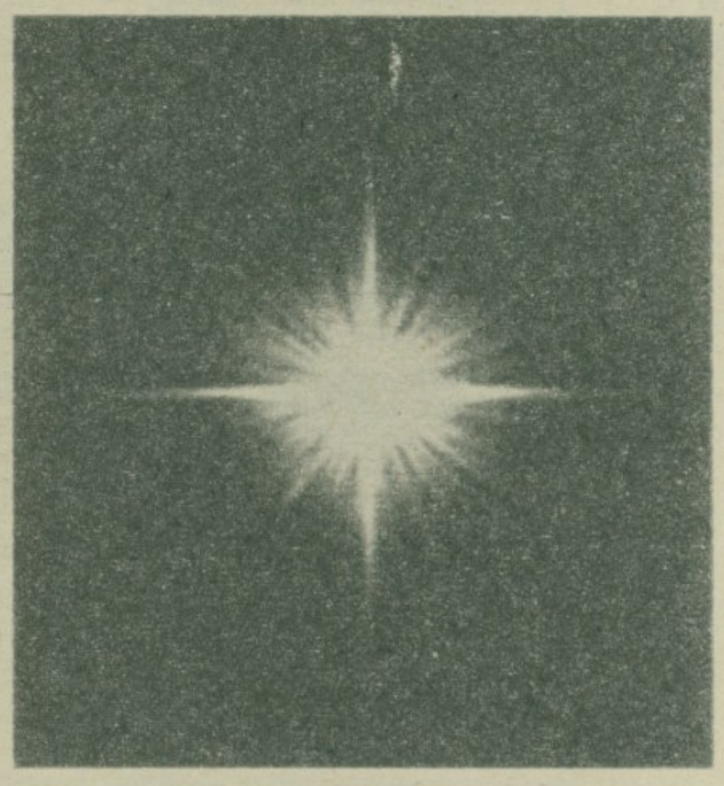
Досељеници из Енглеске поред протестантске вере донели су и неке своје обичаје и нове рецепте за припремање хране. Премда су Ирци познати као народ веома јешан, ипак су се трудили да не прихвате енглеска јела већ су у свакој згодној прилици припремали своје чувено национално јело ВЕЛИКИ ИРСКИ ЛОНАЦ. По изворном рецепту ово јело се припремало од овчетине, кромпира и лука али као и друга народна јела и оно може да се припрема у неколико варијанти. Временом се овај рецепт нешто изменио па се, поред наведених састојака, „лонцу" додају свеж купус или кељ и мрква. Уместо овчетине може се употребити и свињско месо али не сме бити масно. Од зачина, поред соли и бибера, дозвољени су само ким и лорберов лист.

За припремање овог чувеног ирског јела потребно је набавити следеће састојке: 750 грама овчетине или свињског меса (бут, врат), 2 главице лука, 2 мркве, 750 г свежег купуса или кеља, 500 грама кромпира, 100 грама суве димљене сланине, бибер, со, 1 лорберов лист, 2 кашичице кима, 1 велика кашика сецканог першуна.

Месо очистимо и исечемо на коцке као за гулаш, ставимо га у лонац па затим налијемо хладне воде и ставимо да се кува око 10 минута. Лук исецкамо на ребарца, мркву и купус на траке а кромпир на коцке. Велики лонац обложимо претходно изрезаним танким траками сланине, па у лонац у слојевима наизменично ставимо лук, месо, мркву, купус и кромпир. Сваки слој посебно зачинимо. Овако сложени лонац прелијемо супом од меса (јело у лонцу мора бити потпуно преливено). Ово јело кувамо око 120 минута у поклопљеном лонцу и нипошто не мешамо! На сто се износи у лонцу у коме се кувало посуто сецканим першуном. Уз ирски велики лонац најбоље пристају прави хлеб и печене љуте папричице са белим луком и винским сирћетом.

Црта и пише
Бошко Стаматовић

СВЕМИРЦИ У ДОГОНУ

Сиријус, најсјајнија звезда на небу и њен пратилац, бели патуљак. Сиријус В. Иако је готово невидљива, а фотографисана је тек 1970. године, Догони је у својим цртежима одувек представљају као пратиоца звезде Сиријус.

Француски антрополог Марсел Гриол провео је двадесет година у Догону и управо захваљујући његовом раду ми данас много знамо о митологији Догонаца.

ТАЈНА БЕЛОГ ПАТУЉКА

РЕЧ ЈЕ О ЗВЕЗДИ ПОЗНАТОЈ ПОД ИМЕНОМ СИРИЈУС Б ВИДЉИВА ЈЕ САМО УЗ ПОМОЋ СНАЖНОГ ТЕЛЕСКОПА, АЛИ НЕКА ПЛЕМЕНА У МАЛИЈУ ЗА ЊУ ОДАВНО ЗНАЈУ!

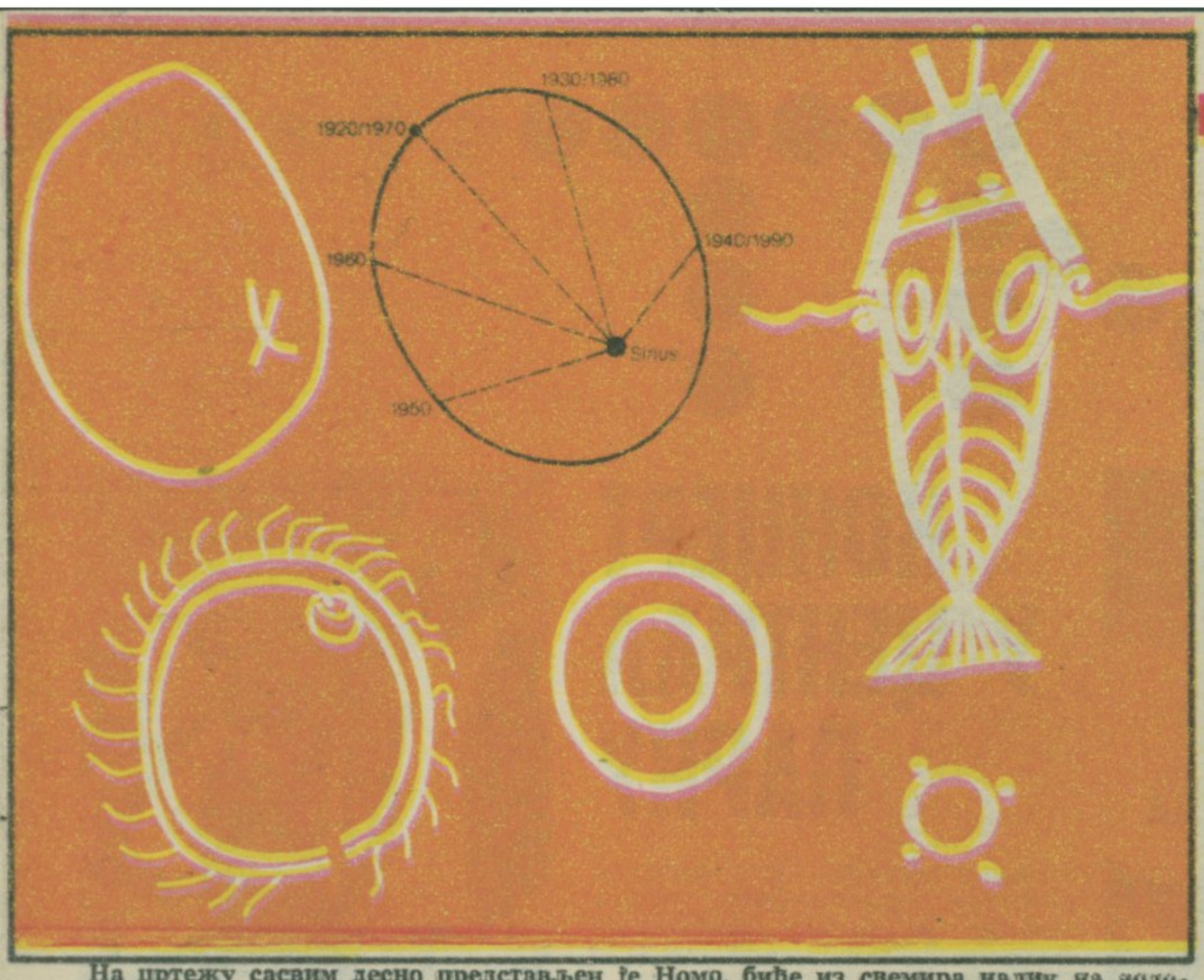
Прошлост многих афричких племена, па и оних настањених у Догону, прилично је неразјашњена. Иако их неки антрополози још називају „доморoци", два милиона људи који сачињавају ова и околна племена никад неће прихватити овај епитет јер га, сасвим сигурно, не заслужују, мада су већ више векова ту и не мењају свој начин живота. Откуд то?

Негде између тринаестог и шеснаестог века доселили су се на висораван Бандиагара где се са једне стране уздиже гребен висок четири стотине метара, а са друге протеже савана и огромно песковито пространство Сахаре. Ова област је највећим делом године пуста и неплодна, без падавина. Куће су мале, са купастим крововима, начињене од блата и сламе.

Становништво Догона потпуно је равнодушно према савременим техничким достигнућима, али им је зато животна филозофија богата и сложена. Сви они који су имали прилике да са њима проведу извесно време говоре о Догонцима као једноставном и срећном народу чије основне животне вредности имају корене у прадавним временима. Између осталог, занимљива је и готово невероватна њихова тврдња да су их многим стварима научила бића из свемира! Тачније, дошљаци из сазвежђа Велики Пас где се налази звезда Сиријус удаљена од Земље око 8,7 светлосних година. Они такође знају да ова најсјајнија

СИРИЈУС В ДОЖИВЉАВА КОЛАПС

Астрономи су пре отприлике сто педесет година закључили да се око Сиријуса, у сазвежђу Велики Пас, одиграва нешто необично. Наиме, приметили су неке неправилности у њеном кретању. То је могло да се објасни једино постојањем неке друге звезде у њеној непосредној близини која на њу утиче снагом своје гравитације. Онда је 1862. године Американац Елвин Грин Кларк, уз помоћ телескопа који је сам конструисао, успео да види ту другу звезду. Назвао ју је Сиријус В. Прошло је још педесет година пре него што је, уз помоћ математике и физике, утврђено зашто тако мали објект располаже толиком великом снагом. Енглез Артур Едингтон објавио је, 1920. године, теорију по којој неке звезде представљају такозване „беле патуљке" тј. налазе се при крају свог постојања — сабијене су и имају огромну специфичну тежину и гравитациону снагу. А то је управо случај Сиријуса В. Занимљиво је да је ова звезда први пут снимљена тек 1970. године.

На цртежу сасвим десно представљен је Номо, биће из свемира налик на водоземца за кога Догонци тврде да им је пренео знање о Сунчевом систему, док је доле лево свемирски брод у којем је, наводно, допутовао. О њиховом знању из астрономије сведочи и цртеж (горе лево) где је положај Сиријуса веома сличан савременом астрономском дијаграму (горе у средини). Доле десно је представљена планета Јупитер са четири главна сателита које је открио Галилеј.

звезда на небу има и свог пратиоца који је невидљив голим оком, звезду Сиријус В, веома малу, сабијену и изузетно тешку.

Човек са четири гласа

Ови занимљиви астролошки подаци саставни су део митологије Догонаца: уткани су у њихове ритуалне игре и цртеже на стенама, у њихову традиционалну архитектуру, резбарство и ћилимарство. Како су то могли да знају?

Дрвена резбарена фигура претка. У Догону је редовно користе за племенске ритуале.

Детаљним проучавањем изворног материјала амерички антрополог Роберт Темпл закључио је да становништво Догона зна доста, не само о Сиријусу В већ и о целокупном Сунчевом систему. На пример, да је Месец „сув и мртав", да Сатурн има прстен (тако га и представљају на својим цртежима), знају такође да се планете окрећу око Сунца и да Јупитер има четири „главна пратиоца", да се Земља окреће око своје осе и да у Млечном путу има бесконачно много звезда...

Да би симболизовали Сиријус В Догонци су намерно изабрали најмањи, али и најзначајнији предмет за који знају: зрно њихове основне житарице чији је латински назив »digitaria exilis«. Они га иначе називају „по", тако да је Сиријус В за њих „по толо" („толо" значи звезда). А да би што верније дочарали тежину ове звезде кажу да је сви Земљани заједно не би могли да подигну.

Догонци дубоко верују да су их у далекој прошлости посетила бића са неке планете у близини Сиријуса и пренела им сва ова знања. Називају их Номо и славе као владаре свемира, наше праочеве, чуваре духовних вредности, носиоце кише и господаре над свим водама.

На њиховим цртежима свемирска летелица је обавезан мотив, а описи њеног спуштања на Земљу обилују детаљима. Појавила се, каже догонско предање, у североисточном делу афричког континента одакле, како тврде, води порекло њихов народ. Имала је необичан заглушујући звук, а Номо, налик на рибу, говорио је продорним гласом који се простирао у четири правца подсећајући на ехо четири велика камена блока у пећини у близини језера Дебо. Снажан вибрирајући тон који се овде постиже ритмичним ударањем камена о камен у ствари подсећа на звук мотора неког млазњака.

Даље се каже да је летелица спуштајући се подигла огроман облак прашине и да је тло на месту где је стајала толико очврсло да је и дан-данас тврдо као стена.

Ко сади тинзе?

Како Сиријус В има орбитални циклус који траје педесет година Догонци сваких пола века одржавају славље које називају Сиги. Кажу да се годину дана пре тога обавезно појављује „знак" — велику стену која одувек стоји на улазу у најстарије насеље Догонаца Југо Доро, обасја црвена светлост и на пољима почињу да клијају тикве које нико није посадио (?!?).

На основу свега што је сазнао Темпл је уверен да има непобитне доказе да су Земљу у прошлости посећивала ванземаљска бића. Са њим се слажу и неки други научници и историчари као што је чувени Роберт Грејвс. Он сматра да су се са дошљацима из свемира први сусрели Египћани јер је доказано да је њихова цивилизација нагло напредовала око 3400. године пре нове ере и подигла Земљу на стадијум неолитске културе, и да су из Египта вести о Сиријусу и Сиријусу В стигле најпре до Сумераца а одатле до Грка. То поткрепљује легендама које у основи имају број педесет — годину орбиталног циклуса Сиријуса В — као што је прича о Аргонаутима за које Херодот каже да су стигли до Либије и тамо основали неке градове. Одатле су их, наставља Грејвс, староседеоци потиснули на југ до горњег тока Нигера, па је врло вероватно да су Догонци неки њихови потомци.

Деникен, на пример, у својој веома читаној књизи прихвата веровање Догонаца и назива га „коначним доказом о... давној посети астронаута из свемира". Насупрот њему, писци који се баве науком као Карл Сеган и Јан Ридпат, сматрају да то није доказано и да су се, на челу са Темплом, занели митологијом необичног народа.

Кључно питање је, ипак, да ли је становништво Догона једноставним путем могло да дође до неких сазнања, односно да ли им је поменуто знање из астрологије пренео Номо или су га усвојили од научно напреднијег света и уткали у своје митове? Одговор на ово питање мораћемо да сачекамо, али сигурно не дуго.

Д. В.

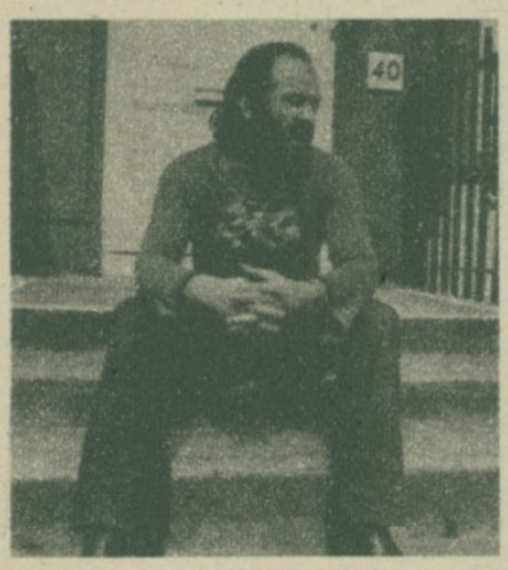

Улаз у догонско светилиште.

ЈЕСТЕ ЛИ ПОП - ЕКСПЕРТ

1. Песма „Омега Ман“ се налази на последњем албуму групе
   а) Омега
   б) Скорпион
   в) Полис (POLICE)

2. На албуму Здравка Чолића „Мало појачај радио“ налази се и песма „Кажеш да ти нскад изгледам к'о Дунав“. Њу је компоновао
   а) Ђорђе Балашевић
   б) Корнелије Ковач
   в) Горан Бреговић

3. Нил Шоун (Neal Schon) је гитариста у групи
   а) Џерни (JOURNEY)
   б) Клеш (CLASH)
   в) Назарет (NAZARETH)

4. Група МЕТАК је из
   а) Сплита
   б) Мостара
   в) Сарајева

5. Ненад Милосављевић је шеф ансамбла
   а) Лутајућа срца
   б) Галија
   в) Мама рок

Тачни одговори: 1в, 2б, 3а, 4в, 5б.

КОНЦЕРТ У ЦЕНТРАЛ ПАРКУ

Разлаз Сајмона и Гарфанкла почетком седамдесетих година прошао је готово незапажено. Ватрени поборници тешког рока и љубитељи Хендрикса, Цепелина и други сматрали су да је то природан крај једне музичке врсте, па се чак сматрало да је то и нека врста победе чистог рока над баладама и сличним песмицама. Каква заблуда! Тек десет година касније могли смо да схватимо колико су ова два студента допринела популаризацији музике. Њихово место је остало упражњено јер је остала неутољена потреба људи за лепим мелодијама и поетичним текстовима. Поврх свега, хармонично слагање гласова Сајмона и Гарфанкла није имало премца (можда само у певању Џона Ленона и Пола Макартнија) и кад бисмо чули те гласове, био би то посебан доживљај.

Зато је широка публика примила с одушевљењем иницијативу председника општине града Њујорка да поново уједини ова два врсна певача. Све се то догодило 19. септембра прошле године: на сцени су поново били Сајмон и Гарфанкл, а велики простор Централ парка у Њујорку окупио је ништа мање него пола милиона људи! Концерт који је трајао око сат и по снимљен је на траку, а такође је направљен и филм о овом догађају. Начињен је избор најлепших мелодија за нови албум уживо овог прослављеног дуета. Албум се зове „Концерт у Централ парку“ а издала га је компанија CBS (Си-би-ес). Поред осталих ту се налазе и песме „Ја и Хулио у школском дворишту“, »MRS. Robinson«, „Вашар у Скарбороу“, „Пробуди се, мала Сузи“, „Срце у Њујорку“, „Боксер“, „Звуци тишине“, „Педесет начина да оставите љубавницу“, „Стари пријатељи“ и наравно — „Мост преко узбуркане воде“. Можете мислити како снажан утисак остављају ове песме које су биле снимане у присуству пола милиона људи!

Песма недеље

МОСТ ПРЕКО УЗБУРКАНЕ ВОДЕ

(BRIDGE OVER TROUBLED WATER)

Музика и текст: Пол Сајмон
Изводе: Сајмон и Гарфанкл

When you are weary, feeling small
When tears are in your eyes, I will dry them all
I'm on your side. When times get rough
And friends just can't be found
Like o bridge over troubled water
I will lay me down

When you' re down and out
When you' re on the street
When evening falls so hard
I will comfort you.
I'll take your part.
When darkness comes
And pain is all around
Like a bridge over troubled water
I will lay me down
Like a bridge over troubled water

Sail on silvergirl
Sail on by.
Your time has come to shine
And your dreams are on their way.
See how they shine!
If you need a friend
I'm sailing right behind

Like a bridge over troubled water
I will ease your mind
Like a bridge over troubled water
I will ease your mind.

БЕРЗА ● ПЛОЧА ● БЕРЗА ● ПЛОЧА

Имам велики број сингл плоча. Цијене повољне!
Данијел Јерковић
I Максимирско насеље 18а
41000 Загреб

Купујем све касете Дејвида Бовија и Џенис Џоплин, а такође и музику из филма „Коса“ снимљену на касети.
Снежана Симић
ул. Жике Јанковића 36
15000 Шабац

Продајем одлично очуване касете „Пакет аранжман“, „Филм и Идоли заједно“, »STYX«, и »Blondes have more fun« (ROD STEWART). Све по цени од 120.— динара.
Ненад Стојиљковић
Радоја Домановића 7
16000 Лесковац

Купујем добро очуване плоче Битлса. Понуде послати на адресу:
Златко Јоргић
I Интернационала бр. 18
38400 Призрен

Купујем следеће албуме групе DEEP PURPLE: »Machine Head«, »24 ct«, »Fireball« и »Shades of . . .« У обзир долазе само очувани албуми.
Велисав Драговић
Тадеуша Košћушка 74
11000 Београд

Продајем десетак ЛП плоча очуваних по повољним цијенама.
Срђан Поповић
Ивана Крндеља 22/I
71000 Сарајево

МОЈ ИЗБОР

„Политикин забавник" читам редовно низ година. Поздрављам отварање овако добре и занимљиве рубрике као што је „Мој избор". Имам 17 година и ученица сам IV разреда усмереног образовања. Велики сам љубитељ музике и волим да слушам подједнако рок и нови талас, тешки рок и диско и поп музику. Шаљем вам свој избор најрадије слушаних песама. Срдачан поздрав вам шаље ГОРАНА ЕЛЧИЋ, Земун-Поље.

ДОМАЋЕ

1. ОДЛАЗИМ — Бијело дугме
2. ХОТЕЛ МОТЕЛ — Бијело дугме
3. НИСАМ ТВОЈ — Леб и сол
4. ДОК ДОБУЈЕ КИША У РИТМУ ТАМ-ТАМА — Идоли
5. ЈЕДИНА МОЈА — Дивље јагоде

СТРАНЕ

1. THE SOUND OF SILENCE — Simon and Garfunkel
2. SHINE ON YOU CRAZY DIAMONDS — Pink Floyd
3. MALINCOLIA — Ricardo Fory
4. ALL YOU NEED IS LOVE — Beatles
5. ONE MORE STEP TO TAKE — Delegation

Читаоци јављају

ВЕСТИ ИЗ ОГУЛИНА

Необично ми се допада ова рубрика јер кроз њу можемо упознати многе младе музичаре из цијеле земље. Одавно нисте имали вијести из Огулина и зато бих желио да вас упознам са групом ВАЛ. Чланови ове групе су млади перспективни музичари са великим амбицијама. Дјелују нешто више од годину дана и међу младима Огулина веома су популарни. Додуше још имају проблема са опремом и просторијом за свирање али су они оптимисти! Свирају хард-рок и сами почињу да компонују. Чланови групе ВАЛ су: **Горан Паушић**, бубњеви, **Жељко Вуцелић**, соло гитара, **Данко Томић**, ритам гитара, **Дражен Сертић**, бас гитара и **Златко Пребежић**, вокални солиста.

Саша Вукелић
Виктора Бубња б.б.
47300 Огулин
(хонорар 150.— динара)

ШКОЛА ГИТАРЕ
1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 130 динара.
Плаћате поштару
Виши курс — 100 динара
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Београд

ХИТ ГАЛЕРИЈА

Данас објављујемо цртеже наших читалаца са Палића и Новог Београда. Тема би могла да буде: Стара и нова лица!

Лана Лишић има 16 година и није чудо што се одлучила да нацрта Вим Колу, певачицу ријечких „Парафа". Бојан Рецић није написао колико има година, али је његово музичко опредељење другачије: он воли Арсена Дедића. Још само да вам кажемо адресе младих аутора:

Лана Лишић, Трогирска 5/А, 24413 Палић и
Бојан Рецић, 27. марта 18, 11000 Београд

****

Један од гитариста које највише ценим јесте Радомир Михајловић„ познатији по надимку ТОЧАК, идејни вођа групе „Смак". Штета што се ова крагујевачка група растурила и точак се „издувао"!

Предраг Масловар,
Ул. Михајла Пупина бр. 4
26220 Ковин

Драга Редакцијо,

Овога пута биће кратка: шаљем вам два цртежа мојих омиљених певачица. Надам се да ћете препознати ЏОАН БАЕЗ (Joan Baez) и КИМ ВАЈЛД (Kim Wilde).

Весна Мишон
Јурија Гагарина 111
11070 Нови Београд

****

једна врећица за 20 чаша освежавајућег напитка

Укус поморанџе, малине и лимуна
Тај у целом свету познати
освежавајући напитак већ
више година производи хп Дрога Порторож

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

ОД СИНГАПУРСКИХ ЏУНГЛИ ДО „ЕВРОПЕ“

Почетком 20. века производња жвакаћих гума је почела нагло да расте, а тиме се јављала све већа потреба од природних смола. Тако, 1900. године доктор Драјфус је у сингапурским џунглама открио ново дрво које је давало сок сличан „чикле“-у, до тада једине супстанце за производњу жвакаћих гума. Ово дрво је познато под именом Durea kostilata hook, чији је сок назван „џелутонг“. Захваљујући овом открићу, у Америци је 1920. године произведено 12.000 тона жвакаћих гума.

Од Америке, колевке жвакаћих гума, овај се све траженији слатки производ преселио и у Европу и на остале континенте. Колика је данашња производња, не треба ни говорити. Подсетимо се да само „ЕВРОПА“ из Штипа производи годишње око 1.000 тона СТЕЛЕ и СТИПИОНА.

ДРАГИ PEZ ПРИЈАТЕЉУ

Нове фигурице — PEZ КАМИОНЕ, потражите у вашој најближој продавници.

Играјте се PEZ КАМИОНИМА, сладите се PEZ БОМБОНИМА!

— Одело твог брата?! Кад могу да га упознам?

ВИЦ!
ИСПРИЧАЈ МИ

Усред сезоне, у једном хотелу на Јадрану појавио се човек са огромним пртљагом. На изненађење рецепционера, гост је био опремљен скијама, санкама, клизаљкама и осталим прибором за зимске спортове.

Рецепционер је, што пажљивије, да не увреди госта рекао:

— Друже, извините што ћу морати нешто да вам кажем — ми овде никада нисмо имали снега, поготово не сада!

— Ништа не мари — гост се није дао узнемирити — снег носим увек са собом. Тамо је, у она два велика ковчега!

☆

Перица прича свом другу:

— Мој деда је још јако виталан. Свако јутро, пре него што устане, 50 пута рукама додирне своје папуче... Онда, ако се разбудио, одлучи да ли ће да устане или не.

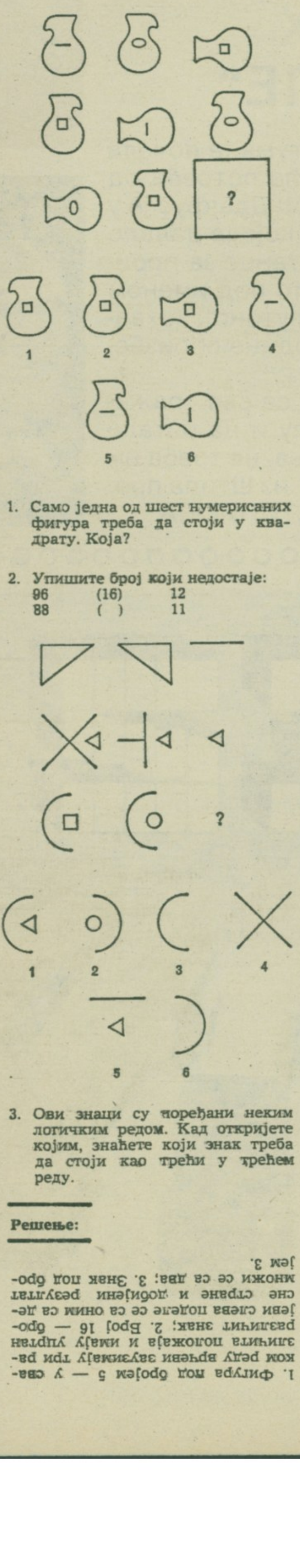
ТРИК СА КАРТАМА
ВИДОВЊАК

Неко из друштва треба да изабере било које две карте из шпила и постави их на сто. У том тренутку ви ступате на сцену — замолићете некога од ваших другара да сваку карту покрије руком, а ви ћете се окренути леђима. Следећу ствар коју треба да уради ваш другар је да једном руком држи карту подигнуту испред очију све док ви не кажете „доста". У том тренутку та иста особа треба ту карту поново да положи на сто и да је покрије руком.

Пошто је тај ваш друг урадио све како сте му рекли, ви му прилазите и дуго га гледате право у очи (док сте се окретали, неприметно сте бацили поглед на његове руке). Онда ћете му рећи коју је од две карте држао пред очима.

Трик је врло једноставан: рука која је извесно време држала карту подигнуту увис (то мора да буде два, три минута) биће блеђа од оне која је стајала уз тело — због сливања крви.

ПРОВЕРИТЕ КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ

1. Само једна од шест нумерисаних фигура треба да стоји у квадрату. Која?

2. Упишите број који недостаје:

96	(16)	12
88	( )	11

3. Ови знаци су поређани неким логичким редом. Кад откријете којим, знаћете који знак треба да стоји као трећи у трећем реду.

Решење:

1. фигура под бројем 5 — у сваком реду врћени заузимају три различита положаја и имају углове различит знак; 2. Број 16 — број између сиједа појаве се са оним са јесче стране и добијени резултат множи се са два; 3. Знак под бројем 3.

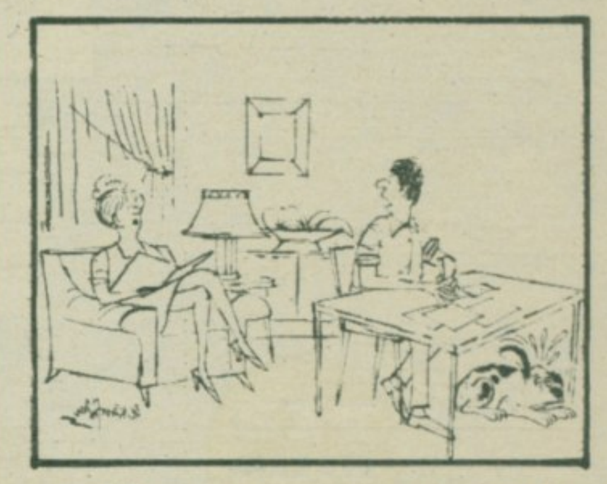
МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

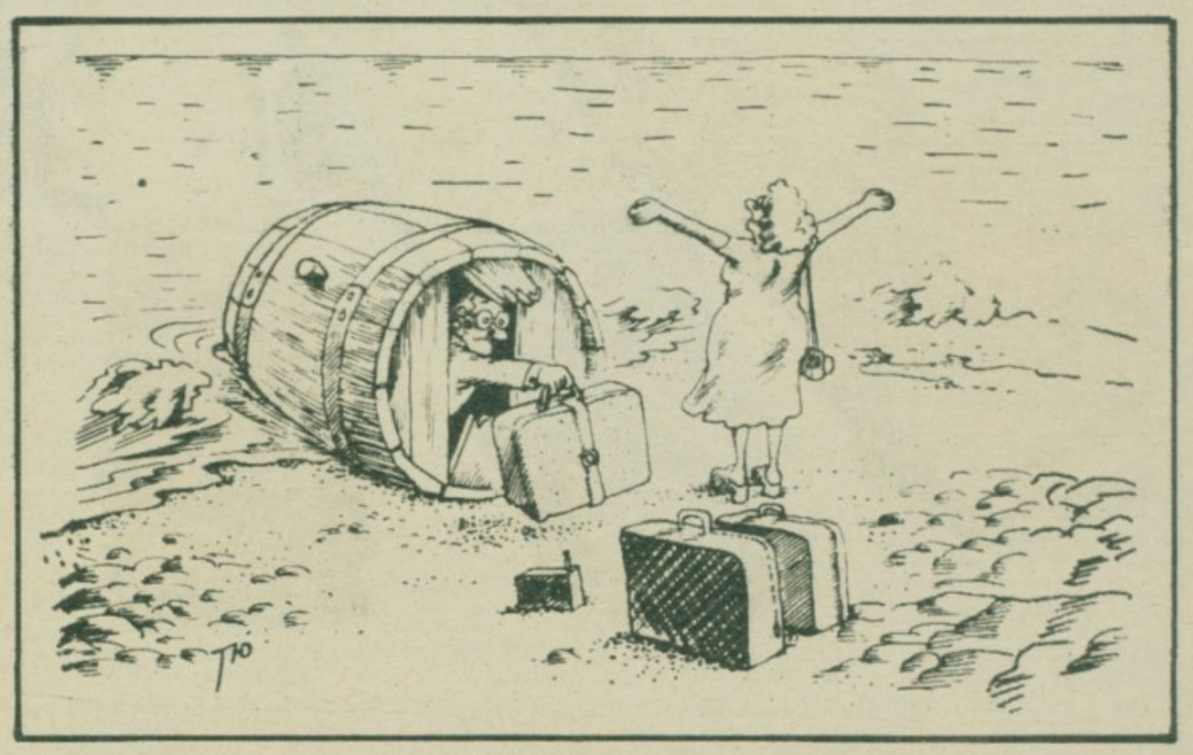
— Имате резервацију?

— Сместа да сте избацили тај телевизор из његове собе, видите да губи вољу за животом!

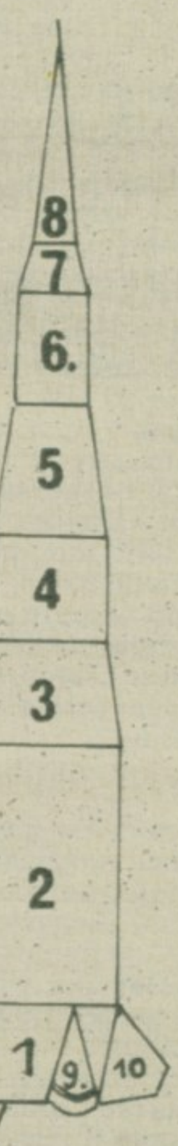
— Да ли си икада размишљала колико месечно трошимо за храну за пса...?

БЕЗ РЕЧИ

НАПРАВИТЕ РАКЕТУ

САТУРН АПОЛО

Делове ракете исеците, али не строго по ивицама, налепите их на полукартон а онда сеците тачно по ивицама. Сви делови обележени су бројевима па их лако уочити на цртежу. Пошто су бројеви дати и на скици, лако ћете саставити модел пратећи се редоследа. Обратите пажњу на испрекидане линије које треба савијати шилом или шестаром. Тако ћете делове ракете лакши савијати и лепити.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ● ЏЕК ВИЛИЈЕМСОН ● ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ● ЏЕК ВИЛИЈЕМСОН ● ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ВЕШТИНА ПОНИРАЊА

— ТИ ИМАШ САМО 15 ГОДИНА — ЗАПЛАКАЛА ЈЕ МАЈКА. — А НА АТЛАСУ СУ УСЛОВИ НЕМОГУЋИ. — МАКС МЕЈСФИЛД ЈЕ МЕЂУТИМ ОСТАО УПОРАН.

Атлас, „немогућа планета" — тако су га често називали Земљани, јер је милион пута већи него што би иједна планета могла бити.

Да, пре два земаљска дана извиђачки брод га је испустио овде. Придружио се Комачу и Марутику, људским бићима која су чинила истраживачки тим. У шатору је још било непомично, али га је заглушујућа грмљавина пробудила из гешког сна. Два друга отишла су напоље на извиђање. Остао је сам у кампу. Покушао је да се смири. Паника не помаже. Зграбио је диск, везан за врпцу око врата, и проговорио:

— Мејсфилд зове Комача!

Глас му је звучао као шапат, иако је викао из све снаге. — Шта је ова грмљавина? Тражим инструкције!

Приљубио је диск уз уво и једва чуо Комачов глас:

— ... торнадо ... склони се брзо ... ископан заклон ... држи се, дечко!

Скочио је сувише нагло и непромишљено: лебдео је у мраку не држећи се ни за шта с надом да ће га слаба тежа вратити на тло Али, пре него што је стигао да се за нешто ухвати, ветар га је зграбио снажним канџама. Нешто га је ударило, завитлало, остао је без даха, на ивици свести. Мислио је да ће ускоро умрети ковитлајући се кроз простор, вероватно покривен исцепаним шаторским крилом. У мраку, пред очима му се указа мајчино лице.

Видео га је за доручком када је обавестио родитеље да се пријавио за истраживачки тим на Атласу.

— Макс Мејсфилд! — узвикнула је мајка. — Зар ниси срећан овде, у природи, у великом парку са својом поезијом?

— Шта те привлачи Атласу? — тихо је упитао отац.

— Загонетке. Нико не зна како било ШТА може бити тако велико. Атлас је попут планете, али 5.000 пута већег обима него Земља! Тражићемо његове тајне ... Схватите ме, овде је лепо, тихо за оне који се боје будућности. Али, ја сам дете тридесетог века и нећу да се крије м међу дрвећем. Човечанство МОРА откривати нове светове, налазити нове пријатеље у свемиру!

— Лепи пријатељи — узвикну мајка. — Циновски пауци... или још горе!

— Можда они изгледају чудно. али њихов мозак је задивљујући. Од њих смо научили много ... целу нову науку математике. Драго ми је што смо им потребни за истраживање Атласа јер желим боље да их упознам.

— Потребни?

— Да. Тамо су тешки услови за опстанак. Они их не могу издржати, па су позвали људе у помоћ. Људи су физички снажнији. Јер. треба открити тајну планете Атлас!

— Али, ти имаш само 15 година! — заплакала је мајка.

— За њих то нема никаквог значења. Кажу да сам храбар, а ја сам увек мислио да сам књишки мољац и кукавица. Уједно, знам математику боље од свих пријављених.

Прошао је све тестове и кренуо на пут од 9.000 светлосних година

Сада, чекајући да умре у разбеснелој олуји, сетио се свог првог погледа на Атлас: простирао се милионима миља наоколо, а крај се нигде није видео. На тој раздаљини његова родна Земља била би само мрљица. Као магличаст тепих простирао се сјајан и мрачан унедоглед и заувек. Невероватна равница.

„Наша мисија је да сазнамо каква је то СТВАР која може постојати у овим сразмерама", рекао му је глас чим је стигао. Изненадио се због људског квалитета гласа и чистог изговора који је Планер Експедиције научио од др Крима са Језичке академије на Месецу.

„Атлас има врло густу атмосферу. Облаци се никад не разилазе тако да се ништа не може сагледати са велике висине. Тамо доле, надамо се, открије се више. Имамо много теорија. Твој тим сакупља чињенице које ће нам помоћи да утврдимо истину. Запамти: на Атласу си у сталној животној опасности. Зато се крећи пажљиво, посматрај помно и извештавај о свакој чињеници одмах. Носићеш гласофон стално са собом. Употребљавај га. Ми те слушамо".

Сада је осећао да се гуши, нешто га је стезало око врата. Знао је да би морао да извести Орбитера о свему, да помогне Комачу и Марутику, али није имао снаге ни за једно ни за друго. Сећао се Комача, сивог и ћутљивог, коме је Атлас однео једну ногу, и Марутика, светлуцавих очију. На доласку угледао их је обојицу како пужу уз мрежу затегнутих ужади према њему, њиховим новом другу, људском бићу. Спустио се на тло, према земаљском времену на свој рођендан. Мајка би му да је код куће испекла питу од јабука.

Запањиле су га двотонске бале на ногама другова које су их држале причвршћене за тло кад се рукама нису хватали за разапете конопце.

„Једном кад узлетиш нема више спуштања где и како хоћеш. Зато пази: то је највећа опасност овде... са овим ветровима. А кад их нема, треба знати понирати!" саветовао га је Марутику.

Смењивали су се на посматрању, увек двојица заједно, док се трећи одмара. Извештавали су Орбитера сваких пет галаксијских сати.

„Овде влада Атлас и ако умеш да живиш по његовим правилима онда је у реду", говорио је Комач. Макс је покушао, али Атлас је представљао опасног противника.

После једног заморног дана Комач га је позвао на купање. Одушевљено је пристао. Дошли су до ивице огромног платоа: осим дубоке провалије Макс није видео ништа.

— Зарони! — повикао је Комач. Макс га је гледао запањено.

— Да, да, доле је наш базен. Једина вода коју смо икада открили на планети. Погледај мене. — Скинуо је одело и тело му се лагано. наглавачке, раширених руку изгубило у провалији. После доста времена Макс је угледао белу пену и тек тада приметио плавичасту површину језера. Комач се вратио уз уже које је Макс горе чврсто држао. Следећи његов пример,

претрнуо од страха, и он је прешао 5.000 метара провалије, окупао се и срећно вратио.

— Храбар си ти дечко — рече Комач — научио си вештину пониранья. То ти овде може спасти живот. Твој претходник је погинуо, јер се никад није усудио да покуша.

Враћајући се, Макс га је упитао:

— Шта ми заправо овде радимо?

— Ништа. Читамо инструменте разасуте по овом региону и извештавамо. Ако верујеш сеизмографима, тло се састоји од пола миље леда или стене или радиоактивне прашине, преко танке коре нечег другог... неке незнане материје, а испод је НИШТА!

Одједном. Макс је могао опет да дише. Схватио је да није мртав, него да је само изгубио свест. Торнадо се стишао. Где ли га је бацио? Нигде. Лебдео је у ваздуху, није се усудио ни да помисли на којој висини. Планински венац указивао се као танка линија која дели црвенило пустиње и тамно плаветнило леда. Био је сам у чудесном простору Атласа.

— Мејсфилд зове Орбитера! — крикнуо је у гласофон.

— Орбитер бележи — стигао је одмах одговор.

— Торнадо ме је бацио у небо... Хтео је да настави, али га је ковитлац хладног ваздуха повукао надоле: — Падам! — погледао је у висиномер: — Сто миља надоле!

— Имамо ретку прилику да сазнамо шта видиш са такве висине јер је торнадо подигао облаке за тренутак. Извештавај — грмео је Орбитеров глас. Покушао је да одагна ужасан страх и зиму. Раширио је руке и пробао да управља летом свог тела. Нешто ниже угледао је познату жуту униформу: Комач је лебдео дозивајући у помоћ. Био је очигледно рањен јер му је једна рука непокретно лебдела уз тело. У истом часу облаци су се покренули и Максу се открио невероватан видик.

— Град! — повикао је у гласофон. — Да, и пут... две миље широк који води према њему... зграде... мора да су биле висине на којој сам ја сада... фантастичних облика... разрушене... поцрнеле од ватре... времена... Град је стар... стар и мртав... Али, морам помоћи другу. Извештавам касније.

— Извештавај даље — рече Орбитер. — Друг је од мање важности.

— Можда за вас, али не и за мене! — Управио је свој лет према Комачу.

— Наређујем да извршаваш!

— Одбијам извршење — мирно је одговорио и полако се приближавао већ онесвешћеном Комачу. Ухватио га је око струка.

— Мејсфилд, говори даље, шта видиш?

— Комач је са мном... Видим свет који је умро у пламену и леду... и ништа више. Облаци се поново навлаче... Дођите некако.. Комач умире.

Мејсфилд, честитамо. Твоја открића могу нам дати крајње решење тајне Атласа... Консултоваћемо одмах Научног Директора.

— А помоћ?

— Спасилачки брод одмах креће према кампу... ако дођете тамо Овако, као што знаш, не можемо вас лоцирати.

— Морам га наћи!

— Ако не успеш, Мејсфилд — глас је добио готово људску меко-ћу. — Научни Директор жели да ти поручимо да си заслужио нашу највећу захвалност.

— Ако не успем, реците ми, која је теорија потврђена?

— Атлас је вештачка творевина коју је непозната висока интелигенција пројектовала и саградила. Разлог? Природне планете су у основи недовољно погодна места за живљење. Прихватају мало Сунчеве светлости, тј. експонирају малу површину на јединицу масе. Директор сматра да им је понестало енергије јер се централно сунце вероватно угасило. Лед покрива готово цео Атлас. Оно што личи на пепео је отпад из последњих централа. То ћемо касније утврдити.

Ветар је поново дуњуо. Комача је држао једном руком. Хладноћа га је омамила. Радо би заспао. Тада је угледао још једно тело. То га је уздрмало. Почео је бесомучно да једри једном руком да би усмерио лет према Марутику. После многих неуспелих покушаја ухватио га је за ногу и привукао ближе. Још је дисао.

Лебдео је беспомоћно држећи с муком тела двојице другова. У свести му ипак блесну мисао која му даде последњу честицу снаге и борбености: „Успео сам да откријем тајну Атласа! Ја!" Атлас ипак није тако чудноват и непробојан. Чак и његова величина показала се као варка. Па он је само један космички балон!

Руке су му се кочиле. Ипак, упорно је држао тела двојице истраживача. Један му скоро испаде, па је морао да се нагне на страну да га опет ухвати. Тада је кроз маглине, на самој ивици планинског венца, угледао жуту мрљицу на тлу. Камп! Захваљивао је у срцу Комачу што га је научио да понире. Почео је лагано, наглавачке, да се спушта. Пониранье је трајало дуго, али Макс није попуштао. Најзад је угледао мрежу жутих ужади, прилично искиданих од олује, али ипак повезаних за тло. Спустио се и балама причврстио тела другова. Комач се освестио.

— Успели смо — рече Макс.

— Добро пониранье! А, дечко?

— Боље не може бити!

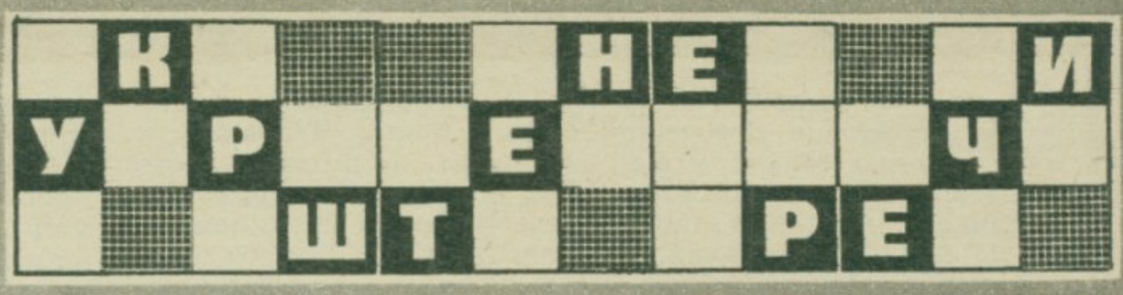
Брод се појавио на небу.

БИМАСК

ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА

ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА И ПРИРОДНИХ САСТОЈАКА из приручника „БИМАСК" одстранићете многе недостатке коже лица и тела, масне косе, ослободићете се сувишних килограма (целулита), зној-ења ногу, и побољшаћете сан...

Уз приручник добићете и паковање „БИМАСКА" оригиналног препарата од ЛЕКОВИТОГ БИЉА који са успехом отклања: сувишну масноћу лица, проширене поре, митесере, бубуљице, акне, упале, црвенило коже, флеке, ожиљке од бубуљица; изглађује боре, чини кожу еластичном, свежом и здравом. Стручну анализу „БИМАСКА" обавио је Завод за здравствену заштиту СР Србије и издао ДОЗВОЛУ ЗА УПОТРЕБУ. Цена 200 динара. Пишите — послаћемо одмах. Плаћате поштару (иностранство такође). Адреса: „БИМАСК", пошт. фах 34, 11081 ЗЕМУН 1.

Предратни конгреси КПЈ

Нешто више од месец дана дели нас од Дванаестог конгреса Савеза комуниста Југославије који ће се одржати у главном граду наше земље. О значају овог окупа свакодневно и читамо и слушамо, биће то први послератни конгрес без Јосипа Броза Тита на челу. Међутим, Титово дело живи и живеће. Познато је да је СКЈ под именом Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) основан на тзв. Конгресу уједињења у... (назив места испод **броја 1**) од 20. до 23. априла 1919. Следећи партијски конгрес одржан је у... (место испод **броја 2**) од 20. до 25. јуна 1920. Због одласка КПЈ у илегалност Трећи и Четврти конгрес одржани су ван земље: Трећи у... (назив места испод **броја 4**) од 17. до 22. маја 1926. а Четврти у... (место испод **броја 3**) новембра 1928. године...

АУТОР БЕ-ТАК	1	АМЕ-РИЧКИ КОСТО-НАНТ ЕЗДВИН	АРАПСКИ МУ-ЗИЧКИ ИНСТРУ-МЕНТ	ЖИВЕТИ КАО АПА	ГРАД У АУСТРИЈИ НА РЕЦИ ЕНС	ОПТУЖБА, ОКРИВЉЕЊЕ (ТЛАТ.)	УПИТНА ЗАМЕНИЦА	СУ-ЈЕТА	ГРАД У НРС-КОЈ
МЕСТО БОРАВЉЕЊА									
ВИРАЧНО ОБУЧЕН									
ВРСТА СПОРТИСТЕ (МН.)									
РАДНИК КОЈИ ВРШИ ГРАВИРАЊЕ							ЗНАК ЗА ТРСТ / ЗАПИВ У КИНИ		
БАВИТИ СЕ РИБОЛОВОМ									УПАРАЂЕНИЦА У ШТАМПАРИЈИ
АНТУН НАПИС			ТОНА 2		РЕКА НА САРДИНИЈИ / ВОДИ ГРАД ЛИОН				
„ДИНАР"		СТР. ТУШКО ИЛИЋ 3							
ИМЕ ГЛУМЦА ДАЛМАТИНЦА	ДУБРОВНИК / ДРУГО ИМЕ ТРОЈЕ			ИМЕ ГЛУМИЦЕ ВЕГОВИЋ				"БАСТ" / ПРКОС	
Δ				ЗНАК ЗА НАТРИЈУМ			ИВАН ТОПЛАК / НАША ГЛУМИЦА		
КЕЛВИН / НАШ ПЕВАЧ МАРТИН				ПОЗОРНИЦА / МЕСТО КОД ВИНКОВАЦА					
КОЈИ НЕШТО ИЗВИКУЈЕ									
ОДМОТАВАТИ, ОДВИЈАТИ									
РЕКА У БАНАТУ, ПРИТОКА ДУНАВА					100 m² 4			ПОСТОЈЕЊЕ ПОЉСКОГ ОРУЖЈА	
ВАЖАН ЗАЧИН	„НУТН" / ЈЕДНОЦИФРЕН БРОЈ		НИОВИЈУМ / РИФЛА, СТИК			АКЦИЈА / НАШ БОКСЕР ЧЕВЕЛЈЕТ			
Δ		СКЕПТИЦИЗАМ / ШУМСКА КРЕДА							30-ЉЕ
СУМПОР / СИРОТАН							25. И 18. СЛОВО / РАДОЈКА ШВЕРКО		
РИБАРСКА МРЕЖА					НАШЕ ОСТРВО / "БОПТ"				
МЕСТО ГДЕ ЈЕ ПОСЕЗАН ТАК									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: ЧУВАР СРЦА, уроженост, долазак, а, Един, жанр, С, тирада, Анте, Ананд, диолен, ао, опис, во, Б, Баба, Финка, Лордан, мр, а, А, усред, цементара, Минск, од, Н, аван, рт, ок, ан, Лау. ПРЕДАЈА, г, неморално, апартман.

ДАЈЕМ КУЋУ ЗА КАДИЛАК

ХОБИ ИЛИ БЕСМИСЛЕНОСТ

Глас је истинит. Освануо је пре неколико година у најтиражнијем западнонемачком дневном листу: „Дајем кућу за кадилак елдорадо. Јавити на адресу...“

И најнеупућенији знају да је кадилак назив америчког аутомобила. Кућа је кућа, а аутомобил је аутомобил, вредности несразмерне. Трампити једно за друго смешно је чак да се ради о аутомобилу позлаћених украсних делова.

Новинари су се заинтересовали и кренули трагом огласа. Немало су се изненадили сазнавши да оглашивачу није стигла понуда ни после месец дана! Почели су да одмотавају клубе. Вукли су конац и дошли до необичног открића: у земљама западне Европе постоји читав покрет власника големих америчких аутомобила којима су се Американци возили нарочито педесетих и шездесетих година. И док те сувоземне крстарице на северноамеричком континенту данас вози претежно средњи и сиромашнији слој јер нема новца да купи нов мањи аутомобил, њима се у западној Европи тргује готово као раритетом!

Познатији по кока-коли

Педесете и шездесете су биле године америчког просперитета. Широки путеви, релативно јевтина нафта, развијена аутомобилска индустрија и повољни услови кредитирања омогућили су да се испили аутомобил по укусу америчког грађанина. Голем, преголем! Са дужином од шест метара личио је на лађу са четири точка.

За Европљане је то био ауто снова. Часовник и упаљач за цигарете које је поседовао Американци су сматрали ситницом. У европским аутомобилима, међутим, те две стварчице биле су незамисливе.

Чега све у тим грдосијама није било. Без великих стабилизатора на задњем делу, налик онима на ракетама, није се могло! Стабилизатори су били први и основни знак препознавања. А тек никл — цаклио се на све стране. Никловани су снажни и велики одбојници, кваке, браве, котур управљача, делови мотора, шта све не! Морало је да шљашти. На материјалу се уопште није штедело. Унутрашњост је обликована с посебном пажњом: теписи, седишта од коже, пепељаре, наслони за руке, табла са инструментима — све луксузно и јако.

Мотор је имао осам цилиндара. На неким моделима чак је постављан у низу. Могао је да ишчупа подебље дрво и још да га вуче за собом с краја на крај Америке. Певао је на путу достижући максималну брзину и до 200 километара на час. У путничкој кабини његов звук једва се чуо.

Пио је много. Без 25 литара бензина на 100 километара клипови нису хтели да се труде!

Дизајн прве америчке крстарице, а по свој прилици биће да је то аутомобил „штудебекер“, начинио је Рајмон Леви. Остали произвођачи са америчког тла само су копирали основни изглед који је он дао. Име Леви не би много значило за свет кад би се поминало само по аутомобилима. Више се памти по флаши „кока-коле“: он јој је дао облик!

Концерн Штудебекер постоји и данас али више не производи аутомобиле. Покушао је да спасе славнији Пакард, али није успео; Пакард је затарабио врата 1964.

За гланцање и гледање

Од аутомобила грдосија нарочито су се возила кола Џенерал моторса: кадилак, бјуик, шевролет, понтијак и олдсмобил. Форд је највише зарадио на линколну и меркурију, посебно првом који је сматран елитним аутомобилом. Крајслер је нудио додџ, де сото и плимут. Иако величином није спадао у крстарице, плимут није заостајао у масивности, а испред свих је одмицао у масовности. Имала га је готово свака четврта америчка породица средњег сталежа.

Европа никад није марила за те џиновске аутомобиле. И како би када се они једва крећу улицама старих европских градова. Осим тога за такав аутомобил потребна је гаража величине мањег стана. А тек трошкови горива и мазива, резервних делова, недостатак радионица. Да би се извадио мотор, потребне су куке, ланци и дизалица!

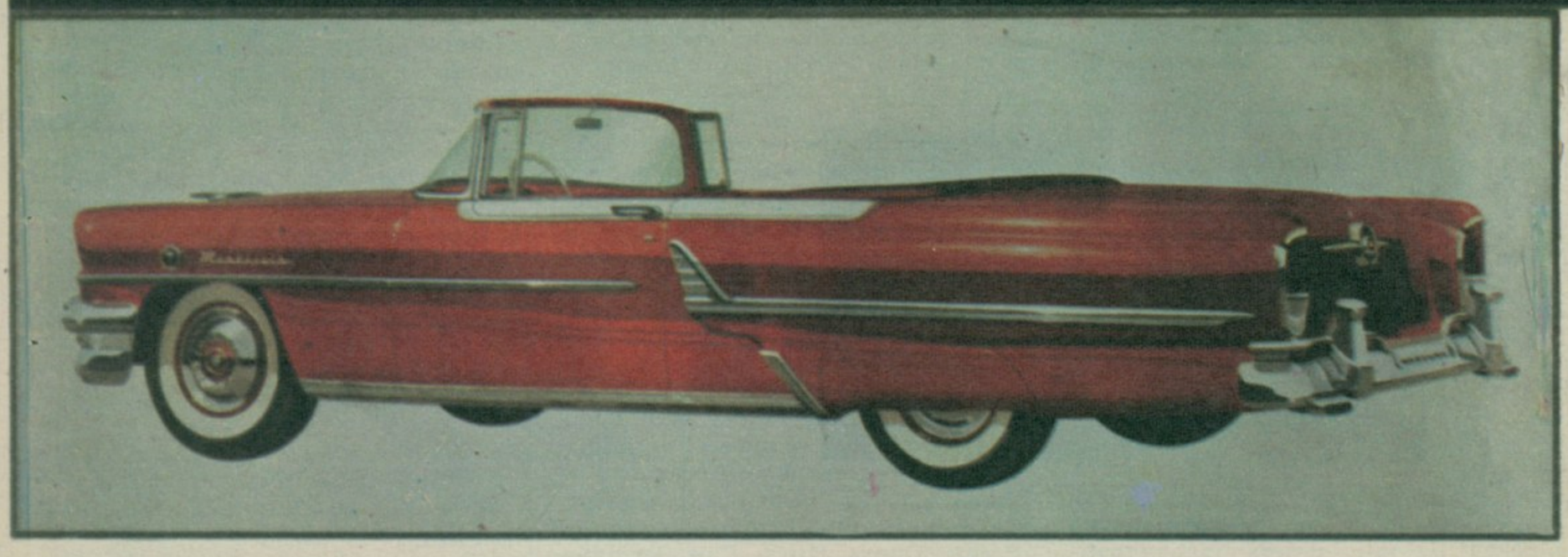
Ипак, сувоземне крстарице могле су се видети ту и тамо, углавном у се-

АМЕРИЧКЕ КРСТАРИЦЕ НА ЧЕТИРИ ТОЧКА У ДОМОВИНИ ПОЛАКО УМИРУ, А У ЕВРОПИ УЛАЗЕ У МОДУ, ЧАК СЕ ПРОДАЈУ КАО РЕТКОСТ.

дишту америчких војних база. Возили су их амерички војници и официри којима није било скупо да их транспортују бродом преко Атлантика. По одслужењу рока неки од њих нису хтели да враћају возило кући. Нудили су га домаћем становништву на продају, понекад у бесцење.

Америчких војних лица има и данас у базама у Европи, али не и сувоземних крстарица. У Америци полако умиру. Разлог је нафта: скупа је и штеди се. Све више се нуде аутомобили средње класе који троше далеко мање горива и јефтиниji су за одржавање.

И гле чуда: оно чега се и Американци одричу, Европљани тек сад прихватају. На све стране траже се времешни кадилаци, понтијаци, шевролети... За цену се не пита. Аутомобил не мора да буде у возном стању, оспособићемо га. Дајем кућу за кадилак! Неки Француз је био пресрећан кад је трампио нов нов-цат BMW 202 за крш од бјуика! Познати крајслер империјал достиже цену и до 80 милиона старих динара. И то сасвим израубован! Један западнонемачки грађанин купио је велико сеоско имање у Баварској, поравнао, бетонирао и тако обезбедио простор за неколико купљених америчких сувоземних крстарица. Још толико потрошио је да би их довео у возно стање А не вози их. Стоји сваког дана и гледа их!

Више је оних који таква кола возе. Претходно проведу месеце у трагању за резервним деловима, а још толико радећи не би ли их оспособили за живот. Аутомобил мора до у детаљ да буде оригинална, фабричка верзија. Или тако или никако.

Главна пијаца великих америчких аутомобила је Швајцарска. Чим се објави оглас у новинама о продаји неког примерка, пред продавчеву кућу сјати се армија купаца. Најчешће се прати амерички специјализовани лист који излази једном месечно и објављује искључиво огласе америчких грађана о продаји половних аутомобила. У једном броју појави се око осам хиљада понуда!

Резервни делови су проблем. Често непремостив. Један промућуран Швајцарац из града Шафхаузена направио је од тога уносан посао Пружио је пипке на све стране. Што код другог нема, код њега има. Цена је папрена.

Неки грађанин Франкфурта има кадилак из 1950. године. Питали га, а он одговорио:

— Из стана могу све да ми изнесу, кадилак из гараже никад! Њега не бих дао ни у највећој нужди!

Кад се преброје и сакупе сви часови које проведе возећи свог љубимца, тешко би се накупило пет дана у години! Ако је и од хобисте — претерано је!

М. Тодоровић

Све о рукомету

Редовно читам „Забавник“, али ти се до сада нисам обраћала. Видим да многима помажеш па се надам да ћеш и мени: у школи тренирам рукомет и тај спорт ми се веома допада. Осим вежби лоптом, наставница нам објашњава и правила игре, али бих ја о рукомету хтела да знам и више од тога. Зато те молим да објавиш називе неких књига о рукомету, где могу да их набавим и по којој цени?

Желимир Бобањ,
Цара Душана 18
23000 Зрењанин

„Спортска књига“ из Београда издала је две књиге: аутори једне од њих која се зове „Рукомет“ су Г. Гојнић и И. Сној. Кошта 50 динара. Аутор друге књиге чији је наслов „На рукометном голу“,

је А. Арсланагић а њена цена је 150 динара. Да ли ових књига тренутно има у књижарама у Зрењанину нисмо проверавали, али уколико их нема можеш их наручити поузећем од издавача. Адреса је: ИГРО „Спортска књига“, Издавачки сектор, Македонска 19, Београд.

YU 87

Недавно смо мој унук и ја шетајући по шуми на Звездари нашли убијеног голуба који је имао на нози прстен са ознаком YU 87 1 1981. 3. Прстен смо узели и чувамо га а пишемо вам са жељом да нам помогнете да сазнамо ко је власник голуба да бисмо могли да га обавестимо. Како у овој шуми има пуно веверица, чини нам се да га је напала нека од њих кад је слетео на грану и вероватно га и усмртила.

Небојша Дачић,
Аријска 5
Београд

Наш новинар посетио је недавно Друштво за узгој расних голубова у Модричи и искористио прилику да замоли чланове Друштва да дешифрују ознаке на прстену који сте нашли. Угинули голуб припадао је Александру Урошевићу из Рушња крај Београда, Улица 13. септембра 22 (Друштво српских високолетача). Иначе, веверице не нападају голубове па је тај кога сте нашли највероватније био рањен и угинуо од глади.

За сличне информације читаоци могу директно да се обрате Савезу одгајивача ситних животиња Југославије који се налази у Новом Саду, Марка Миљанова бб.

По закону термике

Интересује ме због чега се воис и флајт-рикордер називају „црним кутијама“ када су и један и други, бар тако пише у новинама, наранџасти?

Горан Максимовић,
Чачак

„Црна кутија“ је уобичајени назив за воис и флајт-рикордер мада су они заиста јарконаранџасте боје да би били што уочљивији. Многе наводи на помисао да то има неке везе с црним вестима које се од ње очекују. Међутим, овај закључак је погрешан. Наиме, по једном стручном тумачењу, назив „црна кутија“ је везан за Штефан-Болцманов закон о топлотном зрачењу тела који се, ако га сасвим поједноставимо, своди на следеће: два иста тела али различитих боја — различито зраче. По том закону предмети обојени црном бојом најбрже се хладе. Зато су, уосталом, сви инструменти у авиону обојени црно изузев, наравно, регистратора лета и говора који, из већ поменутих разлога, не само да су обојени наранџасто већ су и смештени у бурад исте боје која се налазе у репу авиона.

Године нису важне

У једном броју „Интервјуа“ читао сам о Младену Миладиновићу који је рекао да за косу године нису важне. С обзиром да сам релативно млад, имам 25 година, и да сам остао без косе, желео бих да објавите адресу друга Миладиновића како бих могао да му пишем. Надам се да ћете ми помоћи.

Јанко Богуновић,
Медвиђа 92
Жегар

Младену Миладиновићу можеш да пишеш на адресу: Хајдук Вељкова 12, Горњи Милановац.

Патагонија

Недавно сам читао књигу у којој се помиње Патагонија, па ме интересује где се налази?

Жељко Милосављевић,
Сомбор

Патагонија је област у Јужној Америци, јужно од реке Колорада. Ужа област Патагоније обухвата степске висоравни између Колорада и Магелановог мореуза, док у ширу спадају и Анди, многобројна острва на југу, приморје и острва јужног Чилеа. На површини од 1050000 км² живи око милион становника, претежно досељеника европског порекла. Староседелаца, Патагонаца, има врло мало. Од 1881. године ову заиста огромну област деле Аргентина и Чиле. Главна места Аргентинске Патагоније су Пуерто Гаљегос, Росон, Санта Круз, Сан Антонио и Видема, а Чилеанске Пунта Аренас.

Занимљиво је да на Магелановом мореузу живи и знатан број наших људи који су се доселили из економских разлога.

По савет код стручњака

Твоја сам редовна читатељка и до сада сам ти се јављала неколико пута, али изгледа да су сва моја писма завршила у кошу. Надам се да се то неће десити и овог пута. Мој проблем је следећи: имам 16 година и мислим да без претеривања могу да кажем да сам згодна. Међутим од рођења имам ману која ми све више смета: реч је о врло израженом црвенилу на левом образу. Морам да нагласим да ме тај део лица не боли, па ми према томе и не би сметао да ме због њега није срамота да излазим у друштво. Желела бих да ми одговориш постоји ли нека крема или какав препарат којим би се то црвенило ублажило и да ли евентуално има могућности да се оно потпуно уклони?

Марија Алексић,
Београд

Шта да учиниш да би ублажила црвенило на лицу, посаветоваће те примаријус др Милан Поповић који ради у Градском заводу за кожне и венеричне болести, Цорца Вашингтона 17. За преглед ти није потребан упут пошто живиш у Београду.

Часопис за чланове

Веома волим ловачке псе а мој фаворит међу њима је италијански шпиц тако је и моје питање везано за њега. Мислим да је овај пас веома риједак код нас, па те молим да ми даш адресу неког одгајивача или власника италијанског шпица. Да ли бих могао да се претплатим на неки лист који говори о псима и како?

Читалац из Сарајева

Као што си и претпостављао италијанских шпицева готово и да нема код нас. Једини коме смо успели да уђемо у траг је власништво Аце Митровића из Београда, Улица Виловског 14 (телефон (011-440-849). У нашој земљи излази неколико часописа намењених одгајивачима и власницима паса: то су „Мој пас“, љубљански „Кинолог“ и „Билтен“ београдског кинолошког друштва. (Овај последњи ће ускоро проме-

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА“

„Супер систем развоја тела“ је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела.“ Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: **„BODY BUILDING“ P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК**

Тражим плакате за филмове Рат звијезда и Империја узраћа ударац, заузврат нудим штошта што може да занима „забавниковце“. **Нихад Ризвановић, 72000 Зеница, Маршала Тита 90**

Дајем два Забавника за један роман Златне серије или Лунов магнус стрип. **Зденко Кнежевић, 56000 Винковци, Крајишка 27**

За једну папирнату лутку са одећом из старих Забавника нудим два Забавника и салвете, по договору. **Ирена Костић, 37000 Крушевац, Веце Корчагина 6, блок Ц II/3**

Мењам постере певача, глумаца и спортиста — имам их око 200 — за стрипове Златне серије и Луновог магнус стрипа. **Дејан Михајловић,** постерима, дајем: 5 значака, **35255 Доња Мутница**

За торбу за фото-прибор дајем цртане романе, Стрипотеке, маркице или нешто друго, по договору. **Предраг Поповић, 19000 Зајечар, Светозара Марковића 1/7**

Молим читаоце да ми пошаљу број 1334 Забавника, заузврат нудим број 1510, а за Стрипотеку број 658 дајем Забавник 1506. **Јасмина Јовановић, 19210 Бор, Шистекова 24/22**

Однедавно сам почела да сакупљам маркице и значке па молим читаоце Забавника да ми помогну. **Нада Крчмар, 79573 Старо село**

Поседујем 1500 разгледница које бих желео да заменим за марке, значке... Све по договору. **Србислав Лепшановић, 22308 Голубинци, Шимановачка 60**

За сваки Забавник са стрипом Семијева тајна дружина дајемо два Забавника или стрипове, већ по договору. **Бојан и Саша Радојевић, 11192 Београд, Лабудово брдо, Сердара Јанка Вукотића 20/II, стан 12**

Дајем 3 романа Златне серије, 1 Денис, 2 Забавника, стрип Супер, Стрип 81, Астерикс и 29 Стрипотека за ЛП Блацк Саббатх — Парамоид. **Мидхат Мухамедагић, 71000 Сарајево, Мједеница 32а**

нити име). Уколико желиш да набавиш часопис „Мој пас“, обрати се Кинолошком савезу Хрватске, Илица 61, Загреб. „Билтен“ Београдског кинолошког друштва може да добијеш тако што ћеш се учланити у Друштво и тиме стећи право на претплату. Адреса Друштва је Алексе Ненадовића 23.

Храна за ларве

Шта је млеч?

Наташа Јовановић,
Пожаревац

Млеч је лучевина извесних јако развијених жлезда у глави пчеле радилице. Њиме се хране пчеле док су у стадијуму ларве.

Незаситi крволок

Да ли је тачно да вукови покољу цело стадо да би на крају појели само неколико оваца? Ако је тако, зашто то чине?

Читалац из Београда

Вук је врло покретна животиња: у стању је да за само један дан пређе и више од стотинак километара. При том долази до брзе размене материје у његовом организму а самим тим и до несразмерно велике потрошње хране. Услед тога вук стално осећа глад. Та његова вечита глад је узрок крволочности у којој страда, поготову зими, много више животиња него што је он у стању да поједе. На тај начин он као да покушава да створи резерве хране: познато је, наиме, да вук, кад је гладан, није много пробирљив. Појешће ако затреба сваку лешину.

Због свих ових особина вук спада у врло штетне животиње: у неким пределима готово у потпуности онемогућује сточарство. Тако је, рецимо, својевремено, управо због њега пропао покушај да се у јужним брдима Норвешке гаје ирваси. Постоје и подаци да је само током једне године један једини вук уништио 15.132 овце, 1807 го-

веда, 1841 коња, 3270 јагњаца, 4190 свиња, 703 пса и 1870 гусака и кокошака!

Клуб у Мађирима

Већ дуго сам читалац „Политикиног забавника“ и редовно пратим „Малу пошту“. Молила бих вас да и мени одговорите. Имам 16 година и желела бих да се учланим у коњичко друштво. Чула сам да оно постоји у Скопљу, али нисам успела да сазнам где се налази.

Лидија Димитровска,
Скопље

Једини коњички клуб у Скопљу зове се „Илинден“ а налази се, наравно, на хиподрому у Мађарима.

Само за наше марке

Молио бих те да ми кажеш да ли постоји ценовник за марке? Ако постоји, молим те да објавиш колико кошта и од кога бих могао да га наручим?

Домагој Брунчић,
Трговишће 37
Храшћина — Трговишће

Ценовник за југословенске марке стаје 400 динара а можеш да га наручиш поузећем од Филателије „Београд“, Таковска 7, Београд.

Зар у стари папир?

Молим те за помоћ. Редовни сам читалац „Забавника“ и имам све бројеве од 1000. до сада. Међутим, пошто немам довољно места да их све чувам, желео бих да 500 бројева (од 1.000 до 1.500) заменим за значке или евентуално да их продам три динара по комаду. Надам се да ћеш објавити моје писмо јер не желим да мој омиљени лист заврши као стари папир.

Жика Петровић,
6. улица браће Марића 3
Крњача

Код »Уметника«

Молио бих вас да објавите адресу где бих могао да купим платно за сликање и уљане боје? Волео бих да сазнам и цене.

Дејан Инђић,
Карађорђева 67/1
Шабац

У Васиној улици број 5 у Београду налази се продавница „Уметник“ у којој можеш да купиш

платно за сликање. Метар сировог платна стаје 214 динара. Цена грундираног се креће од 400 до 1100 динара, зависно од величине рама на којем се налази. Уљаних боја нема и неизвесно је кад ће их бити.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT DISNEY

МИКИ

ЗЗЗ

Walt Disney Productions
Copyright © 1931
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ГИГЛ! ШТЉОЦ ТОГ ЗЕЛЉАНИНА! БРЗО!

ШКЉОЦ!

ВИДИ МОЛИМ ТЕ?

ГИГЛ! ГАШ СГЕШАН СТГВОР! ГИГЛИ-ГИ-ГИ!

МА ЧОМЕ ТИ ТО?

Distributed by King Features Syndicate

ЗДРАВО, ШИЉО! ШТА ИМА НОВО?

НИШТА НАРОЧИТО, МИЧИ...

ЈЕДИНО СУ БИЛА ДВА ГИГЛИКТАВА ЗЕЛЕНА СТВОРА ДА МЕ СЛИКАЈУ!

ОСТАЛО ЈЕ СВЕ ПО СТАРОМ ?

ТАКО МИ И ТРЕБА! ШТА ГА ПИТАМ ЗА НОВОСТИ КАД ЗНАМ ДА СЕ КОД ЊЕГА НИКАД НИШТА НЕ ДОГАЂА!

12-20